

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण भाग चार-अ

वर्ष ५, अंक १०५]

सोमवार, मार्च ३, २०१४/फाल्गुन १२, शके १९३५

[पृष्ठे १२३, किंमत : रुपये १५.००

असाधारण क्रमांक ४१

प्राधिकृत प्रकाशन

महाराष्ट्र शासनाने केंद्रीय अधिनियमांन्वये तयार केलेले
(भाग एक, एक-अ आणि एक-ल यांमध्ये प्रसिद्ध केलेले नियम व आदेश यांन्वतिरिक्त) नियम व आदेश

महसूल व वन विभाग

मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरू चौक, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२,
दिनांक १ मार्च २०१४

अधिसूचना

वन्यजीव (संरक्षण) अधिनियम, १९७२.

क्रमांक डब्ल्यूएलपी. २०१२/प्र.क्र. ३१७/फ-१.—वन्यजीव (संरक्षण) अधिनियम, १९७२ (१९७२ चा ५३) याच्या कलम ६४, पोट-कलम (१) व (२) याद्वारे आणि या संदर्भातील इतर सर्व अधिकारांद्वारे प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारांचा वापर करून आणि वन्यजीव (संरक्षण) (महाराष्ट्र) नियम, १९७५ यांचे अधिक्रमण करून महाराष्ट्र शासन याद्वारे खालीलप्रमाणे नियम करित आहे :—

प्रकरण एक

प्रारंभिक

१. **संक्षिप्त नाव, व्याप्ती व प्रारंभ.**—(१) या नियमांस, महाराष्ट्र वन्यजीव (संरक्षण) नियम, २०१४ असे संबोधण्यात येईल.
(२) या नियमांची व्याप्ती संपूर्ण महाराष्ट्राकरिता राहिल.
२. **व्याख्या.**—(१) या नियमामध्ये संदर्भानुसार अन्यथा आवश्यक नसेल तर,—
 - (क) “ अधिनियम ” म्हणजे वन्यजीव (संरक्षण) अधिनियम, १९७२ (१९७२ चा अधिनियम क्रमांक ५३) ;
 - (ख) “ अध्यक्ष ” म्हणजे कलम ६, पोट-कलम (१) अन्वये गठित केलेल्या मंडळाचा अध्यक्ष ;
 - (ग) “ नमुना ” म्हणजे या नियमांसोबत जोडलेला नमुना ;
 - (घ) “ अनुज्ञप्ती धारक ” म्हणजे अनुज्ञप्ती धारण केलेली व्यक्ती ;
 - (ङ) “ अनुज्ञप्ती देणारे प्राधिकरण ” म्हणजे मुख्य वन्यजीव रक्षक अथवा राज्य शासनाने प्राधिकृत केलेला इतर कोणताही अधिकारी ;
 - (च) “ कलम ” म्हणजे अधिनियमाचा कलम ;
 - (छ) “ अनुसूची ” म्हणजे अधिनियमासोबत जोडलेली अनुसूची ;
 - (ज) “ उपाध्यक्ष ” म्हणजे कलम ६, पोट-कलम (१) अन्वये गठित केलेल्या मंडळाचा उपाध्यक्ष.

(२) या नियमांमध्ये वापरण्यात आलेले शब्द व शब्दप्रयोग यांची व्याख्या या नियमामध्ये करण्यात आलेली नाही, परंतु अधिनियमामध्ये व्याख्या दिलेली आहे, त्या शब्दांची व शब्दप्रयोगांची व्याख्या अधिनियमामध्ये करण्यात आलेली आहे, तीच असेल.

(१)

प्रकरण दोन

राज्य वन्यजीव मंडळ

(कलम ६)

३. कार्यकाळ.--- (१) पदसिद्ध सदस्य वगळता इतर सदस्यांचा कार्यकाळ, नियम ५ मधील तरतुदींच्या अधिन राहून, त्यांच्या नियुक्तीच्या तारखेपासून तीन वर्षांचा राहिल आणि हा कार्यकाळ त्या पुढील एक वर्षाकरिता राज्य शासनाकडून वाढविता येऊ शकेल.

(२) कलम ६ च्या पोट-कलम (१) अंतर्गत नमूद बाब (ग) अन्वये मंडळावर नामनिर्देशीत राज्याचे विधानमंडळाचे सदस्याचा कार्यकाळ, त्या सदस्याचा विधानमंडळाचा कार्यकाळ ज्या वेळी संपुष्टात येईल, त्याच वेळी संपुष्टात येईल.

(३) कलम ६ च्या पोट-कलम (१) अंतर्गत नमूद बाब (घ) आणि (ड) मध्ये नमूद सदस्यांची प्रासंगिक रिक्त पदे त्या सदस्याच्या कार्यकाळाच्या उर्वरीत कालावधीकरिता अध्यक्षांच्या संमतीने राज्य शासनाद्वारे निर्देशनाद्वारे भरण्यात येतील.

४. सदस्याचे त्यागपत्र.--- (१) मंडळावरील पदसिद्ध सदस्य वगळता इतर सदस्य त्यांच्या हस्ताक्षरातील लेखी स्वरूपात त्यागपत्र अध्यक्षाकडे देऊ शकतील.

(२) पोट-नियम (१) अन्वये सदर त्यागपत्र मंजूर झाल्याच्या तारखेपासून किंवा त्यागपत्र मिळाल्याच्या दिवसापासून ३० दिवसांची मुदत संपण्याच्या तारखेला, यापैकी जे आधी असेल त्या तारखेला, रिक्त पद निर्माण झाल्याचे समजण्यात येईल.

(३) मंडळाचे सदस्याचे त्यागपत्र स्वीकारण्याचे अधिकार अध्यक्षांचे राहतील.

५. सदस्यास काढून टाकणे.--- (१) खाली दर्शविलेल्या परिस्थितीत, अधिनियमाच्या कलम ६ च्या पोट-कलम (१) अंतर्गत नमूद बाब (घ) आणि (ड) मधील वर्गवारीतील कोणत्याही सदस्यास अध्यक्षांच्या शिफारसीवरून राज्य शासन काढू शकेल,---

(क) राज्य शासनाचे मतानुसार, जर तो सदस्य मानसिक अथवा शारीरिकदृष्ट्या पदावर कार्यरत राहण्यास अपात्र असेल ; किंवा

(ख) मानसिकदृष्ट्या कमकुवत झाल्यास आणि सक्षम न्यायालयाने तसे घोषित केल्यास ; किंवा

(ग) न्यायालयाने नादार ठरविल्यास ; किंवा

(घ) नैतिक हलकटपणाच्या फौजदारी गुन्ह्यासाठी शिक्षा झाली असल्यास ; किंवा

(ड) अध्यक्षांच्या परवानगीशिवाय मंडळाच्या सलग तीन पेश्या जास्त बैठकींना अनुपस्थित राहिल्यास :

परंतु सदस्यास त्याचे स्पष्टीकरण सादर करण्याची योग्य ती संधी न दिल्यास अशा कोणत्याही सदस्यास काढता येणार नाही.

६. प्रासंगिक रिकामे पद भरणे.--- (१) कलम ६ च्या पोट-कलम (१) अंतर्गत नमूद बाब क्रमांक (घ) आणि (ड) मध्ये उल्लेखित मंडळाच्या सदस्याने त्यागपत्र दिल्यास अथवा त्याचा मृत्यू झाल्यास अथवा पदावरून त्यास काढण्यात आल्यास अथवा तो अकार्यक्षम झाल्यास ते रिक्त पद राज्य शासनाद्वारे अधिकृत **राजपत्रातील** जारी केलेल्या अधिसूचनेद्वारे नामनिर्देशीत व्यक्तीद्वारे भरता येईल.

(२) पोट-नियम (१) द्वारे नामनिर्देशीत व्यक्तीचा कार्यकाळ, ज्या सदस्याचे जागेवर त्याचे नामनिर्देशन झाले आहे तो सदस्य, त्याचे पद रिक्त न झाल्यास, जो पावेतो कार्यरत राहिला असता, तो पावेतो राहिल.

७. सदस्याने त्याचे हितसंबंध प्रकट करणे.--- मंडळासमोर विचारार्थ सादर झालेल्या प्रस्तावामध्ये कोणत्याही सदस्याचा अथवा त्याच्या कुटूंबातील सदस्याचा हितसंबंध असल्यास तो, बैठक सुरू होणे आधी तो सदस्य लेखी स्वरूपात सदस्य-सचिवाकडे प्रकट करेल.

८. भत्ते--- (१) राज्य विधानमंडळाचे सदस्य असलेले मंडळाचे सदस्य, त्यांना प्रवास आणि दैनंदिनी भत्त्याचे संदर्भात लागू असलेल्या राज्य विधानमंडळाच्या नियमानुसार प्रवास आणि दैनंदिनी भत्त्यास पात्र असतील.

(२) पोट-नियम (१) मध्ये उल्लेखित तसेच पदसिद्ध सदस्य वगळता इतर सदस्य, महाराष्ट्र नागरी सेवा नियम, १९७४ च्या भाग-दोन मधील परिशिष्ट ४२-क याचे कलम १ च्या पोट-नियम (१) अंतर्गत नमूद पोटवाक्य (ख) मध्ये नमूद श्रेणी-१ नुसार, वेळोवेळी लागू असल्यानुसार, प्रवास आणि दैनंदिनी भत्ते मिळण्यास पात्र असतील.

(३) प्रवास भत्ता देयके मंडळाच्या सदस्य-सचिवाकडे सादर करण्यात येतील, ज्यांचेकडून त्यांची छाननी होऊन, त्यावर प्रतिस्वाक्षरी करून अदा करण्यात येतील.

प्रकरण तीन

वन्य प्राण्यांची शिकार

(कलम १२)

९. वन्य प्राण्यांच्या शिकारी करीता परवाना देणे.---- (१) कलम १२ मध्ये नमूद विशेष कारणास्तव वन्य प्राण्याची शिकार करणेसाठी इच्छुक असलेली प्रत्येक व्यक्ती मुख्य वन्यजीव रक्षक यांचेकडून परवाना प्राप्त करेल.

(२) विशेष कारणास्तव करावयाच्या वन्य प्राण्यांच्या शिकारीच्या परवान्यासाठी मुख्य वन्यजीव रक्षक यांचेकडे नमुना-एक मध्ये अर्ज करावा लागेल.

(३) पोट-नियम (२) मध्ये नमूद प्रत्येक अर्जासोबत, परवाना जर एक महिन्याचे कालावधीसाठी पाहिजे असल्यास रुपये पाचशे किंवा एक महिन्याच्या वरील परंतु एक वर्षाचे आतील कालावधीसाठी रुपये पाच हजार शुल्क भरावे लागेल. अर्जासोबत भरावयाच्या शुल्कात प्रतिवर्षी १ जानेवारी पासून १० टक्क्याने वाढ करण्यात येईल.

(४) विशेष कारणास्तव परवानाबाबतचा अर्ज प्राप्त झाले नंतर मुख्य वन्यजीव रक्षक, त्यांना योग्य वाटेल ती चौकशी करून आणि कलम १२ मधील तरतुदींच्या अधिन राहून, अर्ज मंजूर अथवा नामंजूर करू शकतील.

(५) अर्ज नामंजूर झाल्यास, अर्जदाराने भरलेल्या शुल्कातुन, प्रक्रिया शुल्कापोटी १० टक्के रक्कम कापुन उर्वरीत रक्कम अर्जदारास परत करण्यात येईल.

(६) मुख्य वन्यजीव रक्षक यांनी विशेष कारणास्तव परवाना देण्याचे ठरविल्यास, तो नमुना-दोन मध्ये देण्यात येईल.

१०. वन्य प्राण्यांच्या शिकारीच्या परवान्याच्या अटी.--- (१) प्रत्येक विशेष कारणास्तव परवानाधारक, त्याने केलेल्या संग्रहणाबाबत मुख्य वन्यजीव रक्षक यांना अहवाल सादर करेल आणि ज्या क्षेत्रात शिकार करण्यात आलेली आहे त्या क्षेत्राच्या मुख्य वनसंरक्षक आणि उप वनसंरक्षक यांना अहवालाची प्रत पाठवील.

(२) ज्या ज्या वेळी मुख्य वन्यजीव रक्षक अथवा या संदर्भात त्यांनी प्राधिकृत केलेल्या इतर अधिकारी यांना पाहिजे असेल त्या त्या वेळी, परवानाधारक, त्यांनी केलेले संपूर्ण संग्रहण तपासणीकरिता त्यांचेकडे हजर करतील.

(३) मुख्य वन्यजीव रक्षक अथवा त्यांनी यास्तव प्राधिकृत केलेल्या कोणत्याही अधिकाऱ्याच्या लेखी परवानगीशिवाय परवानाधारक त्याचे संग्रहण महाराष्ट्र राज्याचे बाहेर निर्यात करणार नाही.

(४) मुख्य वन्यजीव रक्षक यांनी परवाना जारी करतेवेळी नमूद केलेल्या अतिरिक्त अटी परवानाधारकास बंधनकारक राहतील.

प्रकरण चार

विवक्षित झाडांचे संरक्षण

(कलम १७-ख, १७-ग, १७-घ, १७-ड, १७-च, १७-छ)

११. विवक्षित झाड उचलणे, मुळापासुन उपटणे, प्राप्त करणे अथवा गोळा करणे अथवा वाहतुक करणे याकरिता परवाना देणे.--- (१) कलम १७-ख मध्ये नमूद प्रयोजनाकरिता कोणतेही विवक्षित झाड उचलणे, मुळापासुन उपटणे, प्राप्त करणे अथवा गोळा करणेच्या परवान्यासाठी इच्छुक प्रत्येक व्यक्ती नमुना-तीन मध्ये मुख्य वन्यजीव रक्षक यांच्याकडे अर्ज करतील.

(२) पोट-नियम (१) मध्ये नमूद प्रत्येक अर्जासोबत, परवानगी जर एक महिन्यासाठी पाहिजे असल्यास रुपये पाचशे किंवा एक महिन्याच्या वरील परंतु एक वर्षाचे आतील कालावधीसाठी रुपये पाच हजार शुल्क भरावे लागेल. अर्जासोबत भरावयाच्या शुल्कात प्रतिवर्षी १ जानेवारी पासून १० टक्क्याने वाढ करण्यात येईल.

(३) अर्ज प्राप्त झालेनंतर मुख्य वन्यजीव रक्षक, त्यांना योग्य वाटेल ती चौकशी करून आणि कलम १७-ख मधील तरतुदींच्या अधिन राहून, अर्ज मंजूर अथवा नामंजूर करू शकतील.

(४) अर्ज नामंजूर झाल्यास, अर्जदाराने भरलेल्या शुल्कातुन, प्रक्रिया शुल्कापोटी १० टक्के रक्कम कापुन उर्वरीत शुल्क अर्जदारास परत करण्यात येईल.

(५) मुख्य वन्यजीव रक्षक यांनी विशेष कारणास्तव परवाना देण्याचे ठरविल्यास, तो नमुना-चार मध्ये देण्यात येईल.

१२. विवक्षित झाडे गोळा करणेकरिता लागणाऱ्या विशेष प्रयोजनाच्या परवान्याच्या इतर अटी.--- (१) विवक्षित झाडे गोळा करण्यासाठी लागणाऱ्या विशेष प्रयोजनाच्या प्रत्येक परवानाधारक, त्याने केलेल्या संग्रहणाबाबत मुख्य वन्यजीव रक्षक यांना अहवाल सादर करेल आणि ज्या क्षेत्रात संग्रहण करण्यात आलेले आहे, त्या क्षेत्राच्या मुख्य वनसंरक्षक आणि उप वनसंरक्षक यांना अहवालाची प्रत पाठवील.

(२) ज्या ज्या वेळी मुख्य वन्यजीव रक्षक अथवा या संदर्भात त्यांनी प्राधिकृत केलेल्या इतर अधिकारी यांना पाहिजे असेल त्या त्या वेळी परवानाधारक, त्यांनी केलेले संपूर्ण संग्रहण तपासणीकरिता त्यांचेसमोर हजर करतील.

(३) मुख्य वन्यजीव रक्षक अथवा त्यांनी प्राधिकृत केलेल्या इतर अधिकारी यांच्या लेखी परवानगीशिवाय परवानाधारक त्याचे संग्रहण महाराष्ट्र राज्याचे बाहेर निर्यात करणार नाही.

(४) विवक्षित झाडे गोळा करण्यासाठी त्या संदर्भातील अटी मुख्य वन्यजीव रक्षक दिलेल्या परवानगीमध्ये नमूद करतील.

१३. विवक्षित झाडाची शेती करिता अनुज्ञप्ती.--- (१) विवक्षित झाडाची शेती करिता लागणाऱ्या अनुज्ञप्तीसाठी इच्छुक प्रत्येक व्यक्ती मुख्य वन्यजीव रक्षक अथवा त्यांनी प्राधिकृत केलेल्या अधिकाऱ्याकडे नमुना-पाच मध्ये अर्ज करतील.

(२) पोट-नियम (१) मध्ये नमूद प्रत्येक अर्जासोबत, एक वर्षाच्या कालावधीकरिता रुपये पाच हजार शुल्क भरावे लागेल. अर्जासोबत भरावयाच्या शुल्कात प्रतिवर्षी १ जानेवारी पासून १० टक्क्याने वाढ करण्यात येईल.

(३) अर्ज प्राप्त झालेनंतर मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा प्राधिकृत अधिकारी, त्यांना योग्य वाटेल ती चौकशी करून आणि पूर्णतः समाधान झालेवर नमुना-सहा मध्ये अनुज्ञप्ती प्रदान करतील किंवा अर्ज नामंजूर करतील.

(४) अर्ज नामंजूर झाल्यास अर्जदाराने भरलेल्या शुल्कातुन, प्रक्रिया शुल्कापोटी १० टक्के रक्कम कापुन उर्वरीत शुल्क अर्जदारास परत करण्यात येईल.

१४. विवक्षित झाडांचा व्यवहार करणेसाठी अनुज्ञप्ती.--- (१) विवक्षित झाड किंवा झाडांचा किंवा त्यांच्या भागांचा किंवा त्यापासून निघालेल्या पदार्थांचा व्यवहार करण्यासाठी लागणाऱ्या अनुज्ञप्तीसाठी इच्छुक प्रत्येक व्यक्ती मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा प्राधिकृत अधिकाऱ्यांकडे नमुना-सात मध्ये अर्ज करतील.

(२) पोट-नियम (१) मध्ये नमूद प्रत्येक अर्जासोबत, एक वर्षाच्या कालावधीकरिता रुपये पाच हजार शुल्क भरावे लागेल. अर्जासोबत भरावयाच्या शुल्कात प्रतिवर्षी १ जानेवारी पासून १० टक्क्याने वाढ करण्यात येईल.

(३) विवक्षित झाड किंवा झाडे किंवा त्यांच्या भागांचा किंवा त्यापासून निघालेल्या पदार्थांच्या व्यवहारासाठी केलेला अर्ज प्राप्त झालेनंतर मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा प्राधिकृत अधिकारी, त्यांना योग्य वाटेल ती चौकशी करून आणि पूर्णतः समाधानी झालेवर व्यवहाराच्या स्थळाचा आणि अटींचा उल्लेख करून नमुना-आठ मध्ये अनुज्ञप्ती प्रदान करतील अथवा अर्ज नामंजूर करतील.

(४) ज्या प्रकरणी अर्ज नामंजूर झाला आहे त्या प्रकरणी अर्जदाराने भरलेल्या शुल्कातुन, प्रक्रिया शुल्कापोटी १० टक्के रक्कम कापुन उर्वरीत शुल्क अर्जदारास परत करण्यात येईल.

१५. विवक्षित झाडांची शेती आणि त्यांचा किंवा त्यांच्या भागांचा किंवा त्यापासून निघालेल्या पदार्थांचा व्यवहार करणेकामी लागणाऱ्या अनुज्ञप्ती प्रदान करण्यास इतर अटी.--- (१) मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा प्राधिकृत अधिकाऱ्याने मंजूर केलेल्या आवारात अनुज्ञप्तीधारकाने मिळविलेली विवक्षित झाडे किंवा त्यांचा भाग किंवा त्यापासून निघालेला पदार्थ अनुज्ञप्तीधारकाद्वारे ठेवण्यात येतील.

(२) अनुज्ञप्तीधारक नमुना-नऊ मध्ये नोंदवही ठेवतील.

(३) या नियमांतर्गत ठेवावयाची नोंदवही, दिवसाचे कामकाज बंद करण्यापूर्वी अद्यावत करण्यास अनुज्ञप्तीधारक खात्री करतील.

(४) प्रत्येक अनुज्ञप्तीधारक नमुना-दहा मध्ये मासिक माहितीपत्रक आणि पोट-नियम (२) मध्ये उल्लेखित नोंदवहीतील संपूर्ण महिन्याच्या नोंदी प्रमाणित आणि साक्षात्कृत करून मुख्य वन्यजीव रक्षक आणि प्राधिकृत अधिकारी यांना सादर करतील.

(५) पोट-नियम (४) मधील नमूद माहितीपत्रक, ज्या महिन्यासाठी आहे, त्या महिन्यानंतरच्या महिन्याच्या १० तारखेच्या आत सादर करण्यात येईल.

(६) ज्या कालावधीसाठी प्रथमतः अनुज्ञप्ती दिलेली आहे अथवा त्याचे नूतनीकरण केलेले आहे तो कालावधी संपल्यावर मुख्य वन्यजीव रक्षक अथवा प्राधिकृत अधिकारी अनुज्ञप्तीचे नूतनीकरण करू शकतील. अनुज्ञप्तीचे नूतनीकरणासाठी, अनुज्ञप्तीचा कालावधी संपण्याच्या पंधरा दिवस आधी, प्रथमतः अनुज्ञप्ती मिळविण्यासाठी केलेल्या नमुन्यामध्ये, अनुज्ञप्तीधारक अर्ज करतील.

(७) मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा प्राधिकृत अधिकारी, त्यांना योग्य वाटेल ती चौकशी करून आणि पूर्णतः समाधान झाल्यावर नूतनीकरण मंजूर किंवा नामंजूर करू शकतील.

(८) नियम १३ आणि १४ मध्ये नमूद संबंधित अटी अनुज्ञप्ती नूतनीकरणासाठी जशाच्या तशा लागू राहतील.

प्रकरण पाच

संरक्षित क्षेत्र

(कलम २१, २२, २८, ३१, ३३-क, ३४, ३५)

१६. जिल्हाधिकारी यांनी जाहीर केल्यानंतर करावयाचे दावे.--- कलम १८-ख मधील तरतुदीनुसार राज्य शासनाने नियुक्त केलेल्या जिल्हाधिकाऱ्याने कलम २१ नुसार जाहीर केलेल्या संदर्भात तो प्रसिद्ध झाल्यापासून दोन महिन्यांचे आत कोणतीही व्यक्ती कलम १९ मध्ये निर्देशित हक्काबाबत नमुना-अकरा मध्ये सदर जिल्हाधिकारी यांचेकडे दावा सादर करू शकेल.

१७. दावेदारास सूचनापत्र.--- नियम १६ अंतर्गत दिलेला दावा प्राप्त झाल्यानंतर, कलम १८-ख मधील तरतुदीचे अनुषंगाने नियुक्त केलेला जिल्हाधिकारी किंवा राज्य शासनाने नेमलेले इतर कोणताही अधिकारी दावेदारास सूचनापत्र जारी करून, त्यात नमूद तारखेवर आणि स्थळावर स्वतः किंवा त्याने प्राधिकृत केलेल्या अभिकर्त्यास हजर राहण्याचे कळवतील, आणि त्याने केलेल्या दाव्याच्या संदर्भात मौखिक अथवा दस्तऐवजाचा पुरावा करण्यास सूचित करतील.

१८ (१) - कलम २८ (१)(घ) आणि (ड) चे प्रयोजनार्थ अभयारण्य किंवा राष्ट्रीय उद्यानात प्रवेश.--- (क) राज्य शासनाने घोषित केलेल्या अभयारण्य किंवा राष्ट्रीय उद्यानात पर्यटन किंवा तेथील रहिवासी यांचेसोबत कायदेशीर व्यवहार करू इच्छिणारी प्रत्येक व्यक्ती त्याकरिता आवश्यक तो परवाना प्राप्त करून घेईल.

(ख) पोट-नियम (क) मध्ये उल्लेखित परवाना नमुना-बारा मध्ये असेल, आणि त्याकरिता मुख्य वन्यजीव रक्षक यांनी प्राधिकृत केलेल्या अधिकाऱ्याद्वारे संबंधिताने पोट-नियम (ग) मध्ये निर्देशित केलेल्या शुल्काचा भरणे केल्यानंतर तो जारी करण्यात येईल.

(ग) प्रवेशाकरिता परवान्याचे शुल्क खालीलप्रमाणे राहिल, जसे :---

(एक) भारतीय नागरिकांकरिता रु. ३० प्रति व्यक्ती, प्रति दिवस ;

(दोन) भारतीय नागरिक वगळता इतरांकरिता रु. ६० प्रति व्यक्ती, प्रति दिवस ;

(तीन) भारतीय नागरिक विद्यार्थ्यांकरिता रु. १५ प्रति व्यक्ती, प्रति दिवस ;

(चार) भारतीय नागरिक वगळता इतर विद्यार्थ्यांकरिता रु. ३० प्रति व्यक्ती, प्रति दिवस ;

(पाच) वरील (तीन) व (चार) मधील दरे ही प्रवेशाकरिता विद्यार्थी असल्याचा पुरावा म्हणून खरे ओळखपत्र सादर केल्यावरच लागू राहतील ;

(सहा) पाच वर्षांखालील मुलांना शुल्कातून सूट राहिल ;

(सात) मुख्य वन्यजीव रक्षक अथवा प्राधिकृत अधिकारी यांनी विशिष्ट परवानगी दिलेल्या व्यक्तींना शुल्क भरण्यापासून सूट राहिल .

(घ) वाहनाचे प्रवेशाकरिता परवान्याचे शुल्क खालीलप्रमाणे राहिल, जसे :---

(एक) हलके वाहन, जसे कार किंवा जीप, रु. १०० प्रति वाहन, प्रति दिवस ;

(दोन) भारी वाहन, जसे बस, लॉरी किंवा ट्रक, रु. १५० प्रति वाहन, प्रति दिवस ;

(तीन) मोटार सायकल, स्कुटर व तीनचाकी वाहन, रु. २५ प्रति वाहन, प्रति दिवस ;

(चार) मुख्य वन्यजीव रक्षक अथवा प्राधिकृत अधिकारी यांनी विशिष्ट परवानगी दिलेल्या व्यक्तींनी वापरलेल्या वाहनांना शुल्कातून सूट राहिल.

(ड) कॅमेरा वापराचे शुल्क खालीलप्रमाणे राहिल, जसे :---

(एक) भारतीय नागरिकाने वापरावयाच्या स्थिर कॅमेऱ्यासाठी, रु. १०० प्रति कॅमेरा, प्रति दिवस ;

(दोन) भारतीय नागरिक वगळता इतर व्यक्तीने वापरावयाच्या स्थिर कॅमेऱ्यासाठी रु. २०० प्रति कॅमेरा, प्रति दिवस ;

(तीन) भारतीय नागरिकाने वापरावयाचा चल कॅमेऱ्यासाठी, रु. २५० प्रति कॅमेरा, प्रति दिवस ;

(चार) भारतीय नागरिक वगळता इतर व्यक्तीने वापरावयाच्या चल कॅमेऱ्यासाठी रु. ५०० प्रति कॅमेरा, प्रति दिवस ;

(पाच) कॅमेरा वापरावयाचा हा दर गैर वाणिज्यिक वापराकरिता आहे. याप्रकाराने प्राप्त छायाचित्रे मुख्य वन्यजीव रक्षक अथवा त्यांनी प्राधिकृत केलेल्या अधिकारी यांचे लिखित पूर्व परवानगी खेरीज वाणिज्यिक कामाकरिता वापरण्यास मनाई राहिल.

(च) पोट-नियम (१) मध्ये उल्लेखित परवाना त्यात नमूद कालावधीकरिता वैध राहिल.

१८ (२) कलम २८ (१) (क), (ख) आणि (ग) चे प्रयोजनार्थ अभयारण्यात किंवा राष्ट्रीय उद्यानात प्रवेश.---

(क) शोधकार्य किंवा वन्यजीवांचा अभ्यास आणि त्या संदर्भात अनुषंगीक कार्य किंवा व्यावसायिक चित्रिकरण किंवा वैज्ञानिक शोधकार्य करण्यासाठी अभयारण्य किंवा राष्ट्रीय उद्यानात प्रवेश करू इच्छिणारी प्रत्येक व्यक्ती मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा त्यांनी प्राधिकृत केलेल्या अधिकारी यांचेकडून आवश्यक तो परवाना प्राप्त करून घेईल.

(ख) वैज्ञानिक शोधकार्य आणि वन्यजीवांचा अभ्यास आणि अनुषंगीक कारणास्तव केलेले चित्रीकरण संबंधी कॅमेरा वापरासाठी खालीलप्रमाणे शुल्क राहिल, जसे :---

(एक) भारतीय नागरिकांनी वापरावयाच्या पाच स्थिर कॅमेरा पावेतोच्या वापराकरिता, रु. ५०० प्रति कॅमेरा, प्रति दिन आणि भारतीय नागरिक वगळता इतर व्यक्तींनी वापरावयाच्या पाच स्थिर कॅमेरा पावेतोच्या वापराकरिता रु. १००० प्रति कॅमेरा, प्रति दिन;

(दोन) भारतीय नागरिकांनी वापरलेल्या पाच चल कॅमेऱ्याकरिता, रु. ५,००० प्रति कॅमेरा, प्रति दिन आणि भारतीय नागरिक वगळता इतर व्यक्तींनी वापरावयाच्या पाच चल कॅमेरा पावेतोच्या वापराकरिता रु. १०,००० प्रति कॅमेरा, प्रति दिन ;

(तीन) मुख्य वन्यजीव रक्षक यांनी मान्य केलेले ठरावीक वन्यजीवाचा अभ्यास करण्यासाठी कॅमेरांना शुल्कातून सूट राहिल.

(ग) व्यावसायिक चित्रीकरणासाठी कॅमेरा शुल्क खालीलप्रमाणे राहिल, जसे :---

(एक) भारतीय नागरिकांनी वापरावयाच्या स्थिर कॅमेराकरिता, रु. २,५०० प्रति कॅमेरा, प्रति दिन आणि भारतीय नागरिक वगळता इतर व्यक्तींनी वापरावयाच्या स्थिर कॅमेराकरिता रु. ५,००० प्रति कॅमेरा, प्रति दिन ;

(दोन) भारतीय नागरिकांनी वापरलेल्या चल कॅमेराकरिता, रु. १,००० प्रति कॅमेरा, प्रति दिन आणि भारतीय नागरिक वगळता इतर व्यक्तींनी वापरलेल्या चल कॅमेरा करिता रु. २५,००० प्रति कॅमेरा, प्रति दिन ;

(घ) वाणिज्यिक चित्रपटाकरिता किंवा त्या संदर्भातील चित्रीकरणासंबंधी कॅमेरा शुल्क खालीलप्रमाणे राहिल, जसे :---

(एक) संजय गांधी राष्ट्रीय उद्यानात मिनीट्रेन आणि अनुषंगीक स्थळांकरिता, रु. ४५,००० प्रति दिन, प्रति गट ;

(दोन) संजय गांधी राष्ट्रीय उद्यानात सिंह व व्याघ्र सफारी आणि लागहट याचे जवळपास, रु. ४०,००० प्रति दिन, प्रति गट ;

(तीन) संजय गांधी राष्ट्रीय उद्यानात रोपवाटीका, गांधी मंदिर व इतर ठिकाणांसाठी रु. २५,००० प्रति दिन, प्रति गट ;

(चार) राज्यातील इतर अभयारण्य व राष्ट्रीय उद्यानाकरिता रु. २५,००० प्रति दिन, प्रति गट ;

(ड) पोट-नियम (२) मध्ये नमूद शुल्क अग्रिमरित्या भरावे लागेल.

(च) वाणिज्यिक चित्रीकरण आणि वाणिज्यिक व्यापारीक चित्रपटाच्या चित्रीकरणासाठी, वर उल्लेखित शुल्कासोबत, रु. १०,००० सुरक्षा ठेव म्हणून अप्रीमरित्या वसूल करण्यात येईल. या संदर्भात घालून दिलेल्या अटी व शर्तीचे पालन योग्यरित्या झाल्यानंतर सुरक्षा ठेव परत करण्यात येईल.

(छ) पोट-नियम (२) मध्ये नमूद परवाना नमुना-तेरा मध्ये राहिल.

१८ (३) उप नियम (१) व (२) मधील नमूद शुल्कात प्रतिवर्षी १ जानेवारी पासून १० टक्क्याने वाढ करण्यात येईल.

१८ (४) सदरची दरे व्याघ्र राखीव क्षेत्राकरिता लागू होणार नाहीत व कलम ३८-एक्स अन्वये स्थापित व्याघ्र संवर्धन फाऊंडेशन व्याघ्र राखीव क्षेत्रामधील प्रवेशाचे नियमन करेल.

१८ (५) परवाना जारी करण्याबाबतच्या सर्वसाधारण अटी.--- (क) परवान्यामुळे कोणत्याही व्यक्तीला अभयारण्य किंवा राष्ट्रीय उद्यानातील शासकीय इमारतीमध्ये विनामुल्य राहण्याचा अधिकार प्राप्त होणार नाही.

(ख) अभयारण्य अथवा राष्ट्रीय उद्यानाच्या हद्दीत किंवा प्रवेशद्वारावर वन विभागाचा कोणताही अधिकारी किंवा कर्मचारी कलम ४ च्या पोट-कलम (१) मधील तरतुदीनुसार नियुक्त केलेला अधिकारी कोणालाही तपासणीकरिता थांबवू शकेल आणि लागू केलेले परवान्याची मागणी करू शकेल. तपासणीसाठी थांबविला गेलेल्या प्रत्येक व्यक्ती थांबेल, आणि मागणी करणाऱ्यास परवाना तपासणी करण्याकरिता हजर करून देईल.

(ग) मुख्य वन्यजीव रक्षक अथवा या कारणास्तव प्राधिकृत केलेल्या कोणत्याही इतर अधिकाऱ्याच्या लेखी पूर्व परवानगी शिवाय, अभयारण्य किंवा राष्ट्रीय उद्यानात कोणत्याही व्यक्तीस हत्यार किंवा दारूगोळा घेऊन प्रवेश करता येणार नाही.

१८ (६) परवाना रद्द करणे.--- अधिनियम आणि त्या अंतर्गत बनविलेल्या नियमातील तरतुदींचे किंवा परवान्यामध्ये नमूद कोणत्याही अटींचे उल्लंघन, वर उल्लेखित पोट-नियमामध्ये नमूद परवान्याच्या परवानाधारकाने केल्यास, मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा अभयारण्य अथवा राष्ट्रीय उद्यानाचा प्रभारी अधिकारी, लेखी कारणे नोंदवून, परवाना रद्द करू शकेल.

१९. सूट देण्याचे अधिकार.--- जेथे राज्य शासनास आवश्यक किंवा जनहितार्थ उपयुक्त वाटेल, अशा कोणत्याही व्यक्तीला अथवा व्यक्तित्वा समुहाला, नियम १८ मध्ये नमूद शुल्क भरण्यापासून, आदेशान्वये सूट देऊ शकेल.

२०. पशुधनास लसीकरण करणे.--- (१) अभयारण्य अथवा यथास्थितीत राष्ट्रीय उद्यानाच्या क्षेत्रातील किंवा त्यापासूनच्या पाच किलोमीटर क्षेत्रातील स्थानिक प्राधिकारी यांना त्यांचे अधिकार क्षेत्रातील प्रत्येक व्यक्तीकडे असलेल्या पशुधनाबाबतची संक्षिप्त माहिती सादर करण्याकरिता मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा प्राधिकृत अधिकारी वर्षातून एकदा निर्देशित करू शकतील.

(२) अभयारण्य किंवा राष्ट्रीय उद्यानातील किंवा त्यापासून पाच किलोमीटर क्षेत्रामधील सर्व पशुधनाचे समयबद्ध लसीकरण करण्याबाबत पशुसंवर्धन विभागाचे प्रभारी अधिकारी आणि / अथवा जिल्ह्यातील पशुधनाला रोगापासून निर्भयी करण्याची जबाबदारी असणाऱ्या इतर कोणत्याही प्राधिकाऱ्यास मुख्य वन्यजीव रक्षक अथवा प्राधिकृत अधिकारी निर्देशित करू शकतील.

(३) उप नियम (२) मधील नमूद कालावधीत, पशुधनाचे लसीकरण न केल्यास, अशा पशुधनाचा अभयारण्यातील चराई परवाना रद्द करण्याबाबत मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा प्राधिकृत अधिकारी निर्देश देऊ शकतील.

(४) जिल्ह्यामध्ये संसर्गजन्य रोगाचा आरंभ झाल्यास त्याची माहिती पशुसंवर्धन विभागाचे प्रभारी अधिकारी आणि / अथवा जिल्ह्यातील पशुधनास पशु वैद्यकीय सेवा देण्याची जबाबदारी असलेला इतर कोणताही प्राधिकारी, संबंधित प्राधिकृत अधिकाऱ्यास कळवतील.

२१. शस्त्र बाळगणाऱ्या विशिष्ट व्यक्तींची नोंदणी.--- (१) अभयारण्य किंवा राष्ट्रीय उद्यानापासून दहा कि.मी.चे आत राहणारी आणि शस्त्र अधिनियम, १९५९ अंतर्गत परवाना धारण केलेली किंवा त्या अधिनियमापासून सूट मिळालेली आणि शस्त्र धारण करणारी प्रत्येक व्यक्ती, त्याचे नावाची नोंदणी करण्याकरिता, अभयारण्य किंवा राष्ट्रीय उद्यानाचे प्रभारी अधिकारी यांचेकडे नमुना-चौदा मध्ये रु. पाचशेच्या शुल्कासह अर्ज करेल.

(२) (क) पोट-नियम (१) चे अनुषंगाने अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर अभयारण्य किंवा राष्ट्रीय उद्यानाचे प्रभारी अधिकारी योग्यती चौकशी करून, नमुना-पंधरा मध्ये अर्जदाराच्या नावाची नोंद करतील.

(ख) नोंदणी झालेल्या अशा प्रत्येक व्यक्तीची नोंदवहीत स्वतंत्र पृष्ठावर नोंद ठेवण्यात येईल.

(३) शस्त्र अधिनियम, १९५९ अंतर्गत परवानाधारक किंवा त्या अधिनियमापासून सूट मिळालेली आणि शस्त्र धारण केलेली व्यक्ती जेव्हा.---

(क) त्या अधिनियम किंवा त्याखाली बनविलेल्या नियमांतर्गत कोणताही गुन्हा करेल, तेव्हा अभयारण्य किंवा राष्ट्रीय उद्यानाचा प्रभारी अधिकारी त्याची नोंद उक्त नोंदवहीत करेल आणि जेव्हा अशा व्यक्तीने एकापेक्षा जास्त वेळा गुन्हा केल्याची अशा अधिकाऱ्याची खात्री पटेल, तेव्हा त्यास आवश्यक वाटेल ती पाऊले उचलून, शस्त्र अधिनियम, १९५९ अंतर्गतचा सदर परवाना रद्द करण्यासाठी संबंधित प्राधिकारी यांना प्रवृत्त करेल.

(ख) विक्रीने, बक्षिसपत्राद्वारे किंवा इतर प्रकारे शस्त्र दुसऱ्या व्यक्तीस हस्तांतर करेल तेव्हा अशा हस्तांतरापासून पंधरा दिवसांचे आत त्याबाबतची माहिती अभयारण्याच्या किंवा राष्ट्रीय उद्यानाच्या प्रभारी अधिकाऱ्यास देईल.

(ग) संबंधित व्यक्ती यांनी अभयारण्य किंवा राष्ट्रीय उद्यानापासून दहा कि.मी.चे आत किंवा बाहेर त्याच्या ठिकाणामध्ये बदल केल्यास त्यांचे नाव, पत्ता व आवश्यक तपशील अभयारण्य किंवा राष्ट्रीय उद्यानाचा प्रभारी अधिकारी यांना ठिकाणामध्ये बदल झाल्याचे पंधरा दिवसात ते कळवतील.

(४) शस्त्र अधिनियम, १९५९ अंतर्गतचा परवानाधारक किंवा त्या अधिनियमापासून सूट पावलेली आणि शस्त्र बाळगत असलेली व्यक्ती मृत पावेल, तेव्हा मृत पावलेल्या व्यक्तीचा वारस किंवा कायदेशीर प्रतिनिधी, सदर व्यक्तीच्या मृत्यूनंतर शक्य तेवढ्या लवकर, अभयारण्य किंवा राष्ट्रीय उद्यानाचे प्रभारी अधिकारी यांना सूचित करेल.

प्रकरण सहा

वन्यप्राणी, वन्यप्राण्यापासून तयार केलेल्या वस्तू आणि मृगयाचिन्हे यांचा व्यापार आणि व्यवसाय

(कलम ४०, ४१, ४३, ४४, ४५, ४७, ४८, ४८-क, ४९, ४९-क, ४९-ख, ४९-ग)

२२. चौकशी आणि वस्तूंची सविस्तर यादी करणे.--- (१) वन्यजीव (संरक्षण) (महाराष्ट्र) नियम, १९७५ च्या नियम ३५ किंवा कलम ४० च्या पोट-कलम (१) किंवा कलम ४०-क किंवा कलम ४० च्या पोट-कलम (४) अन्वये राज्य शासनाने जारी केलेल्या अधिसूचनेचे अनुषंगाने सादर केलेल्या घोषणापत्राचे संदर्भात, असे घोषणापत्र सादर केलेल्या व्यक्तीला नमुना-सोळामध्ये मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा प्राधिकृत अधिकारी सूचना देऊन, ते कोणत्या तारखेला आणि कोणत्या वेळेला त्याच्या परिसराला भेट देतील ते कळवतील, आणि ही सूचना ज्या व्यक्तीने घोषणापत्र दिलेले आहे, त्यावर बजाविल्या जाईल, किंवा पंजिबद्ध डाकेने त्यास पाठविल्या जाईल.

(२) मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा प्राधिकृत अधिकारी, त्यास योग्य वाटेल ती चौकशी केल्यानंतर, परिसराची तपासणी करेल, आणि वन्यप्राण्यापासून बनविलेल्या वस्तू, मृगयाचिन्हे, प्रक्रिया न केलेली मृगयाचिन्हे आणि परिशिष्ट एक किंवा परिशिष्ट दोन चा भाग दोन मध्ये उल्लेखित बंदिस्त वन्यप्राणी यांची तपासणी करेल.

(३) मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा प्राधिकृत अधिकारी त्यास परिसरात दिसून आलेल्या अशा प्राण्यांची किंवा वस्तूंची सविस्तर यादी नमुना-सतरा मध्ये तयार करेल.

(४) पोट नियम (३) मध्ये उल्लेखित प्रत्येक वस्तूवर, शक्यतो पुसता न येण्याजोग्या शाईने योग्य ती निशाणी उमटवेल.

२३. मालकी हक्काचे प्रमाणपत्र.---(१) मुख्य वन्यजीव रक्षक यांच्या मतानुसार ज्या व्यक्तीकडे कोणत्याही वन्यप्राण्याचा, वन्यप्राण्यापासून बनविलेल्या वस्तूंचा, मृगयाचिन्हाचा किंवा प्रक्रिया न केलेल्या मृगयाचिन्हाचा कायदेशीर ताबा आहे, अशा व्यक्तींना, कलम ४०-क चे प्रयोजनार्थ, मुख्य वन्यजीव रक्षक नमुना-अठरा मध्ये मालकी हक्काचे प्रमाणपत्र पुस्तक जारी करतील.

(२) मालकी हक्काचे प्रमाणपत्र ओळखचिन्हाची हुबेहुब नक्कल आणि जिवंत प्राण्यांच्या बाबतीत त्यांच्या शरीरात रोपण केलेल्या (मायक्रोचीप) चा ओळख क्रमांक नमूद असेल.

२४. मृगयाचिन्ह आणि वन्यप्राण्यापासून तयार केलेल्या वस्तूंचा व्यवहार करण्यासाठी अनुज्ञप्ती.--- (१) कलम ४४ च्या पोट-कलम (१) खंड (अ) आणि (क) मध्ये नमूद प्रयोजनाकरिता अनुज्ञप्ती प्राप्त करण्यास इच्छुक असणारी प्रत्येक व्यक्ती, मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा प्राधिकृत अधिकारी यांचेकडे रु. पाच हजार चे शुल्कासह नमुना-एकोणीस मध्ये अर्ज करेल.

(२) अनुज्ञप्तीच्या नंतरच्या नूतनीकरणाचे शुल्क रु. पाच हजार राहिल.

(३) उप-नियम (१) आणि (२) मध्ये नमूद अर्ज शुल्कासह प्राप्त झाल्यानंतर, अर्जदाराचा भुतकाळातील पुर्वेतीहास, अधिनियमांतर्गत गुन्ह्यासाठी कधीही दोषी ठरविलेला आहे काय आणि राज्यातील वन्यप्राण्यांची रेलचेल विचारात घेता

अनुज्ञप्ती देण्याची गरज या संदर्भात चौकशी करून मुख्य वन्यजीव रक्षक अनुज्ञप्ती एकतर मंजूर करतील किंवा नामंजूर करतील. अशी अनुज्ञप्ती एक वर्षापेक्षा जास्त नसलेल्या कालावधीसाठी राहिल.

(४) अर्ज नामंजूर झाल्यास, भरलेल्या शुल्कातून प्रक्रिया शुल्कापोटी १० टक्के रक्कम कापून उर्वरित शुल्क परत करण्यात येईल.

(५) मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा प्राधिकृत अधिकारी यांनी अनुज्ञप्ती देण्याचे ठरविल्यास खालील व्यवहार सुरू करण्याकरिता किंवा चालू ठेवण्याकरिता :---

(एक) वन्यप्राण्यापासून बनविलेल्या वस्तूंचा उत्पादक किंवा विक्रेतासाठी, नमुना वीसमध्ये अनुज्ञप्ती देणेत येईल.

(दोन) वन्यप्राणी पूर्वीसारखा जिवंत दिसण्याकरिता प्राण्यांची कच्ची कातडी खारवून भरणाच्या कलाकाराकरिता, नमुना एकवीसमध्ये अनुज्ञप्ती देणेत येईल.

(तीन) मृगयाचिन्हे किंवा प्रक्रिया न केलेले मृगयाचिन्हांच्या विक्रेत्याला, नमुना बावीसमध्ये अनुज्ञप्ती देणेत येईल.

(चार) बंदिस्त प्राण्यांच्या विक्रेत्याला, नमुना तेवीसमध्ये अनुज्ञप्ती देणेत येईल.

(पाच) मांस विक्री करणाऱ्या विक्रेत्याला, नमुना चोवीसमध्ये अनुज्ञप्ती देणेत येईल.

सापाचे विष मिळविण्याकरिता, गोळा करण्याकरिता आणि त्याचा व्यवहार करण्याकरिता, नमुना पंचवीसमध्ये अनुज्ञप्ती देणेत येईल :

परंतु असे की, मोराची पिसे आणि त्यापासून बनविलेल्या वस्तूंचा व्यवहार करणाऱ्या विक्रेत्यांना आणि उत्पादकांना या पोट-नियमातील तरतुदी लागू राहणार नाहीत.

२५. अनुज्ञप्तीचे नूतनीकरण.---(१) या प्रकरणांतर्गत जारी केलेल्या अनुज्ञप्तीचे नूतनीकरण करण्याची इच्छा असणाऱ्या अनुज्ञप्तीधारकाने, अनुज्ञप्तीची मुदत संपण्याच्या कमीतकमी तीस दिवस आधी, नमुना सव्वीसमध्ये अर्ज करावा.

(२) नियम २४ च्या उप नियम (३) मध्ये निर्देशित केल्यानुसार मुख्य वन्यजीव रक्षक चौकशी करतील आणि नियम २४ च्या उप नियम (१) आणि (२) मध्ये अनुज्ञप्ती नूतनीकरणासाठी नमूद शुल्क भरल्यानंतर, पुढील एक वर्षाच्या कालावधीकरिता अनुज्ञप्तीचे नूतनीकरण करतील किंवा अर्ज नामंजूर करतील.

२६. लेख जतन करणे.--- (१) वन्यप्राणी पूर्वीसारखा जिवंत दिसण्याकरिता प्राण्यांची कच्ची कातडी खारवून भरणाच्या कलाकाराव्यतिरिक्त प्रत्येक अनुज्ञप्तीधारक, प्रत्येक विक्रीचे दरम्यान बिल किंवा रोख पावती जारी करेल ज्यामध्ये खालील तपशीलाचा समावेश असेल :----

(क) अनुज्ञप्तीधारकाचे नाव,

(ख) अनुज्ञप्तीधारकाचा पत्ता आणि व्यवसायाचे ठिकाण,

(ग) अनुज्ञप्ती क्रमांक,

(घ) विक्री केलेल्या वस्तूंचा तपशील,

(ड) विक्री किंमत,

(च) विक्रीची तारीख,

(छ) अनुज्ञप्तीधारकाची स्वाक्षरी.

(२) वन्यप्राणी पूर्वीसारखा जिवंत दिसण्याकरिता प्राण्यांची कच्ची कातडी खारवून भरणाच्या कलाकाराने, मृगयाचिन्ह अथवा प्रक्रिया न केलेले मृगयाचिन्ह परत करतेवेळी, त्याच्या मालकास प्रमाणक जारी करेल ज्यात खालील बाबींचा समावेश असवा :----

(क) प्रमाणक जारी केल्याची तारीख,

(ख) अनुज्ञप्तीधारकाचे नाव, पत्ता आणि व्यवहाराचे ठिकाण,

(ग) अनुज्ञप्ती क्रमांक,

(घ) वन्यप्राण्याचे नाव आणि तपशील,

(ड) मिळालेली किंमत,

(च) ज्या व्यक्तीस प्रमाणक जारी केले आहे त्याचे नाव आणि पत्ता,

(छ) अनुज्ञप्तीधारकाची स्वाक्षरी.

(३) प्रत्येक बिल व रोख पावती किंवा प्रमाणक हे तीन प्रतींमध्ये आणि अनुक्रमांक दिलेले असेल.

(४) प्रत्येक बिल, रोख पावती किंवा प्रमाणकाची दुसरी आणि तिसरी प्रत अनुज्ञप्तीधारकाकडे राहिल आणि मूळ प्रत,---

(एक) बिल किंवा रोख पावती असल्यास ती खरेदीदारास देण्यात येईल, आणि

(दोन) प्रमाणक असल्यास ती मृगयाचिन्हाच्या मालकास देण्यात येईल.

(५) कोरी प्रमाणके असलेले प्रत्येक पुस्तक, मुख्य वन्यजीव रक्षक अथवा प्राधिकृत अधिकारी यांचेकडे, त्यांची स्वाक्षरी किंवा शिक्का मारण्याकरिता, पुस्तकाचा प्रत्यक्ष वापर सुरू करण्यापूर्वी सादर करण्यात येईल.

(६) प्रत्येक बिल, रोख पावती किंवा प्रमाणकाची दुसरी प्रत मासिक अहवालासोबत पाठविली जाईल.

२७. नोंदवही जतन करणे.--- (१) खालीलप्रमाणे नोंदवही जतन करण्यात येईल :---

(एक) वन्यप्राण्यापासून बनविलेल्या वस्तूंच्या उत्पादकाद्वारे किंवा विक्रेत्याद्वारे किंवा बंदिस्त प्राण्यांच्या विक्रेत्याद्वारे किंवा मृगयाचिन्हांचा अथवा प्रक्रिया न केलेल्या मृगयाचिन्हांचा विक्रेत्याद्वारे नमुना सत्तावीसमध्ये नोंदवही जतन केली जाईल.

(दोन) वन्यप्राणी पूर्वीसारखा जिवंत दिसण्याकरिता प्राण्यांची कच्ची कातडी खारवून भरण्याच्या कलाकाराद्वारे नमुना अड्डावीसमध्ये नोंदवही जतन केली जाईल.

(तीन) ज्या व्यक्तीला सापाचे विष मिळविण्याबाबत, गोळा करण्याबाबत आणि व्यवहार करण्याबाबत प्राधिकृत करण्यात आलेले आहे तो नमुना एकोणतीसमध्ये नोंदवही जतन करेल.

(चार) वन्यप्राण्यांच्या मांसाचा व्यवहार करण्याकरिता प्राधिकृत केलेल्या व्यक्ती नमुना तीसमध्ये नोंदवही जतन करेल.

(२) या नियमांतर्गत नोंदवही जतन करणे क्रमप्राप्त असलेल्या व्यक्ती, या नियमांतर्गत जी नोंदवही जतन करावयाची आहे ती, दिवसाचा व्यवहार बंद करण्यापूर्वी अद्ययावत करेल.

२८. माहितीपत्रक सादर करणे.--- (१) ज्या महिन्यासाठी माहितीपत्रक सादर करावयाचे आहे त्यापुढील दहा तारखेचे आत प्रत्येक अनुज्ञप्तीधारकाने मासिक माहितीपत्रक नमुना एकतीसमध्ये आणि उक्त नोंदवहीत अनुज्ञप्तीधारक त्या महिन्यात केलेल्या नोंदीची सत्यप्रत मुख्य वन्यजीव रक्षक अथवा प्राधिकृत अधिकारी यांना सादर करेल.

प्रकरण सात

व्यक्तींना बक्षिस

(कलम ६०-क)

२९. बक्षिस.--- (१) ज्या व्यक्तीला बक्षिस द्यावयाचे आहे, त्या व्यक्तीने या अधिनियम किंवा त्याखालील नियमाचे संदर्भातील गुन्हा उघडकीस आणण्यासाठी मदत केलेली आहे किंवा असा गुन्हा उघडकीला आणण्यासाठी किंवा गुन्हातील व्यक्तीच्या अटकेसाठी उपयुक्त अशी माहिती देऊन मदत केलेली आहे अशी मुख्य वन्यजीव रक्षक यांची खात्री झाल्यावर शासनाने या प्रयोजनाकरिता उपलब्ध केलेल्या अनुदानांतून त्या व्यक्तीस बक्षिस देण्यात येईल.

(२) पोट-नियम (१) मध्ये नमूद गुन्हा उघडकीस आणण्याचे किंवा त्या गुन्हातील व्यक्तीस अटक करण्याचे संदर्भातील आवश्यक त्या दस्तऐवजासह, उप वनसंरक्षक / विभागीय वन अधिकारी, वन विभाग किंवा स्वतंत्र उप वन विभागाचे उप विभागीय वन अधिकारी, बक्षिसाचे शिफारसीसह, गोपनीय अहवाल मुख्य वन्यजीव रक्षक यांना सादर करू शकतील.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

डॉ. यू. एम. फारुकी,

शासनाचे सहसचिव.

नमुना एक

[नियम ९ (२) पहावा]

विशेष प्रयोजनार्थ शिकारीच्या परवान्यासाठी अर्ज

प्रति,

मुख्य वन्यजीव रक्षक, महाराष्ट्र राज्य, नागपूर

१. अर्जदाराचे पूर्ण नाव : -----

२. संस्था / संघटना / कंपनी असल्यास संपर्क व्यक्तीचे नाव : -----

३. व्यवसाय/ पदनाम : -----

४. पत्रव्यवहाराचा पत्ता : -----

तालुका आणि जिल्हा ----- पिन कोड -----

दूरध्वनी व फॅक्स क्रमांक -----; ई-मेल -----

५. सध्याच्या किंवा व्यपगत झालेल्या परवान्याचा तपशील (प्रकार, क्रमांक, दिनांक, कालावधी आणि जारी करणारे अधिकारी, प्रत जोडावी) : -----

६. वन्य प्राण्यांच्या शिकारीचे विशेष प्रयोजन (लागू नसेल ते खोडावे) -----

(क) शैक्षणिक,

(ख) वैज्ञानिक शोधकार्य,

(ग) अर्जदार संस्थेसाठी/प्राणी उद्यान/ संग्रहालयासाठी नमुने गोळा करणे,

(घ) परवानाधारक किंवा त्यांचेकडून सापाचे विष प्राप्त करणारे यांचेद्वारे जीवनोपयोगी औषध तयार करण्याकरिता सापाचे विष किंवा त्याचे पदार्थ गोळा करण्यासाठी.

७. शिकार करावयाच्या वन्यप्राण्याची प्रजाती आणि संख्या :---

अ. क्र.	सामान्य नाव	वैज्ञानिक नाव	अधिनियमाचे परिशिष्ट	लिंग व संख्या (पिल्लूसह)	स्थळ	वन परिक्षेत्र	वन विभाग	नैसर्गिक अधिवासात परत सोडावयाची संख्या
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)

८. शिकार करावयाच्या पिल्लाची प्रजाती आणि संख्या : -----

९. प्रस्तावित शिकारीचा कालावधी : -----

१०. प्रस्तावित शिकारीचा कालावधी संबंधित वन्य प्राण्यांच्या प्रजनन कालावधीत आहे काय : -----

११. शुल्काचा भरणा (रक्कम आणि भरणा करण्याची पद्धत) :

भरणा करण्याची पद्धत	बँकेचे नाव	धनाकर्ष क्र.	दिनांक	भुगतान स्थळ	रक्कम
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)
					रुपये

१२. प्रस्तावित शिकारीचे समर्थन आणि इतर संबंधित माहिती (प्रकल्पाची प्रत जोडावी): -----

१३. घोषणा :

मी, -----, शपथपूर्वक नमूद करतो की, माझ्या माहितीप्रमाणे वर नमूद केलेली माहिती सत्य व परिपूर्ण आहे. यापुढे मी वचन देतो की, परवान्याची मुदत संपल्यापासून पंधरा दिवसांचे आत, परवान्यात विवक्षित केलेल्या संपूर्ण माहितीसह मी परवाना परत करेन व या संदर्भात घालून दिलेल्या सर्व अटी व शर्तीचे, वन्यजीव (संरक्षण) अधिनियम, १९७२, भारतीय वन अधिनियम, १९२७ आणि जैविक विविधता अधिनियम, २००२ या अधिनियमातील तरतुदींचे आणि त्या अंतर्गत तयार केलेल्या नियमांचे पालन करेन.

टिकाण व दिनांक : -----

अर्जदाराची स्वाक्षरी
(शिक्का, लागू असल्यास)

नमुना दोन

[नियम ९(६) पहावा]

विशेष प्रयोजनार्थ शिकारीचा परवाना

(अहस्तांतरणीय)

परवाना क्रमांक : _____ दिनांक : _____

वन्यजीव (संरक्षण) अधिनियम, १९७२ आणि महाराष्ट्र वन्यजीव (संरक्षण) नियम, २०१४ मधील तरतुदींचे अधीन राहून, हा परवाना, याद्वारे जारी करण्यात येत आहे :---

१. परवानाधारकाचे नाव : _____
२. संस्था/संघटनाचे संदर्भात संपर्क व्यक्तीचे नाव : _____
३. पत्रव्यवहाराचा पत्ता : _____

तालुका आणि जिल्हा _____ पिनकोड क्रमांक : _____

४. खाली नमूद विशेष प्रयोजनार्थ वन्यप्राणी आणि पक्षी यांच्या शिकारीसाठी / /२० ते / /२०
(एक वर्षापेक्षा जास्त नसेल) या कालावधीसाठी (लागू नसलेले खोडावे)

(क) शैक्षणिक,

(ख) वैज्ञानिक शोधकार्य,

(ग) परवानाधारक संस्थेसाठी/ प्राणी उद्यान/ संग्रहालयासाठी नमुने गोळा करणे,

(घ) परवानाधारक किंवा त्यांचेकडून सापाचे विष प्राप्त करणारे याचेद्वारे जीवनोपयोगी औषध तयार करण्याकरिता सापाचे विष किंवा त्याचे पदार्थ गोळा करण्यासाठी.

अ. क्र.	सामान्य नाव	वैज्ञानिक नाव	अधिनियमाचे परिशिष्ट	लिंग व संख्या (पिल्लांसह)	वन परिक्षेत्र व विभाग	स्थळ	नैसर्गिक अधिवासात परत सोडावयाची संख्या	सापाचे विष (ग्रॅम व मि.ली.)
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)

५. शिकारीची मान्यता देण्यात आलेल्या पिल्लांची प्रजाती आणि संख्या : _____

६. वन्य प्राण्यांना शिकारीचे दिवसापासून परत अधिवासात निसर्गमुक्त करण्याचे दिवस : _____

७. परवानाधारक यांनी रु. _____ (अक्षरी रु. _____) च्या भरणा केलेला आहे.

८. हा परवाना खालील अटीवर देण्यात येत आहे :---

(१) मुख्य वन्यजीव रक्षक अथवा प्राधिकृत अधिकारी यांनी निश्चित केल्यानुसार परवानाधारकाने संग्रहणाचा अहवाल सादर करावा आणि त्या अहवालाची प्रत, ज्या ठिकाणी शिकार केलेली आहे त्या क्षेत्राच्या उप वनसंरक्षक आणि संबंधित मुख्य वनसंरक्षक यांना सादर करावी.

(२) मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा त्यांनी या प्रयोजनार्थ प्राधिकृत केलेला इतर कोणताही अधिकारी यांना ज्यावेळी आवश्यकता भासेल त्यावेळी परवानाधारक त्याने केलेले संपूर्ण संग्रहण तपासणीकरिता हजर करेल.

- (३) या परवान्यांतर्गत कोणत्याही वन्यप्राण्याचा वापर वाणिज्यिक कारणास्तव परवानाधारक करणार नाही. तसेच मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा या संदर्भात त्यांनी प्राधिकृत केलेल्या अधिकाऱ्याच्या परवानगीशिवाय परवानाधारक त्याने केलेले संग्रहण महाराष्ट्र राज्याच्या बाहेर निर्यात करणार नाही.
- (४) या परवान्यांतर्गत केलेल्या शिकारीचा त्रैमासिक अहवाल प्राधिकृत अधिकारी यांना परवानाधारक सादर करेल. या अहवालात (वैज्ञानिक नावांसह) प्रजातीचे नाव, संख्या, शिकार केलेल्या वन्यप्राण्याचे लिंग, पिलांची केलेली शिकार, शिकारीचे स्थळ आणि नैसर्गिक अधिवासात परत सोडलेल्या वन्यप्राण्यांची संख्या तसेच परवाना कालावधीमध्ये परवानाधारकाकडून अनावधानाने झालेल्या वन्यप्राण्याच्या शिकारीचे संदर्भातील तपशील अंतर्भूत असेल.
- (५) या परवान्याची मुदत संपल्यानंतर पंधरा दिवसांचे आत किंवा परवान्यात नमूद क्षेत्र सोडण्यापूर्वी, यांपैकी जे आधी असेल तेव्हा, परवानाधारक प्राधिकृत अधिकारी यांचेकडे त्रैमासिक अहवाल व आवश्यक माहितीचा अंतिम अहवालासह जमा करेल.
- (६) परवानाधारक किंवा त्यांचे सहकाऱ्याशिवाय इतरांना हा परवाना वापरता येणार नाही. परवानाधारकाने त्याचे सहकाऱ्यांची नावे कमीतकमी तीन दिवस अगोदर प्राधिकृत अधिकारी यांना कळवावी. प्राधिकृत अधिकारी यांनी काही सहकारी यांना परवानासंबंधी कामापासून वगळण्याचे दिलेले निर्देश बंधनकारक राहिल. परवानाधारकाद्वारे सदर परवाना पोटभाड्याने देण्यास, इतरांकडून करून घेण्यास किंवा कोणत्याही कारणास्तव व पद्धतीने हस्तांतरित करण्यास मनाई आहे.
- (७) हा परवाना जारी करतेवेळी, मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा प्राधिकृत अधिकारी यांनी या परवान्यासोबत जोडलेल्या अतिरिक्त अटी परवानाधारकास बंधनकारक राहिल.

स्थळ : -----

प्राधिकृत अधिकाऱ्याची स्वाक्षरी

दिनांक : -----

नाव आणि पदनाम

परवाना जारी
करणाऱ्या
प्राधिकाऱ्याचा
कार्यालयीन शिक्का

नमुना तीन

[नियम ११(१) पहावा]

विशेष प्रयोजनार्थ विवक्षित झाडे गोळा करण्याच्या परवान्यासाठी अर्ज

प्रति

- मुख्य वन्यजीव रक्षक, महाराष्ट्र राज्य / प्राधिकृत अधिकारी -----
१. अर्जदाराचे पूर्ण नाव : -----
२. संस्था/संघटना/कंपनी असल्यास संपर्क व्यक्तीचे नाव : -----
३. व्यवसाय/ पदनाम : -----
४. पत्रव्यवहाराचा पत्ता : -----
- तालुका आणि जिल्हा ----- पिन कोड -----
- दूरध्वनी व फॅक्स क्रमांक ----- ई-मेल -----
५. सद्याच्या किंवा व्यपगत झालेल्या परवान्याचा तपशील (प्रकार, क्रमांक, दिनांक, कालावधी आणि जारी करणारे अधिकारी ; प्रत जोडावी) : -----
६. विवक्षित झाड उचलणे, मूळापासून उपटणे, प्राप्त करणे किंवा गोळा करणे, यासाठी विशेष प्रयोजन (लागू नसेल ते खोडावे) :
- (क) शैक्षणिक
- (ख) वैज्ञानिक शोधकार्य
- (ग) वर नमूद वैज्ञानिक संस्थेच्या शुष्क वनस्पतीचा साठा तयार करण्यास, जपून ठेवण्यास व प्रदर्शित करण्यास नमुना गोळा करणे.
७. प्रस्तावित विवक्षित झाडाची प्रजाती आणि संख्या :

अ. क्र.	सामान्य नाव	वैज्ञानिक नाव	संख्या	आकारमान गट	झाडाचा भाग	स्थळ	वन परिक्षेत्र	वन विभाग
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)

८. शुल्काचा भरणा (रक्कम आणि भरणा करण्याची पद्धत) : -----

भरणा करण्याची पद्धत	बँकेचे नाव	धनाकर्ष क्र.	दिनांक	भुगतान स्थळ	रक्कम (रु.)
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)

९. प्रस्तावित संग्रहणासाठी समर्थन आणि संबंधित इतर माहिती (प्रकल्पाची प्रत जोडावी) : -----

१०. घोषणा :

मी, -----, शपथपूर्वक नमूद करतो की माझ्या माहितीप्रमाणे वर नमूद केलेली माहिती सत्य व परिपूर्ण आहे. या पुढे मी वचन देतो की, परवान्याची मुदत संपल्यापासून पंधरा दिवसांचे आत, परवान्यात विवक्षित केलेल्या संपूर्ण माहितीसह, परवाना परत करेन व या संदर्भात घालून दिलेल्या सर्व अटी व शर्तीचे, वन्यजीव (संरक्षण) अधिनियम, १९७२, भारतीय वन अधिनियम, १९२७ आणि जैविक विविधता अधिनियम, २००२ या अधिनियमातील तरतुदींचे आणि त्या अंतर्गत तयार केलेल्या नियमांचे पालन करेन.

ठिकाण : -----

दिनांक : -----

अर्जदाराची स्वाक्षरी

(शिक्का, लागू असल्यास)

नमुना चार

[नियम ११(५) पहावा]

विशेष प्रयोजनार्थ विवक्षित झाडे गोळा करण्याचा परवाना

(अहस्तांतरणीय)

परवाना क्रमांक : _____

दिनांक : _____

वन्यजीव (संरक्षण) अधिनियम, १९७२ आणि महाराष्ट्र वन्यजीव (संरक्षण) नियम, २०१४ मधील तरतुदींचे अधिन राहून, हा परवाना, याद्वारे खालीलप्रमाणे जारी करण्यात येत आहे:-

१. परवानाधारकाचे नाव : _____

२. संस्था / संघटनाचे संदर्भात संपर्क व्यक्तीचे नाव : _____

३. पत्र व्यवहाराचा पत्ता : _____

तालुका आणि जिल्हा _____ पिनकोड _____

४. खाली नमूद विशेष प्रयोजनार्थ विवक्षित झाडे उचलणे, मुळापासून उपटणे, प्राप्त करणे किंवा गोळा करणेसाठी / /२० ते / /२० या कालावधिसाठी (लागू नसलेले खोडावे).

(क) शैक्षणिक

(ख) वैज्ञानिक शोधकार्य

(ग) वर नमूद वैज्ञानिक संस्थेच्या शुष्क वनस्पतिचा साठा तयार करण्यास, जपून ठेवण्यास व प्रदर्शित करण्यास नमुना गोळा करणे.

अनु क्रमांक (१)	सामान्य नाव (२)	वैज्ञानिक नाव (३)	संख्या (४)	आकारमान गट (५)	झाडाचा भाग (६)	स्थळ (७)	वन परिक्षेत्र व विभाग (८)

५. परवानाधारक यांनी रु. _____ (अक्षरी रु. _____) चा भरणा केलेला आहे.

६. हा परवाना खालील अटीवर देण्यात येत आहे :

(१) मुख्य वन्यजीव रक्षक अथवा प्राधिकृत अधिकारी यांना पाहीजे असल्यानुसार परवानाधारकाने त्याने केलेल्या संग्रहणाचा अहवाल सादर करावा आणि त्या अहवालाची प्रत, ज्या ठिकाणी संग्रहण केलेले आहे त्या क्षेत्राच्या उप वनसंरक्षक यांना आणि संबंधित मुख्य वनसंरक्षक सादर करावी.

(२) मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा प्राधिकृत केलेला इतर कोणताही अधिकारी यांना ज्यावेळी आवश्यकता भासेल त्यावेळी परवानाधारक त्याने केलेले संपूर्ण संग्रहण तपासणीकरिता सादर करेल.

(३) या परवान्याद्वारे संग्रहण केलेल्या विवक्षित झाडांचा वापर वाणिज्यिक कारणास्तव परवानाधारक करणार नाही. तसेच मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा या संदर्भात त्यांनी प्राधिकृत केलेल्या अधिकाऱ्याच्या परवानगीशिवाय परवानाधारक त्याने केलेले संग्रहण महाराष्ट्र राज्याच्या बाहेर निर्यात करणार नाही.

- (४) या परवान्यांतर्गत केलेल्या शिकारीचा त्रैमासिक अहवाल परवानाधारक प्राधिकृत अधिकारी यांना सादर करेल. या अहवालात उचललेल्या, मुळापासून उपटलेल्या, मिळविलेल्या किंवा गोळा केलेल्या विविक्षित झाडांच्या प्रजातीचे नाव (वैज्ञानिक नावांसह), संख्या आणि आकारमान गट आणि संग्रहणाचे स्थळाचा तसेच परवाना कालावधीमध्ये परवानाधारकाकडून अनावधानाने नाश झालेल्या किंवा खराब झालेल्या विविक्षित झाडांच्या तपशीलाचा समावेश असेल.
- (५) या परवान्याची मुदत संपल्यानंतर पंधरा दिवसांचे आत किंवा परवान्यात नमूद क्षेत्र सोडण्यापूर्वी, यापैकी जे आधी असेल तेव्हा, परवानाधारक हा परवाना प्राधिकृत अधिकारी यांचेकडे त्रैमासिक अहवाल व आवश्यक माहिती अंतिम अहवालासह जमा करेल.
- (६) परवानाधारक किंवा त्यांचे सहकाऱ्यांशिवाय इतरांना हा परवाना वापरता येणार नाही. परवानाधारकांने त्याचे सहकाऱ्यांची नांवे कमीतकमी तीन दिवस अगोदर प्राधिकृत अधिकारी यांना कळवावे. प्राधिकृत अधिकारी यांनी काही सहकारी यांना परवाना संबंधी कामापासून वगळण्याचे दिलेले निर्देश बंधनकारक राहिल. परवानाधारकाद्वारे सदर परवाना पोटभाड्याने देण्यास, इतरांकडून करून घेण्यास किंवा कोणत्याही कारणास्तव व पद्धतीने हस्तांतरित करण्यास मनाई आहे.
- (७) हा परवाना जारी करतेवेळी, मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा प्राधिकृत अधिकारी यांनी या परवान्यासोबत जोडलेल्या अतिरिक्त अटी परवानाधारकास बंधनकारक राहिल.

स्थळ आणि दिनांक

प्राधिकृत अधिकाऱ्याची स्वाक्षरी

नाव आणि पदनाम

११. साठवण करावयाच्या जागेचे स्थळ : -----

१२. शुल्काचा भरणा (रक्कम आणि भरणा करण्याची पद्धत)

भरणा करण्याची पद्धत	बँकेचे नाव	धनाकर्ष क्र.	दिनांक	भुगतान स्थळ	रक्कम (रु.)
१	२	३	४	५	६

प्रस्तावित संग्रहणाचे समर्थन आणि इतर संबंधित माहिती (प्रकल्पाची प्रत जोडावी) : -----

घोषणा :

मी, -----, शपथपूर्वक नमूद करतो की माझ्या माहितीप्रमाणे वर नमूद केलेली माहिती सत्य व परिपूर्ण आहे. यापुढे मी वचन देतो की, परवान्याची मुदत संपल्यापासून पंधरा दिवसांचे आत, अनुज्ञप्ती मध्ये विवक्षित केलेल्या संपूर्ण माहितीसह, अनुज्ञप्ती परत करेन, व या संदर्भात घालुन दिलेल्या सर्व अटी व शर्तीचे, वन्यजीव (संरक्षण) अधिनियम, १९७२, भारतीय वन अधिनियम, १९२७ आणि जैविक विविधता अधिनियम, २००२ या अधिनियमातील तरतुदींचे आणि त्या अंतर्गत तयार केलेल्या नियमांचे पालन करेन.

ठिकाण व दिनांक : -----

अर्जदाराची स्वाक्षरी

(शिक्का, लागू असल्यास).

नमुना सहा

[नियम १३(३) पहावा]

विवक्षित झाडांची शेती करण्याची अनुज्ञप्ती

(अहस्तांतरणीय)

अनुज्ञप्ती क्रमांक : -----

दिनांक : ---/---/२०---

वन्यजीव (संरक्षण) अधिनियम, १९७२ आणि महाराष्ट्र वन्यजीव (संरक्षण) नियम, २०१४ मधील तरतुदींचे अधीन राहून, हा अनुज्ञप्ती, याद्वारे जारी करण्यात येत आहे:-

१. अनुज्ञप्तीधारकाचे पूर्ण नाव : -----

२. कंपनी / संघटनाचे संदर्भात संपर्क व्यक्तीचे नाव : -----

३. पत्र व्यवहाराचा पत्ता : -----

तालुका आणि जिल्हा ----- पिन कोड क्रमांक -----

४. खाली दिलेल्या तक्त्यात नमूद केलेल्या विवक्षित झाडांची शेती करण्यासाठी ---/---/२०--- ते ---/---/२०--- या कालावधीसाठी.

अ. क्र.	वन परिक्षेत्र व विभाग	गाव, तालुका व जिल्हा	ठिकाणाचे सर्व्हे/ गट क्र.	क्षेत्र (हे.)	मालकांचे नाव व पत्ता	सामान्य व वैज्ञानिक नाव	शेतीचे क्षेत्र (हेक्टर)
१	२	३	४)	५	६	७	८

५. या परवान्यांतर्गत शेती केलेल्या किंवा ताब्यात असलेला विवक्षित झाडांचा साठा खालील नमूद परिसरात साठवून ठेवण्यासाठी सुद्धा अनुज्ञप्तीधारकास परवानगी देणेत येत आहे.

अनु क्रमांक	वन परिक्षेत्र व विभाग	साठवण जागेचा पूर्ण पत्ता	मालकांचे नाव व पत्ता	सामान्य व वैज्ञानिक नाव	साठवण क्षेत्र (चौरस मीटर)
१	२	३	४	५	६

६. सदर कारणास्तव अनुज्ञप्तीधारक यांनी रु. ----- (अक्षरी रु. -----) चा भरणा केलेला आहे.

७. हा अनुज्ञप्ती खालील अटीवर देण्यात येत आहे :---

(१) या अधिनियमाच्या किंवा त्या अंतर्गत तयार केलेल्या नियमांच्या तरतुदींतर्गत विवक्षित झाडांची विक्री किंवा इतर प्रकारे विल्हेवाट करण्यासाठी प्राधिकृत केलेल्या विक्रेता किंवा शेती करणाऱ्या व्यक्तीकडूनच अनुज्ञप्तीधारक विवक्षित झाडांची लागवड करण्याकरिता विवक्षित झाडे विकत घेऊ शकेल, किंवा साठा किंवा त्याचे भाग मिळवू शकेल.

- (२) विवक्षित झाडांचा साठा किंवा त्याचे भाग मिळविण्यासाठी या अधिनियमाच्या तरतुदींतर्गत प्राधिकृत न केलेल्या कोणत्याही व्यक्तीला अनुज्ञप्तीधारक विवक्षित झाड किंवा त्याच्या भागाची विक्री करणार नाही किंवा विल्हेवाट लावणार नाही. अधिनियमाचे उल्लंघन करून कोणत्याही विवक्षित झाडाची वाहतूक अनुज्ञप्तीधारक करणार नाही.
- (३) मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा इतर प्राधिकृत अधिकारी यांनी मंजूर केलेल्या परिसरातच अनुज्ञप्तीधारक त्याने तयार केलेल्या विवक्षित झाडांच्या साठ्याची साठवणूक करेल.
- (४) निर्देशीत केलेल्या नमुन्यामध्ये अनुज्ञप्तीधारक नोंदवही ठेवेल. दिवसाचा व्यवहार बंद करतेवेळी या नियमांतर्गत ठेवावयाची नोंदवही अद्ययावत करण्यात आलेली आहे याची अनुज्ञप्तीधारक खातरजमा करतील.
- (५) प्रत्येक अनुज्ञप्तीधारक वरील अटी क्र. (४) मध्ये नमूद संबंधित नोंदवहीत नोंदविलेल्या नोंदीच्या प्रमाणित आणि साक्षांकीत केलेल्या प्रतीच्या सत्यप्रतीसह मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा प्राधिकृत अधिकारी यांना मासिक अहवाल सादर करेल. मासिक अहवाल त्या महिन्यानंतरच्या महिन्याच्या दहाव्या दिवसापूर्वी प्राधिकृत अधिकारी यांना सादर केला जाईल.
- (६) मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा त्यासंदर्भात प्राधिकृत केलेल्या प्राधिकृत अधिकारी यांना जेव्हा पाहीजे असेल तेव्हा, अनुज्ञप्तीधारक लागवडीच्या क्षेत्राचे आणि लागवडी पासून प्राप्त झालेल्या संपूर्ण साठ्याचे किंवा त्याचे ताब्यात असलेल्या साठ्याचे निरीक्षण करवून देईल.
- (७) अनुज्ञप्ती धारक किंवा त्यांचे सहकाऱ्याशिवाय इतरांना हा अनुज्ञप्ती वापरता येणार नाही. अनुज्ञप्तीधारकांने त्याचे सहकाऱ्याची नांवे कमीतकमी तीन दिवस अगोदर प्राधिकृत अधिकारी यांना कळवावे. प्राधिकृत अधिकारी यांनी काही सहकारी यांना अनुज्ञप्ती संबंधी कामापासून वगळण्याचे दिलेले निर्देश बंधनकारक राहिल. अनुज्ञप्ती धारकाद्वारे सदर अनुज्ञप्ती पोटभाड्याने देण्यास, इतरांकडून करून घेण्यास किंवा कोणत्याही कारणास्तव व पद्धतीने हस्तांतरित करण्यास मनाई आहे.
- (८) हा अनुज्ञप्ती जारी करतेवेळी, मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा प्राधिकृत अधिकारी यांनी या अनुज्ञप्ती सोबत जोडलेल्या अतिरिक्त अटी अनुज्ञप्तीधारकास बंधनकारक राहिल.

स्थळ आणि दिनांक

अनुज्ञप्ती देणाऱ्या प्राधिकाऱ्याची स्वाक्षरी
नाव आणि पदनाम

नमुना सात

[नियम १४(१) पहावा]

विवक्षित झाडांच्या व्यवसाय करण्यासाठी अनुज्ञप्ती साठी अर्ज

प्रति,

मुख्य वन्यजीव रक्षक, महाराष्ट्र राज्य, नागपूर / किंवा प्राधिकृत अधिकारी, -----

१. अर्जदाराचे पूर्ण नाव : -----
२. संस्था / संघटनाचे संदर्भात संपर्क व्यक्तीचे नाव : -----
३. व्यवसाय/ पदनाम : -----
४. पत्र व्यवहाराचा पत्ता : -----
तालुका आणि जिल्हा ----- पिन कोड -----
दुरध्वनी व फॅक्स क्रमांक ----- ई-मेल -----
५. संस्था / संघटना / कंपनी असल्यास भागीदार किंवा कंपनीच्या व्यवहाराचे व्यवस्थापन करणाऱ्या व्यक्ती व संचालक मंडळाचे नावे आणि पत्ता जोडले आहे काय : -----
६. सद्याच्या किंवा व्यपगत झालेल्या अनुज्ञप्ती/ परवान्याचा तपशील (प्रकार, क्रमांक, दिनांक, कालावधी आणि जारी करणारे अधिकारी, प्रत जोडावी) : -----
७. अधिनियमाच्या कलम १७-ड अंतर्गत पूर्वी साठा घोषित केला असल्यास, त्या घोषणेची दिनांक आणि ज्या अधिकाऱ्याकडे घोषणापत्र सादर केले होते त्याचे पदनाम : -----
८. प्रस्तावित व्यवसाय करण्यासाठी ज्या विवक्षित झाडांसाठी अनुज्ञप्ती पाहिजे आहे, त्याचा तपशील :-----

अनु क्रमांक	सामान्य नाव	वैज्ञानिक नाव	तयार होणाऱ्या मालाचे विवरण	लागणारा साठा	ज्याचेकडून साठा प्राप्त करावयाचा आहे त्याचे नाव, संपर्काचा पत्ता आणि त्याच्या अनुज्ञप्तीचा तपशील
१	२	३	४	५	६

९. सध्याचे आणि/किंवा प्रस्तावित व्यापाराचे, साठवणाचे आणि गोदामाचे परिसर स्थळाचे तपशील :---

अनु क्रमांक	वन परिक्षेत्र व विभाग	दुकानाचा आणि / अथवा गोदामाचा पूर्ण पत्ता, ई-मेल आणि संपर्क क्रमांक	प्रस्तावित कामाचे स्वरूप	प्राप्त पदार्थ, लागू असल्यास
१	२	३	४	५

१०. शुल्काचा भरणा (रक्कम आणि भरणा करण्याची पद्धत):

भरणा करण्याची पद्धत	बँकेचे नाव	धनाकर्ष क्र.	दिनांक	भुगतान स्थळ	रक्कम (रु.)
१	२	३	४	५	६

११. इतर संबंधित माहिती (प्रकल्पाची प्रत जोडावी) : -----

१२. घोषणा:

मी, -----, शपथपूर्वक नमूद करतो की माझ्या माहिती प्रमाणे वर नमूद केलेली माहिती सत्य व परिपूर्ण आहे. या पुढे मी वचन देतो की, अनुज्ञप्तीची मुदत संपल्यापासून पंधरा दिवसांचे आत, अनुज्ञप्ती मध्ये विवक्षित केलेल्या संपूर्ण माहितीसह, अनुज्ञप्ती परत करेन, व या संदर्भात घालून दिलेल्या सर्व अटी व शर्तीचे, वन्यजीव (संरक्षण) अधिनियम, १९७२, भारतीय वन अधिनियम, १९२७ आणि जैविक विविधता अधिनियम, २००२ या अधिनियमातील तरतुदींचे आणि त्या अंतर्गत तयार केलेल्या नियमांचे पालन करेन.

ठिकाण व दिनांक : -----

अर्जदाराची स्वाक्षरी
(शिकका, लागू असल्यास)

नमुना आठ

[नियम १४(३) पहावा]

**विवक्षित झाडांचा व्यवसाय करण्याचा अनुज्ञप्ती
(अहस्तांतरणीय)**

अनुज्ञप्ती क्रमांक : ----- दिनांक : -----/-----/२०-----

वन्यजीव (संरक्षण) अधिनियम, १९७२ आणि महाराष्ट्र वन्यजीव (संरक्षण) नियम, २०१४ मधील तरतुदींचे अधीन राहून, हा अनुज्ञप्ती, याद्वारे जारी करण्यात येत आहे :-----

१. अनुज्ञप्तीधारकाचे पूर्ण नाव : -----
२. कंपनी/संघटनाचे संदर्भात संपर्क व्यक्तीचे नाव : -----
३. पत्र व्यवहाराचा पत्ता : -----
तालुका आणि जिल्हा ----- पिन कोड क्रमांक -----
४. खाली नमूद केलेल्या विवक्षित झाडांचा व्यवसाय करण्यासाठी / /२० ते / /२० या कालावधीसाठी

अनुक्रमांक (१)	सामान्य नाव (२)	वैज्ञानिक नाव (३)	विवरण प्राप्त पदार्थ धरून (४)

५. खाली नमूद दुकानात अनुज्ञप्तीधारक विवक्षित झाडांचा किंवा त्यांच्या भागाचा व्यवसाय करेल आणि खाली नमूद गोदामात त्याचा साठा करेल :

अनु क्रमांक (१)	जिल्हा व तालुका (२)	वन विभाग (३)	वन परिक्षेत्र (४)	दुकान आणि / किंवा साठवण सुविधेचा पूर्ण पत्ता, ई-मेल आणि संपर्क क्रमांक (५)	व्यवसाय किंवा साठवण (६)

६. अनुज्ञप्तीधारक यांनी रुपये ----- (अक्षरी रुपये -----) चा भरणा केलेला आहे.

७. हा अनुज्ञप्ती खालील अटीवर देण्यात येत आहे :---

(१) या अधिनियमाच्या किंवा त्या अंतर्गत तयार केलेल्या नियमांच्या तरतुदींतर्गत विवक्षित झाडांची विक्री किंवा इतर प्रकारे विल्हेवाट करण्यासाठी प्राधिकृत केलेल्या व्यवसायाची किंवा लागवडधारक यांचेकडूनच अनुज्ञप्तीधारक विवक्षित झाडे विकत घेऊ शकेल, घेऊ शकेल किंवा साठा किंवा त्याचे भाग मिळवू शकेल. अधिनियमाच्या कलम १७-घ आणि १७-छ मधील तरतुदींचे उल्लंघन करून अनुज्ञप्तीधारक साठ्याची खरेदी करणार नाही किंवा साठा मिळविणार नाही.

- (२) विवक्षित झाडांचा साठा किंवा त्याचे भाग मिळविण्यासाठी या अधिनियमाच्या तरतुदींतर्गत प्राधिकृत न केलेल्या कोणत्याही व्यक्तीला अनुज्ञप्तीधारक विवक्षित झाड किंवा त्याच्या भागाची विक्री करणार नाही किंवा विल्हेवाट लावणार नाही. अधिनियमाचे उल्लंघन करून कोणत्याही विवक्षित झाडाची वाहतूक अनुज्ञप्तीधारक करणार नाही.
- (३) मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा इतर प्राधिकृत अधिकारी यांनी मंजूर केलेल्या परिसरातच खरेदी केलेला किंवा त्यांचे ताब्यात असलेला विवक्षित झाडांचा साठा अनुज्ञप्तीधारक ठेवतील.
- (४) निर्देशीत केलेल्या नमुन्यामध्ये अनुज्ञप्तीधारक नोंदवही ठेवेल. दिवसाचा व्यवहार बंद करतेवेळी या नियमांतर्गत ठेवावयाची नोंदवही अद्ययावत करण्यात आलेली आहे याची अनुज्ञप्तीधारक खातरजमा करतील.
- (५) प्रत्येक अनुज्ञप्तीधारक नियम ७(४) मध्ये नमूद संबंधित नोंदवहीत घेतलेल्या नोंदीच्या प्रमाणीत केलेल्या सत्यप्रतीसह मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा प्राधिकृत अधिकारी यांना मासिक अहवाल सादर करेल. मासिक अहवाल पुढील महिन्याच्या दहाव्या दिवसापूर्वी प्राधिकृत अधिकारी यांना सादर केला जाईल.
- (६) मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा त्यासंदर्भात प्राधिकृत केलेल्या प्राधिकृत अधिकारी यांना जेव्हा पाहीजे असेल तेव्हा, अनुज्ञप्तीधारक त्याचे ताब्यात असलेल्या साठा तपासणीकरिता तत्परतेने सादर करेल.
- (७) अनुज्ञप्तीधारक किंवा त्यांचे सहकाऱ्याशिवाय इतरांना हा अनुज्ञप्ती वापरता येणार नाही. अनुज्ञप्तीधारकाने त्याचे सहकाऱ्याची नावे कमीतकमी तीन दिवस अगोदर प्राधिकृत अधिकारी यांना कळवावे. प्राधिकृत अधिकारी यांनी काही सहकारी यांना अनुज्ञप्ती संबंधी कामापासून वगळण्याचे दिलेले निर्देश बंधनकारक राहिल. अनुज्ञप्तीधारकाद्वारे सदर अनुज्ञप्ती पोटभाड्याने देण्यास, इतरांकडून करून घेण्यास किंवा कोणत्याही कारणास्तव व पद्धतीने हस्तांतरित करण्यास मनाई आहे.
- (८) हा अनुज्ञप्ती जारी करतेवेळी, मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा प्राधिकृत अधिकारी यांनी या अनुज्ञप्ती सोबत जोडलेल्या अतिरिक्त अटी अनुज्ञप्तीधारकास बंधनकारक राहिल.

स्थळ आणि दिनांक

अनुज्ञप्ती देणाऱ्या प्राधिकाऱ्याची स्वाक्षरी
नाव आणि पदनाम.

नमुना नऊ

[नियम १५(२) पहावा]

विवक्षित झाडांच्या, त्यांच्या भागांच्या किंवा त्यापासून तयार होणाऱ्या मालाच्या विक्रेत्याने किंवा शेतीधारकाने ठेवावयाच्या नोंदवहीचा नमुना

(नोंदवहीच्या प्रत्येक पृष्ठावर मशीनने दिलेला क्रमांक असावा)

अनुज्ञप्ती क्र. -----

दुकान/गोदामाचे नाव आणि पत्ता : -----

दिनांक	विवक्षित झाडे, त्याचा भाग आणि त्यापासून प्राप्त मालाचे विवरण	प्रत्येक भागाचा सुरूवातीचा/अखेरचा साठा	प्राप्तीची/विल्हेवाटीची पद्धत	प्राप्त साठा/परिमाण	विल्हेवाट लावलेला साठा/परिमाण	रोख पावतीचा क्रमांक व तारखेसह तपशील	पुरवठादार किंवा खरेदीदार यांचे नाव, पत्ता व अनुज्ञप्तीचे स्वरूप	मालकीचे प्रमाणपत्र/ आंतरराज्यीय हस्तांतरणाचा परवाना बाबत तपशील	स्वाक्षरी
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)

नोट.--- रकाना ३ मध्ये विवक्षित झाडाचे प्रत्येक भागाचा सुरूवाती/अखेरचा साठा नमूद करावे.

नमुना दहा

[नियम १५(४) पहावा]

विवक्षित झाडे किंवा भाग किंवा त्यापासून तयार केलेल्या मालाचा मासिक अहवाल

प्रति,

प्राधिकृत अधिकारी (अनुज्ञप्ती जारी करणारे प्राधिकारी) : -----

१. अनुज्ञप्ती क्रमांक, दिनांक आणि जारी करणारे अधिकारी : -----

२. अनुज्ञप्तीधारकाचे पूर्ण नाव (शेतकरी/ विक्रेता) : -----

३. कंपनी संघटना असल्यास संपर्क व्यक्तीचे नाव : -----

४. पत्र व्यवहाराचा पत्ता : -----

तालुका आणि जिल्हा ----- पिन कोड क्रमांक -----

दूरध्वनी क्रमांक ----- ई-मेल -----

५. प्रत्येक ठिकाणावरील असलेला प्रत्यक्ष साठा -----, २०----- महिन्या अखेर

अ.क्र.	विवक्षित झाडाचे सामान्य व वैज्ञानिक नाव	साठ्याचे विवरण (जिवंत/ मृत झाड/ भाग/ प्राप्त पदार्थ)	साठा ठेवला असलेला परिसर	महिन्याच्या पहिल्या तारखेला असलेला साठा	प्राप्त साठ्याचे परिमाण	अनुज्ञप्ती-धारकाने वापरलेल्या साठ्याचे परिमाण	विल्हेवाट लावलेल्या साठ्याचे परिमाण	महिन्याच्या अखेरीस असलेला साठा	प्राधिकृत नसलेल्या व्यक्तीकडून प्राप्त/ विल्हेवाट लावलेले परिमाण	शेरा
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)	(११)

६. या महिन्यात पडताळणीमध्ये आढळून आलेल्या त्रुट्या आणि त्यावर केलेली कारवाई : -----

७. घोषणा :

मी, -----, शपथपूर्वक नमूद करतो की, माझ्या माहितीप्रमाणे वर नमूद केलेली माहिती सत्य व परिपूर्ण आहे. तसेच जाहीर करतो की, या कारणास्तव नेमून दिलेल्या नोंदवहीतील माहिती सोबत वर नमूद केलेली माहिती मी व्यक्तीशः तपासलेली आहे.

ठिकाण व दिनांक : -----

अनुज्ञप्तीधारक/प्राधिकृत प्रतिनिधीची स्वाक्षरी

नाव : -----

लागू असल्यास पदनाम आणि शिक्का

प्रत सादर :

१. मुख्य वन्यजीव रक्षक, महाराष्ट्र राज्य, नागपूर,

२. मुख्य वनसंरक्षक, उप वनसंरक्षक/विभागीय वन अधिकारी/उप विभागीय वन अधिकारी.

९. वरील ७ आणि ८ अंतर्गत नमूद नुकसानभरपाई वगळता अभयारण्य/राष्ट्रीय उद्यानाच्या हद्दीत दावेदाराच्या इतर हक्कांचे संदर्भात मागितलेल्या नुकसानभरपाईचा तपशील.---

अनुक्रमांक	क्षेत्रातील हक्काचे स्वरूप	हक्काची व्याप्ती	हक्क जोड मालकीचे स्वरूपात असल्यास त्याचा तपशील	हक्क सतत उपभोगण्याचा कालावधी (दिनांक)	मागितलेल्या नुकसानभरपाईची रक्कम आणि तपशील (रुपये)
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)

१०. वरील बाब ९ मध्ये कथन केलेल्या दुसऱ्याच्या मालकीच्या जागेवरील हक्काचे वार्षिक मूल्य : रु. -----

११. वरील बाब ७ ते १० मध्ये नमूद मागितलेल्या हक्काचे संदर्भात अर्जाच्या तारखेच्या आधीच्या तीन आर्थिक वर्षांत मिळालेले भाडे किंवा नफा----

अनुक्रमांक	भाडे किंवा नफ्याचा स्रोत	२० - मधील भाडे/ नफा	२० - मधील भाडे/ नफा	२० - मधील भाडे/ नफा	सरासरी वार्षिक भाडे/ नफा (रुपये)
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)

१२. वरील बाब ७ ते ११ मध्ये नमूद मागितलेल्या हक्कांचे संदर्भात सुरू असलेल्या न्यायालयीन खटल्यांचा तपशील :---

१३. मागितलेल्या हक्कांचे स्वरूप, व्याप्ती आणि हे हक्क उपभोगण्याच्या तारखांचे पृष्ठार्थ जोडलेल्या दस्तऐवजाची यादी :---

१४ घोषणापत्र :

मी, -----, शपथपूर्वक नमूद करतो की, माझ्या माहितीप्रमाणे वर नमूद केलेली माहिती सत्य व परिपूर्ण आहे. तसेच मी जाहीर करतो की, दावा केलेली मालमत्ता ही वर नमूद हक्क वगळता बोजामुक्त आहे व या दाव्यामध्ये नमूद हक्काव्यतिरिक्त माझ्या कुटुंबातील कोणत्याही सदस्याचा अथवा कोणत्याही व्यक्तीचा वर नमूद मालमत्तेवर हक्क किंवा हिस्सा नाही. या दाव्याद्वारे मागणी केलेल्या रकमेत काही चूक झाली असल्यास त्यांस मी जबाबदार राहिल आणि त्याबाबत मी व्यक्तीशः अतिरिक्त मागणी करणार नाही. मी असेही घोषित करतो की, ही मागणी माझ्याकरिता आणि माझ्या वारसांकरिता अंतिम राहिल.

ठिकाण : -----

(अर्जदाराची स्वाक्षरी)

दिनांक : -----

नमुना बारा

[नियम १८(१) (ख) पहावा]

महाराष्ट्र वन्यजीव (संरक्षण) नियम, २०१४

(अभयारण्यात किंवा राष्ट्रीय उद्यानात कलम २८ (१) (घ) आणि (ड) च्या प्रयोजनार्थ प्रवेश)

(अहस्तांतरणीय)

परवाना क्रमांक : -----, दिनांक : -----

संरक्षित क्षेत्राचे नाव : -----

वन्यजीव (संरक्षण) अधिनियम, १९७२ आणि त्यांतर्गत तयार केलेले नियम आणि यानंतर नमूद अटींच्या अधीन राहून अभयारण्य/राष्ट्रीय उद्यानात प्रवेश करण्याकरिता खालील परवानगी देणेत येत आहे :---

१. खालील तक्त्यातील अनुक्रमांक १ वर नमूद व्यक्ती आणि त्याच्या सोबतच्या ----- व्यक्ती (जास्तीत जास्त सहा व्यक्ती प्रत्येक सज्ञान व्यक्तीने यथोचित ओळखपत्र सोबत ठेवावे)

अनुक्रमांक	व्यक्तीचे नाव	लिंग	वय	राष्ट्रीयत्व	निवासाचे स्थान	ओळखपत्र क्रमांक
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)
१						
२						
३						
४						
५						
६						

२. अनुक्रमांक (१) वरील व्यक्तीचा (गटनायकाचा) पत्ता : -----

३. वर उल्लेखित संरक्षित क्षेत्रात खाली नमूद कालावधीमध्ये प्रवेश करण्यास परवानगी देणेत येत आहे :---

दिनांक / /२० पासून / /२० पर्यंत (दोन्ही दिवस धरून)

४. भेटीचे कारण (आवश्यक नसलेले खोडावे)

(एक) क्षेत्रात राहत असलेल्या व्यक्ती : ----- बरोबर कायदेशीर व्यवहार करण्याकरिता

(दोन) पर्यटन

(तीन) अन्य उद्देश (कारण नमूद करावे) -----

५. शुल्क आकारणी :---

अ. क्र. (१)	तपशील (२)	व्यक्ती/संख्या (३)	प्रवेश संख्या (४)	दर (रु.) (५)	रक्कम (रु.) (६)	शेरा (७)
१	प्रवेश शुल्क					
२	मुलांसाठी प्रवेश शुल्क					
३	वाहनांचे प्रवेश शुल्क					
४	कॅमेऱ्याचे शुल्क (गैर व्यापारीक वापरासाठी)					

६. शुल्काचा भरणा (रक्कम आणि ऑनलाईन धरून भरणा करण्याची पद्धत) :---

भरणा पद्धत (१)	बँकेचे नाव (२)	धनाकर्ष क्रमांक (३)	दिनांक (४)	भुगतान स्थळ (५)	रक्कम (रु.) (६)

७. हा परवाना ज्या अटीवर दिलेला आहे त्या खालीलप्रमाणे आहेत :---

- (१) विशेष कारणास्तव शिकार करण्याची परवानगी असल्याशिवाय या परवान्यामुळे शिकार करण्याचा आणि प्राण्याला/पक्ष्याला पकडण्याचा परवानाधारकाला अधिकार राहणार नाही.
- (२) कॅमेरा वापरावयाचा हा दर गैर वाणिज्यिक वापराकरिता आहे. याप्रकाराने प्राप्त छायाचित्रे मुख्य वन्यजीव रक्षक अथवा त्यांनी प्राधिकृत केलेल्या अधिकारी यांचे लिखितपूर्व परवानगीखेरीज वाणिज्यिक कामाकरिता वापरण्यास मनाई राहिल.
- (३) वन्यजीव (संरक्षण) अधिनियम, १९७२ व त्याअंतर्गत तयार केलेल्या नियमांना परवानाधारक बंधनकारक राहिल. तसेच मुख्य वन्यजीव रक्षक व अभयारण्य/राष्ट्रीय उद्यानाचे प्रभारी अधिकारी यांनी संरक्षित क्षेत्रात प्रवेशकरिता ठरविलेल्या अतिरिक्त अटी परवानाधारकास बंधनकारक राहिल.

स्थळ : -----

दिनांक : -----

परवाना जारी करणाऱ्या प्राधिकरणाची स्वाक्षरी
नाव आणि पदनाम

नमुना तेरा

[नियम १८(२) (छ) पहावा]

[राष्ट्रीय उद्यान किंवा अभयारण्यात कलम २८ (१) (क), (ख) किंवा (ग) च्या प्रयोजनार्थ प्रवेश]

(अहस्तांतरणीय)

(परवान्याची मुदत संपल्यानंतर पंधरा दिवसांचे आत हा परवाना केलेल्या व्यवहाराच्या माहितीसह परवाना जारी करणाऱ्या प्राधिकरणाकडे परत करावा लागेल)

परवाना क्रमांक : ----- दिनांक : -----

अभयारण्य / राष्ट्रीय उद्यान/ अन्य क्षेत्राचे नाव : -----
वन्यजीव (संरक्षण) अधिनियम, १९७२ आणि त्या अंतर्गत तयार केलेले नियम आणि यानंतर नमूद अटीच्या अधिन राहून कलम २८(१) अंतर्गत अभयारण्यात/ राष्ट्रीय उद्यानात प्रवेश आणि/ किंवा वास्तव्य करण्यास खालील कारणास्तव परवानगी देण्यात येत आहे :---

१. पूर्ण नाव : -----
२. कंपनी / संघटनाचे संदर्भात संपर्क व्यक्तीचे नाव : -----
३. पत्र व्यवहाराचा पत्ता : -----
४. त्यांचे ----- पेक्षा जास्त नसलेले खालील नमूद सहकारी यांनाही परवानगी राहिल :---

अनुक्रमांक	नाव	पत्ता

तसेच या कमाल मर्यादेत संरक्षित क्षेत्राचे प्रभारी अधिकारी यांनी सहकारी म्हणून मान्य केलेल्या अन्य व्यक्ती.

५. कालावधी: दिनांक ---/---/२०--- ते ---/---/२०--- (दोन्ही दिवस धरून).

६. अभयारण्यात/ राष्ट्रीय उद्यानात प्रवेश आणि/ किंवा वास्तव्य खालील उद्देशाकरिता वैध राहिल :---

(आवश्यक नसलेले खोडावे)

(एक) वैज्ञानिक शोधकार्य (वन्यजीवांच्या अभ्यास व्यतिरिक्त)

(दोन) वन्यजीवांच्या अभ्यासाकरिता आणि त्या संदर्भातील अनुषंगिक कामांकरिता

(तीन) व्यवसायिक चित्रिकरणासाठी (छायाचित्रण, चलचित्रण, व्हिडियोग्राफी व डॉक्युमेंटरी धरून)

प्रकल्पाचे नाव : -----

या परवानाद्वारे मान्य केलेली कामे : -----

७. परवानाधारक यांनी रु. ----- (अक्षरी रु. -----)

चा भरणा केलेला आहे.

८. हा परवाना खालील अटींवर देण्यात येत आहे :---

- (१) अभयारण्याच्या / राष्ट्रीय उद्यानाच्या हद्दीत असलेल्या शासकीय इमारतीमध्ये मोफत आवास मिळण्यास परवानाधारक पात्र राहणार नाही.
- (२) वेळोवेळी सुधारित केलेल्या वन्यजीव (संरक्षण) अधिनियम, १९७२ आणि त्याअंतर्गत तयार केलेल्या नियमांना परवानाधारक बंधनकारक राहिल.
- (३) विशेष कारणास्तव शिकार करण्याची परवानगी असल्याशिवाय या परवान्यामुळे शिकार करण्याचा आणि प्राण्याला / पक्ष्याला पकडण्याचा परवानाधारकाला अधिकार पोचणार नाही.
- (४) परवानाधारक व त्यांचे प्रत्येक सहकारी राष्ट्रीय उद्यान/ अभयारण्याचे प्रभारी अधिकारी यांनी निर्दिष्ट केलेले ओळखपत्र सोबत ठेवणे बंधनकारक राहिल.
- (५) वन्यजीवांच्या अभ्यासाकरिता, कॅमेऱ्याचे वापराकरिता शुल्कात सुट देण्यात आली असेल, तर याप्रकाराने प्राप्त छायाचित्रे मुख्य वन्यजीव रक्षक अथवा त्यांनी प्राधिकृत केलेल्या अधिकारी यांचे लिखित पूर्व परवानगी खेरीज वाणिज्यिक कामाकरिता वापरण्यास मनाई राहिल.
- (६) अभ्यास / व्यवसायिक छायाचित्रण आणि वैज्ञानिक शोधकार्य करण्यासाठी मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा प्राधिकृत अधिकारी अतिरिक्त अटी नमूद करतील.
- (७) वन्यजीव (संरक्षण) अधिनियम, १९७२ व त्याअंतर्गत तयार केलेल्या नियमांना परवानाधारक बंधनकारक राहिल. तसेच मुख्य वन्यजीव रक्षक व अभयारण्य/ राष्ट्रीय उद्यानाचे प्रभारी अधिकारी यांनी संरक्षित क्षेत्रात प्रवेशा करिता ठरविलेल्या अतिरिक्त अटी परवानाधारकास बंधनकारक राहतील.

स्थळ :

दिनांक :

परवाना जारी करणाऱ्या प्राधिकरणाची स्वाक्षरी

नाव आणि पदनाम.

नमुना चौदा

[नियम २१(१) पहावा]

वन्यजीव (संरक्षण) अधिनियम, १९७२ च्या कलम ३४ अन्वये शस्त्रांची नोंदणी करण्यासाठी अर्ज

प्रति,

प्राधिकृत अधिकारी, -----

अभयारण्य / राष्ट्रीय उद्यानाचे नाव : -----

१. अर्जदाराचे पूर्ण नाव : -----

२. व्यवसाय : -----

३. (क) घराचा पत्ता : -----

तालुका व जिल्हा ----- पिन कोड -----

दूरध्वनी व फॅक्स क्रमांक ----- ई-मेल -----

(ख) पत्र व्यवहाराचा पत्ता (वेगळे असल्यास तर) : -----

४. संस्था / संघटना / कंपनी असल्यास, त्याचे नाव : -----

५. अर्जदाराचे संस्था / संघटना / कंपनी सोबत संबंध : -----

६. संस्था / संघटना / कंपनी असल्यास, त्याचा पत्ता : -----

तालुका व जिल्हा ----- पिन कोड -----

७. अभयारण्य / राष्ट्रीय उद्यानात किंवा त्यापासून दहा किलोमीटर चे आत राहणारे अर्जदाराचे ताब्यात असलेल्या शस्त्राचा तपशील खालीलप्रमाणे आहे :---

परवाना क्रमांक, जारी करण्याचा दिनांक व जारी करणारे प्राधिकारी	परवाना ज्या क्षेत्रासाठी वैध आहे (जिल्हा व राज्य)	प्रत्येक शस्त्राचे विवरण, जसे शस्त्राचे मेक, बोअर, नोंदणी क्रमांक, ओळख, खूण, इ.	मान्य केलेल्या गोळ्यांचा प्रकार, साठा (संख्या) व तपशील	परवान्याचा उद्देश्य (शिकार, स्वसंरक्षणार्थ किंवा प्रदर्शन)	परवाना संपुष्टात येण्याचा दिनांक	शेरा परवान्यात नमूद असल्यास शस्त्र ठेवणाऱ्याचे नाव
१	२	३	४	५	६	७

८. शस्त्र अधिनियम, १९५९ (१९५९ चा ५४ वा) मधील तरतुदीनुसार सूट असल्यास त्याचे तपशील : -----

९. शस्त्राचा परवाना पडताळणी करण्याकरिता व शेरा लिहून परत करण्याकरिता यासोबत जोडला आहे.

१०. अन्य संबंधित माहिती : -----

घोषणा

मी, -----, शपथपूर्वक नमूद करतो की, माझ्या माहिती प्रमाणे वन्यजीव (संरक्षण) अधिनियम, १९७२ च्या कलम ३४ अन्वये शस्त्रांचे पंजीकरण करण्यासाठी वर नमूद केलेली माहिती सत्य व परिपूर्ण आहे. या पुढे मी वचन देतो की, या संदर्भात घालून दिलेल्या सर्व अटी व शर्तीचे, वन्यजीव (संरक्षण) अधिनियम, १९७२, भारतीय वन अधिनियम, १९२७ आणि जैविक विविधता अधिनियम, २००२ या अधिनियमांतील तरतुदींचे आणि त्या अंतर्गत तयार केलेल्या नियमांचे पालन करेन.

सहपत्र :

ठिकाण व दिनांक : -----

अर्जदाराची स्वाक्षरी
(शिकका, लागू असल्यास)

नमुना पंधरा

[नियम २१(२)(क) पहावा]

शस्त्र धारण करणाऱ्या व्यक्तींची नोंदणी

नोंदणी क्र. -----, दिनांक -----

अभयारण्य / राष्ट्रीय उद्यानाचे नाव : -----

१. शस्त्र धारकाचे पूर्ण नाव : -----

२. व्यवसाय : -----

३. घराचा पत्ता : -----

तालुका व जिल्हा ----- पिन कोड -----

दूरध्वनी व फॅक्स क्रमांक ----- ई-मेल -----

४. अभयारण्य / राष्ट्रीय उद्यानात किंवा त्यापासून दहा किलोमीटर चे आत राहणारे शस्त्र धारकाचे ताब्यात असलेले खालील दिलेले शस्त्र नोंदणीकृत करण्यात येत आहे :---

परवाना क्रमांक, जारी करण्याचा दिनांक व जारी करणारे प्राधिकारी	परवाना ज्या क्षेत्रासाठी वैध आहे (जिल्हा व राज्य)	प्रत्येक शस्त्राचे विवरण, जसे शस्त्राचे मेक, बोअर, नोंदणी क्रमांक, ओळख, खूण, इ.	मान्य केलेल्या गोळ्यांचा प्रकार, साठा (संख्या) व तपशील	परवान्याच्या उद्देश्य (शिकार, स्वसंरक्षणार्थ किंवा प्रदर्शन)	परवाना संपुष्टात येण्याचा दिनांक	परवान्यात नमूद असल्यास शस्त्र ठेवणाऱ्याचे नाव व शेरा
१	२	३	४	५	६	७

५. वरील रकाना १ मध्ये नमूद शस्त्राचा परवाना पडताळणी करून व नोंदणीबाबत शेरा लिहून परवानाधारकाना परत करण्यात आला आहे.

६. सदर नोंदणी शस्त्र धारण करण्याबाबतचा परवाना रद्द झाल्यास किंवा संपुष्टात आल्यास आपोआप रद्द समजण्यात येईल.

७. अभयारण्य/राष्ट्रीय उद्यानातील खालील भागात परवानाधारकाना लागू असलेले इतर तरतुदींचे अधिन राहून शस्त्र घेऊन जाण्यास किंवा ठेवण्यास परवानगी देण्यात येत आहे : -----

८. अन्य संबंधित तपशील : -----

९. जर शस्त्र धारकांना शस्त्रधारण करण्याकरिता परवाना ठेवण्यापासून सूट मागे घेण्यात आली तर सदर नोंदणी आपोआप रद्द समजण्यात येईल.

१०. सदर पंजीकरण शस्त्र धारण करण्याबाबतचा परवाना अवैध झाल्यास आपोआप रद्द समजण्यात येईल.

११. नोंदणीकृत परवानाधारक या संदर्भात घालून दिलेल्या सर्व अटी व शर्तीचे व वन्यजीव (संरक्षण) अधिनियम, १९७२ आणि त्या अंतर्गत तयार केलेल्या नियमांचे पालन करील.

स्थळ :

दिनांक :

नोंदणी करणाऱ्या
प्राधिकाऱ्याचा
कार्यालयीन
शिक्कानोंदणी करणाऱ्या प्राधिकरणाची स्वाक्षरी,
नाव आणि पदनाम.

नमुना सोळा

[नियम २२(१) पहावा]

घोषित केलेल्या वन्यजीव वस्तुंची पडताळणी करण्याची सूचना

प्रति,

श्री. / श्रीमती -----

पत्ता -----

जिल्हा -----, पिनकोड क्रमांक -----

विषय : घोषित केलेल्या वन्यजीव वस्तुंची पडताळणी करण्याकरिता नियम २२ (१) अंतर्गतची सूचना

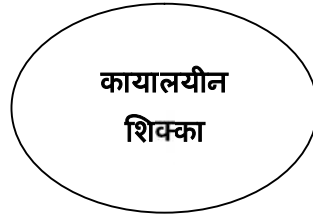
आपल्या ताब्यात किंवा नियंत्रणाखाली असलेल्या खाली नमूद वन्यजीव वस्तुंच्या आपल्या घोषणाचे अवलोकन करावे.

अनुक्रमांक	वस्तूचे नाव	वस्तूचे विवरण	घोषित परिमाण	वस्तू ठेवलेल्याचे परिसर	शेरा
१	२	३		४	५

ज्या ठिकाणी आपण आपल्या घोषित वन्यजीव वस्तू ठेवलेल्या आहेत, त्यांची तपासणी आणि पडताळणी करण्याकरिता त्या ठिकाणाला खाली हस्ताक्षरकर्ते भेट देण्यास इच्छुक आहेत. आपण मालकी हक्काबाबत केलेल्या दाव्याच्या समर्थनार्थ असलेल्या मूळ दस्तऐवजासह खाली दर्शविलेल्या तारखेला आणि वेळेला हजर रहावे.

दिनांक ----- वेळ ----- (घोषणात विनंती केले नसल्यास, तर दिवसाचीच वेळ द्यावी)

सूचना क्रमांक व दिनांक

प्राधिकृत अधिकाऱ्याची स्वाक्षरी
नाव, पदनाम.

नमुना सतरा
[नियम २२(३) पहावा]
साठ्याची सविस्तर यादी

१. वन्यजीव वस्तू धारकाचे नाव : -----
२. वन्यजीव वस्तू धारकाचा पत्ता : -----
३. वस्तू ठेवलेल्याचे परिसर (पत्ता) : -----
४. अधिनियमाचे परिशिष्ट एक किंवा परिशिष्ट दोन च्या भाग दोन मध्ये समाविष्ट वन्य प्राणी/प्राण्यांच्या वस्तू/मृगयाचिन्हे / प्रक्रिया न केलेले मृगयाचिन्हे त्यांच्या मालकीच्या, नियंत्रणाखाली व ताब्यात असल्याबाबतचा वन्यजीव वस्तू धारकांनी केलेले घोषणाचा दिनांक व संदर्भ : -----
५. पाहणी केल्याचा दिनांक -----
६. परिसराची पाहणी आणि तपासणी द्वारे प्राधिकृत अधिकाऱ्यांनी नोंद घेतलेली वन्य प्राणी/ प्राण्यांच्या वस्तू/मृगयाचिन्हे/ प्रक्रिया न केलेले मृगयाचिन्हे इ. बाबत तपशील :

अ.क्र.	वन्यजीव वस्तूचे नाव	वन्यजीव वस्तूचे घोषित विवरण	घोषित केलेला साठा	तपासणीचे वेळी आढळून आलेला वन्यजीव किंवा वन्यजीव वस्तूचे विवरण	आढळून आलेला वन्यजीव किंवा वन्यजीव वस्तूचा साठा	ओळखणाऱ्या खुणांचा (जुने/नवीन) तपशील व शेरा
१	२	३	४	५	६	७

७. प्राधिकृत अधिकाऱ्यांनी वर नमूद व नोंद घेतलेली बंदिस्त वन्य प्राण्याबाबत तपशील (कमीतकमी दोन प्रतिनिधी छयाचित्र जोडावे):

अ. क्र.	सामान्य नाव	वैज्ञानिक नाव	अधिनियमाचे परिशिष्ट	लिंग	अंदाजित वय (वर्ष व महिना)	ओळखणाऱ्या चिन्ह व माक्रोचिप क्र.	परिसराचे विवरण	आकारमान, वजन व अन्य तपशील
१	२	३	४	५	६	७	८	९

८. प्राधिकृत अधिकाऱ्यांनी वर नमूद व नोंद घेतलेली वन्य प्राण्यांच्या वस्तू, मृगयाचिन्हे इ. बाबत तपशील (कमीतकमी एक प्रतिनिधी छयाचित्र जोडावे):

अ. क्र.	वन्यजीव वस्तू, मृगया चिन्हे, इ. चे विवरण	प्रजातीचे नाव	वैज्ञानिक नाव	असल्यास तर नाव	संख्या	आकारमान, वजन व अन्य तपशील	ओळखणाऱ्या चिन्ह व माक्रोचिप क्र.	साठवण, प्रदर्शन व अन्य जरूरी विवरण
१	२	३	४	५	६	७	८	९

९. नोंद घेतलेली वन्य प्राणी/ प्राण्यांच्या वस्तू / मृगयाचिन्हे / प्रक्रिया न केलेले मृगयाचिन्हे इ., परिसराची पाहणी आणि तपासणी करून कलम २२ खाली घोषित करणारे वन्यजीव वस्तू धारक व त्यांचे प्रतिनिधी यांना त्यांचे ताब्यात ठेवण्याकरिता परत करण्यात आले.

१०. परिसराची पाहणी आणि तपासणी संबंधित कुटुंबातील खाली नमूद सदस्यांचे व पंचासमोर करण्यात आलेली आहे, व त्यांनी यास्तव दिनांकित स्वाक्षरी केलेले आहे.

ठिकाण व दिनांक -----

मुद्रा

प्राधिकृत अधिकाऱ्याची स्वाक्षरी

परिसराची पाहणीचे वेळी उपस्थित व्यक्ती :

(क) घोषित करणारे वन्यजीव वस्तू धारक व त्याचे कुटुंबातील सदस्याचे नाव व दिनांक सह स्वाक्षरी

(ख) पंचाचे नाव, पत्ता व दिनांक सह स्वाक्षरी

(ग) परिसराची पाहणी आणि तपासणीत सामील व्यक्ती यांचे नाव, पदनाम व दिनांक सह स्वाक्षरी

नमुना अठरा

[नियम २३(१) पहावा]

मुख्य वन्यजीव रक्षक, महाराष्ट्र राज्य यांचे कार्यालय
वन्यप्राणी, प्राण्यांच्या वस्तू, मृगयाचिन्हे किंवा प्रक्रिया न केलेली मृगयाचिन्हे जवळ
बाळगण्यासाठी लागणाऱ्या मालकी हक्क प्रमाणपत्रांचे नोंदणी पुस्तक

नोंदणी क्रमांक : एमएच/

मालकाचा तपशील

१. मालकाचे छायाचित्र

२. नाव : -----

३. जन्म तारीख : -----

४. स्थायी पत्ता : -----

५. वर्तमान पत्ता (वेगळे असल्यास तर) : -----

६. दुरध्वनी, फॅक्स व ईमेल : -----

७. पॅन कार्ड क्र. (असेल तर) : -----

८. अन्य आवश्यक तपशील : -----

९. मालकाची स्वाक्षरी : -----

१०. डाव्या हाताच्या अंगठ्याचा ठसा : -----

प्राधिकृत वन्यजीव रक्षक यांचे स्वाक्षरी

नाव व पदनाम -----

ठिकाण व दिनांक -----

मुद्रा

मालकी हक्काचे प्रमाणपत्र

वन्यप्राणी, वन्य प्राण्यांच्या वस्तू, मृगयाचिन्हे आणि प्रक्रिया न केलेल्या मृगयाचिन्हांचा तपशील

(पान क्रमांक -----)

१. नोंदणी क्रमांक -----
२. वस्तूचे नाव -----
३. सामान्य नाव -----
४. वैज्ञानिक नाव -----
५. अधिनियमाचे परिशिष्ट : -----, भाग -----
६. विवरण व अन्य तपशील : -----
- (क) आकार : -----
- (ख) रंग : -----
- (ग) वजन : -----
- (घ) ओळखचिन्हे (प्रकार, माइक्रोचिप, एमब्रॉयडरी इ. याचा विवरण) : -----
- (ड) वन्य प्राण्याचे लिंग : -----
- (च) जन्म तारीख आणि वय : -----
- (छ) प्रतिनिधी छायाचित्र :

ठिकाण व दिनांक

प्राधिकृत वन्यजीव रक्षक यांचे स्वाक्षरी

नाव व पदनाम -----

पुर्वीचे मालकांबाबत व मालकी हक्कांबाबत माहिती (लागू असल्यास तर):

सूचना

१. वन्यप्राणी, प्राण्यांच्या वस्तू, मृगयाचिन्हे किंवा प्रक्रिया न केलेली मृगयाचिन्हे कायदेशीररित्या जवळ बाळगण्याचा पुरावा म्हणून हे नोंदणी पुस्तक नेहमी जवळ ठेवावे.
२. हे नोंदणी पुस्तक हरवल्यास, चोरी गेल्यास किंवा नष्ट झाल्यास त्याबाबत मुख्य वन्यजीव रक्षक, महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांचे कार्यालय यांना ताबडतोब सूचित करावे.
३. सक्षम अधिकारी ज्या ज्या वेळेला या नोंदणी पुस्तकाची मागणी करतील त्या त्या वेळेला नोंदणी पुस्तक त्यांना दाखवणे कायदेशीररित्या बंधनकारक आहे.
४. वन्यप्राणी, प्राण्यांच्या वस्तू, मृगयाचिन्हे किंवा प्रक्रिया न केलेल्या मृगयाचिन्हासाठी सक्षम अधिकारी यांनी केलेल्या ओळख चिन्हांमध्ये किंवा नोंदणी पुस्तकात फेरफार करू नये. असे केल्यास तो वन्यजीव (संरक्षण) अधिनियम, १९७२ अंतर्गत गुन्हा समजण्यात येईल.
५. राज्यातून दुसऱ्या राज्यात तुम्ही नेहमी करिता स्थलांतर करणार असाल तर त्याबाबत मुख्य वन्यजीव रक्षक, महाराष्ट्र राज्य व प्राधिकृत अधिकाऱ्यांना सूचित करावे.

प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन्यजीव) व मुख्य वन्य जीवरक्षक, महाराष्ट्र राज्य यांचा संपर्काचा पत्ता :

वन भवन, रामगिरी मार्ग, सिव्हील लाईन्स, नागपूर ४४० ००१

नमुना एकोणीस

[नियम २४(१) पहावा]

प्राण्यापासून वस्तू बनविण्याकरिता किंवा कोणत्याही प्राण्याच्या वस्तूंचा किंवा भुसा भरलेल्या प्राण्यांचा किंवा मृगयाचिन्ह किंवा प्रक्रिया न केलेले मृगयाचिन्ह किंवा बंदिस्त प्राणी यांचा व्यवहार करण्याकरिता किंवा सापाचे विष काढण्यासाठी, गोळा करण्यासाठी किंवा त्याचा व्यवहार करण्यासाठी लागणारा अनुज्ञप्ती मिळविण्यासाठी अर्ज

प्रति,

- मुख्य वन्यजीव रक्षक, महाराष्ट्र राज्य/ प्राधिकृत अधिकारी -----
१. अर्जदाराचे पूर्ण नाव : -----
२. व्यवसाय : -----
३. पत्ता : -----
४. अनुज्ञप्ती जर कंपनीचे नावे जारी करावयाचा असल्यास अर्जदाराचे कंपनीशी असलेले नाते : -----
५. व्यवहाराचे किंवा दुकानाचे नाव आणि पूर्ण पत्ता : -----
६. भागधारक किंवा भागीदारांची नावे आणि पत्ते : -----
७. खाली नमूद प्रयोजनार्थ/ व्यवहार सुरू करणेसाठी किंवा चालु ठेवण्यासाठी अनुज्ञप्ती पाहिजे आहे :---
- (जे काही लागू असल्यास लिहावे)
- (एक) वन्यप्राण्यांच्या वस्तूंचे उत्पादक किंवा विक्रेता
- (दोन) वन्यप्राण्याचे कच्ची कातडी खारवून भरण्याची कामे करण्याकरिता
- (तिन) मृगयाचिन्ह किंवा प्रक्रिया न केलेल्या मृगयाचिन्हांचा विक्रेता
- (चार) बंदिस्त वन्यप्राण्यांचा विक्रेता
- (पांच) सापाचे विष काढण्यासाठी, गोळा करणेसाठी किंवा त्याचा व्यवहार करण्यासाठी.
८. सद्याच्या किंवा व्यपगत झालेल्या अनुज्ञप्ती/परवान्याच्या तपशील (प्रकार, क्रमांक, दिनांक आणि जारी करणारे अधिकारी; प्रत जोडावी) : -----
९. अधिनियमाच्या कलम ४४(२) अंतर्गत जर साठा घोषित केला असल्यास, त्याची दिनांक : -----
१०. ज्या प्राण्यांचा व्यापार करावयाचा आहे किंवा कच्ची कातडी खारवून भरण्याची कामे करावयाचे आहेत त्यांच्या प्रजाती, प्रत्येक प्रजातीची संख्या, उत्पादन करावयाच्या वन्य प्राण्यांच्या वस्तूंची संख्या आणि व्यापार करावयाच्या मृगयाचिन्हांची आणि प्रक्रिया न केलेल्या मृगयाचिन्हांची संख्या.

अ. क्र.	सामान्य नाव	वैज्ञानिक नाव	अधिनियमाचे परिशिष्ट	वन्यप्राण्यांच्या वस्तूंची संख्या	वन्यप्राण्यांची संख्या	प्रस्तावित कामे
१	२	३	४	५	६	७

११. प्रस्तावित वन्यप्राण्यांच्या वस्तू ई. चे उत्पादन, विक्री, व्यवहार, साठवण, इत्यादीकरिता ठिकाण

अ. क्र.	वन परिक्षेत्र व विभाग	ठिकाणाचे पूर्ण पत्ता (फोन क्र. व लॅंडमार्क सह)	जागेचे क्षेत्र	मालकाचे नाव	उद्देश्य व शेरा
१	२	३	४	५	६

१२. ज्यांचेकडून अर्जदारांना सुरुवातीचा साठा मिळणार आहे, त्या अनुज्ञप्तीधारकांची नावे व त्यांच्या अनुज्ञप्ती क्रमांक : -----

१३. एका वर्षाकरिता लागणारे अनुज्ञप्ती शुल्क रु. ----- यासोबत जोडले आहे.

१४. घोषणा :

मी, -----, शपथपूर्वक नमूद करतो की नियम २४ (१) अंतर्गत अनुज्ञप्ती प्राप्तकरिता माझ्या माहितीप्रमाणे वर नमूद केलेली माहिती सत्य व परिपूर्ण आहे. यापुढे मी वचन देतो की, या संदर्भात घालून दिलेल्या सर्व अटी व शर्तीचे, वन्यजीव (संरक्षण) अधिनियम, १९७२, भारतीय वन अधिनियम, १९२७ आणि जैविक विविधता अधिनियम, २००२ या अधिनियमातील तरतुदींचे आणि त्याअंतर्गत तयार केलेल्या नियमांचे पालन करेन.

सहपत्र:

स्थळ व दिनांक

(अर्जदाराची स्वाक्षरी),

(शिक्का लागू असल्यास).

नमुना वीस

[नियम २४(५) (क)(एक) पहावा]

**वन्यप्राण्यांच्या वस्तूंचे उत्पादन किंवा त्यांचा व्यवहार करण्याचा अनुज्ञप्ती
(अहस्तांतरणीय)**

अनुज्ञप्ती क्रमांक ----- दिनांक -----

वन्यजीव (संरक्षण) अधिनियम, १९७२ आणि त्या अंतर्गत तयार केलेल्या नियमामधील तरतुदींचे अधिन राहून, खालील प्रमाणे वन्यप्राण्यांच्या वस्तूंचे उत्पादन किंवा त्यांचा व्यवहार करण्याकरिता हा अनुज्ञप्ती, याद्वारे जारी करण्यांत येत आहे:

१. अनुज्ञप्तीधारकाचे पूर्ण नाव : -----

२. कंपनी/संगठन असल्यास संपर्क व्यक्तीचे नाव : -----

३. पत्ता : -----

तालुका व जिल्हा ----- पिनकोड -----

फोन, फॅक्स, ई-मेल व वेबसाइट -----

४. फक्त खालील नमूद वन्यप्राण्यांच्या प्रजातीच्या वस्तूंचे उत्पादन किंवा त्यांचा व्यवहार करण्याकरिता ----/---/२०--
ते ---/---/२०--- (दोन्ही दिवस धरून, परन्तु एक वर्षापेक्षा जास्त नसेल) या कालावधीत ही अनुज्ञप्ती वैध राहिल :---

अ. क्र.	सामान्य नाव	वैज्ञानिक नाव	अधिनियमाचे परिशिष्ट	मान्य केलेल्या व्यवहार/उत्पादन व त्याचे कमाल मर्यादा
१	२	३	४	५

५. खाली नमूद परिसर, दुकान व गोदामात वन्यजीव वस्तूंचे उत्पादन, साठवण व व्यवहार/व्यवसाय करणे मान्य करण्यात येत आहे :---

अनु-क्र.	वन परिक्षेत्र व विभाग	परिसराचा पूर्ण पत्ता, फोन, ई-मेल व लँडमार्क	परिसराचे क्षेत्र (चौरस मीटर)	मालकाचे नाव व पत्ता	परिसराचे वापराचे उद्देश्य व शेरा
१	२	३	४	५	६

६. अनुज्ञप्तीधारक यांनी रु. ----- (अक्षरी रु. -----) चा भरणा केलेला आहे.

७. हा अनुज्ञप्ती खालील अटींवर देण्यात येत आहे :---

(१) अनुज्ञप्तीधारक वर नमूद मान्य परिसरातच मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा प्राधिकृत अधिकाऱ्यांना कळविलेले व्यवहाराच्या कालावधीमध्येच त्याचा व्यवहार करेल. तसेच मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा इतर प्राधिकृत अधिकारी यांनी मंजूर केलेल्या परिसरातच खरेदी केलेला किंवा त्यांचे ताब्यात असलेला संबंधीत साठा ठेवेल. व्यवहार करावयाच्या परिसरातील ठळकपणे दिसणाऱ्या जागी अनुज्ञप्ती लावण्यात येईल, व प्राधिकृत अधिकाऱ्याने मागणी केल्यास तपासणीसाठी अनुज्ञप्ती सादर करावा लागेल. अनुज्ञप्ती जारी करणाऱ्या प्राधिकारणाच्या पूर्वपरवानगीनेच

व्यवहाराच्या परिसरात बदल करता येईल आणि ज्या प्रकरणी व्यवहाराचे स्थळात बदल केला गेलेला आहे, त्याची नवीन स्थळाची नोंद या परवान्यात करावी लागेल.

(२) या अधिनियमाच्या किंवा त्या अंतर्गत तयार केलेल्या नियमांच्या तरतुदींतर्गत विक्री किंवा इतर प्रकारे विल्हेवाट करण्यासाठी प्राधिकृत केलेल्या व्यवसायी, उत्पादक किंवा व्यक्ती यांचेकडूनच अनुज्ञप्तीधारक वन्यप्राण्याचे वस्तू किंवा त्याचा भाग विकत घेऊ शकेल, साठा किंवा त्याचे भाग प्राप्त करू शकेल. कलम ४३ किंवा ४८ मधील तरतुदी धरून अधिनियमाच्या तरतुदींचे उल्लंघन करून अनुज्ञप्तीधारक कच्ची कातडी, वन्य प्राण्यांच्या वस्तू, मृगयाचिन्ह किंवा प्रक्रिया न केलेल्या मृगयाचिन्ह खरेदी करणार नाही, साठा मिळविणार नाही, किंवा प्राप्त करणार नाही. अनुज्ञप्तीधारक वर नमूद मान्य परिसरातच कच्ची कातडी, वन्य प्राण्यांच्या वस्तू, मृगयाचिन्ह किंवा प्रक्रिया न केलेल्या मृगयाचिन्ह याचा साठा करेल. अनुज्ञप्तीधारक मान्य परिसरात वन्य प्राण्यांच्या वस्तूचे तसेच त्याबाबतचे रेकॉर्डचे संरक्षणकरिता पुरेशी व्यवस्था करेल.

(३) या अधिनियमाच्या तरतुदींतर्गत प्राधिकृत न केलेल्या कोणत्याही व्यक्तीला अनुज्ञप्तीधारक वन्य प्राण्यांच्या वस्तूचा साठा किंवा त्याचे भागाची विक्री करणार नाही किंवा विल्हेवाट लावणार नाही. अधिनियमाचे उल्लंघन करून कोणत्याही वन्य प्राण्यांच्या वस्तूचा किंवा त्याचे भागाचा वाहतुक अनुज्ञप्तीधारक करणार नाही.

(४) अनुज्ञप्तीधारक या नियमामध्ये निर्दिष्ट नोंदवही कामकाजाचे प्रत्येक दिवस संपल्यापुर्वी खात्रीपूर्वक अद्यावत ठेवेल.

(५) नोंदविलेल्या नोंदीच्या अनुज्ञप्तीधारकांनी प्रमाणीत आणि साक्षात्कीत केलेल्या सत्यप्रतीसह मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा प्राधिकृत अधिकारी यांना मासिक अहवाल सादर करेल. मासिक अहवाल त्या पुढील महिन्याच्या दहाव्या दिवसापुर्वी प्राधिकृत अधिकारी यांना सादर केला जाईल.

(६) मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा त्यासंदर्भात प्राधिकृत केलेल्या प्राधिकृत अधिकारी यांना जेव्हा पाहीजे असेल तेव्हा, अनुज्ञप्तीधारक त्याचे ताब्यात असलेल्या साठा तपासणीकरिता तत्परतेने सादर करेल. तसेच उत्पादन, साठवण किंवा व्यवहाराकरिता वापरात परिसरातील साठ्याची तपासणी सुकर करेल.

(७) अनुज्ञप्तीधारक किंवा त्यांचे सहकाऱ्याशिवाय इतरांना हा अनुज्ञप्ती वापरता येणार नाही. अनुज्ञप्तीधारकाने त्याचे सहकाऱ्याची नांवे कमीतकमी तीन दिवस अगोदर प्राधिकृत अधिकारी यांना कळवावे. प्राधिकृत अधिकारी यांनी काही सहकारी यांना अनुज्ञप्ती संबंधी कामापासून वगळण्याचे दिलेले निर्देश बंधनकारक राहिल. अनुज्ञप्ती-धारकाद्वारे सदर अनुज्ञप्ती पोटभाड्याने देण्यास, इतरांकडून करून घेण्यास किंवा कोणत्याही कारणास्तव व पद्धतीने हस्तांतरित करण्यास मनाई आहे. सदर अनुज्ञप्ती वारसाने किंवा तत्सम पद्धतीने हस्तांतरित करता येणार नाही.

(८) हा अनुज्ञप्ती जारी करतेवेळी, मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा प्राधिकृत अधिकारी यांनी या परवान्यासोबत जोडलेल्या अतिरिक्त अटी अनुज्ञप्तीधारकास बंधनकारक राहिल.

स्थळ आणि दिनांक

अनुज्ञप्ती देणाऱ्या प्राधिकाऱ्याची स्वाक्षरी,
नाव आणि पदनाम.

नमुना एकवीस

[नियम २४ (५) (क) (दोन) पहावा]

वन्यप्राण्यांची कच्ची कातडी खारवून भरण्याची अनुज्ञप्ती

(अहस्तांतरणीय)

अनुज्ञप्ती क्रमांक ----- दिनांक -----

वन्यजीव (संरक्षण) अधिनियम, १९७२ आणि त्या अंतर्गत तयार केलेल्या नियमामधील तरतुदींचे अधीन राहून, खालील प्रमाणे वन्यप्राण्यांची कच्ची कातडी खारवून भरण्याकरिता ही अनुज्ञप्ती, याद्वारे जारी करण्यांत येत आहे:

१. अनुज्ञप्तीधारकाचे पूर्ण नाव : -----

२. कंपनी/ संगठन असल्यास संपर्क व्यक्तीचे नाव : -----

३. पत्ता : -----

तालुका व जिल्हा ----- पिनकोड -----

फोन, फॅक्स, ई-मेल व वेबसाईट -----

४. फक्त खालील नमूद वन्यप्राण्यांच्या प्रजातीच्या वन्यप्राण्यांची कच्ची कातडी खारवून भरण्याकरिता ---/---/२०--- ते ---/---/२०--- (दोनही दिवस धरून, परन्तु एक वर्षापेक्षा जास्त नसेल) या कालावधीत ही अनुज्ञप्ती वैध राहिल:

अ. क्र.	सामान्य नाव	वैज्ञानिक नाव	अधिनियमाचे परिशिष्ट	मान्य केलेले व्यवहार/ उत्पादन व त्याचे कमाल मर्यादा
१	२	३	४	५

५. खाली नमूद परिसर, दुकान व गोदामात वन्यप्राण्यांची कच्ची कातडी खारवून भरण्याकरिता, त्यासंबंधी साठवण व व्यवहार/ व्यवसाय करणे मान्य करण्यात येत आहे:

अ. क्र.	वन परिक्षेत्र व विभाग	परिसराचा पूर्ण पत्ता, फोन, ई-मेल व लॅडमार्क	परिसराचे क्षेत्र (चौरस मीटर)	मालकाचे नाव व पत्ता	परिसराचे वापराचे उद्देश्य व शेरा
१	२	३	४	५	६

६. अनुज्ञप्तीधारक यांनी रु. ----- (अक्षरी रु. -----) चा भरणा केलेला आहे.

७. ही अनुज्ञप्ती खालील अटीवर देण्यात येत आहे:

(१) अनुज्ञप्तीधारक वर नमूद मान्य परिसरातच मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा प्राधिकृत अधिकाऱ्यांना कळविलेले व्यवहाराच्या कालावधीमध्येच त्याचा व्यवहार करेल. तसेच मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा इतर प्राधिकृत अधिकारी यांनी मंजूर केलेल्या परिसरातच प्राप्त केलेला किंवा त्यांचे ताब्यात असलेला संबंधित साठा ठेवेल. व्यवहार करावयाच्या परिसरातील ठळकपणे दिसणाऱ्या जागी अनुज्ञप्ती लावण्यात येईल व प्राधिकृत अधिकाऱ्यांने मागणी

केल्यास तपासणीसाठी अनुज्ञप्ती सादर करावी लागेल. अनुज्ञप्ती जारी करणाऱ्या प्राधिकरणाच्या पूर्व परवानगीनेच व्यवहाराच्या परिसरात बदल करता येईल आणि ज्या प्रकरणी व्यवहाराचे स्थळात बदल केला गेलेला आहे, त्याची नवीन स्थळाची नोंद या परवान्यात करावी लागेल.

(२) या अधिनियमाच्या किंवा त्या अंतर्गत तयार केलेल्या नियमांच्या तरतुदींतर्गत विक्री किंवा इतर प्रकारे विल्हेवाट करण्यासाठी प्राधिकृत केलेल्या व्यवसायी, उत्पादक किंवा व्यक्ती यांचेकडूनच अनुज्ञप्तीधारक वन्यप्राण्याचे कच्ची कातडी, वस्तू किंवा त्याचा भाग/साठा घेऊ शकेल, किंवा प्राप्त करू शकेल. कलम ४३ किंवा ४८ मधील तरतुदी धरून अधिनियमाच्या तरतुदींचे उल्लंघन करून अनुज्ञप्तीधारक कच्ची कातडी, वन्यप्राण्यांच्या वस्तू, मृगयाचिन्ह किंवा प्रक्रिया न केलेल्या मृगयाचिन्ह खरेदी करणार नाही, साठा मिळविणार नाही, किंवा प्राप्त करणार नाही. अनुज्ञप्तीधारक वर नमूद मान्य परिसरातच कच्ची कातडी, वन्यप्राण्यांच्या वस्तू, मृगयाचिन्ह किंवा प्रक्रिया न केलेल्या मृगयाचिन्ह याचा साठा करेल. अनुज्ञप्तीधारक मान्य परिसरात वन्यप्राण्यांच्या वस्तूचे तसेच त्याबाबतचे रेकॉर्डचे संरक्षणकरिता पुरेशे व्यवस्था करेल.

(३) या अधिनियमाच्या तरतुदींतर्गत प्राधिकृत न केलेल्या कोणत्याही व्यक्तीला अनुज्ञप्तीधारक वन्यप्राण्यांच्या वस्तूचा साठा किंवा त्याचे भागाची हस्तांतरित करणार नाही किंवा विल्हेवाट लावणार नाही. अधिनियमाचे उल्लंघन करून कोणत्याही वन्यप्राण्यांच्या वस्तूचा किंवा त्याचे भागाचा वाहतूक अनुज्ञप्तीधारक करणार नाही.

(४) अनुज्ञप्तीधारक या नियमामध्ये निर्दिष्ट नोंदवही कामकाजाचे प्रत्येक दिवस संपल्यापूर्वी खात्रीपूर्वक अद्यावत ठेवेल.

(५) नोंदविलेल्या नोंदीच्या अनुज्ञप्तीधारकानी प्रमाणीत आणि साक्षांकीत केलेल्या सत्यप्रतीसह मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा प्राधिकृत अधिकारी यांना मासिक अहवाल सादर करेल. मासिक अहवाल त्या पुढील महिन्याच्या दहाव्या दिवसापूर्वी प्राधिकृत अधिकारी यांना सादर केला जाईल.

(६) मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा त्यासंदर्भात प्राधिकृत केलेला प्राधिकृत अधिकारी यांना जेव्हा पाहीजे असेल तेव्हा, अनुज्ञप्तीधारक त्याचे ताब्यात असलेला साठा तपासणीकरिता तत्परतेने सादर करेल व उत्पादन, साठवण किंवा व्यवहाराकरिता वापरात परिसरातील साठ्याची तपासणी सुकर करेल.

(७) अनुज्ञप्तीधारक किंवा त्यांचे सहकाऱ्यांशिवाय इतरांना ही अनुज्ञप्ती वापरता येणार नाही. अनुज्ञप्तीधारकाने त्याचे सहकाऱ्याची नावे कमीतकमी तीन दिवस अगोदर प्राधिकृत अधिकारी यांना कळवावे. प्राधिकृत अधिकारी यांनी काही सहकारी यांना अनुज्ञप्ती संबंधी कामापासून वगळण्याचे दिलेले निर्देश बंधनकारक राहिल. अनुज्ञप्ती धारकाद्वारे सदर अनुज्ञप्ती पोटभाड्याने देण्यास, इतरांकडून करून घेण्यास किंवा कोणत्याही कारणास्तव व पद्धतीने हस्तांतरित करण्यास मनाई आहे. सदर अनुज्ञप्ती वारसाने किंवा तत्सम पद्धतीने हस्तांतरित करता येणार नाही.

(८) हा अनुज्ञप्ती जारी करतेवेळी, मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा प्राधिकृत अधिकारी यांनी या परवान्यासोबत जोडलेल्या अतिरिक्त अटी अनुज्ञप्तीधारकास बंधनकारक राहिल.

स्थळ आणि दिनांक

अनुज्ञप्ती देणाऱ्या प्राधिकाऱ्याची स्वाक्षरी,
नाव आणि पदनाम.

नमुना बावीस

[नियम २४(५)(क)(तीन) पहावा]

मृगयाचिन्हे किंवा प्रक्रिया न केलेल्या मृगयाचिन्हांचा व्यवहार करण्याची अनुज्ञप्ती

(अहस्तांतरणीय)

अनुज्ञप्ती क्रमांक दिनांक

वन्यजीव (संरक्षण) अधिनियम, १९७२ आणि त्या अंतर्गत तयार केलेल्या नियमामधील तरतुदींचे अधीन राहून, खालील प्रमाणे मृगयाचिन्हे किंवा प्रक्रिया न केलेल्या मृगयाचिन्हांचा व्यवहार करण्याकरिता ही अनुज्ञप्ती, याद्वारे जारी करण्यांत येत आहे:

१. अनुज्ञप्तीधारकाचे पूर्ण नाव :

२. कंपनी/ संगठन असल्यास संपर्क व्यक्तीचे नाव :

३. पत्ता :

तालुका व जिल्हा पिनकोड

फोन, फॅक्स, ई-मेल व वेबसाईट

४. फक्त खालील नमूद वन्यप्राण्यांच्या प्रजातीच्या मृगयाचिन्हे किंवा प्रक्रिया न केलेल्या मृगयाचिन्हांचा व्यवहार करण्याकरिता / /२० ते / /२० (दोन्ही दिवस धरून, परन्तु एक वर्षापेक्षा जास्त नसेल) या कालावधीत ही अनुज्ञप्ती वैध राहिल:

अ. क्र.	सामान्य नाव	वैज्ञानिक नाव	अधिनियमाचे परिशिष्ट	मान्य केलेले व्यवहार/ उत्पादन व त्याचे कमाल मर्यादा
१	२	३	४	५

५. खाली नमूद परिसर, दुकान व गोदामात मृगयाचिन्हे किंवा प्रक्रिया न केलेल्या मृगयाचिन्हांचा साठवण व व्यवहार/ व्यवसाय करणे मान्य करण्यात येत आहे:

अ. क्र.	वन परिक्षेत्र व विभाग	परिसराचा पूर्ण पत्ता, फोन, ई-मेल व लँडमार्क	परिसराचे क्षेत्र (चौरस मीटर)	मालकाचे नाव व पत्ता	परिसराचे वापराचे उद्देश्य व शेरा
१	२	३	४	५	६

६. अनुज्ञप्तीधारक यांनी रु. (अक्षरी रु.) चा भरणा केलेला आहे.

७. ही अनुज्ञप्ती खालील अटीवर देण्यात येत आहे :

(१) अनुज्ञप्तीधारक वर नमूद मान्य परिसरातच मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा प्राधिकृत अधिकाऱ्यांना कळविलेले व्यवहाराच्या कालावधीमध्येच त्याचा व्यवहार करेल. तसेच मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा इतर प्राधिकृत अधिकारी

यांनी मंजूर केलेल्या परिसरातच खरेदी केलेला किंवा त्यांचे ताब्यात असलेला संबंधित साठा ठेवेल. व्यवहार करावयाच्या परिसरातील ठळकपणे दिसणाऱ्या जागी अनुज्ञप्ती लावण्यात येईल व प्राधिकृत अधिकाऱ्याने मागणी केल्यास तपासणीसाठी अनुज्ञप्ती सादर करावी लागेल. अनुज्ञप्ती जारी करणाऱ्या प्राधिकारणाच्या पूर्व परवानगीनेच व्यवहाराच्या परिसरात बदल करता येईल आणि ज्या प्रकरणी व्यवहाराचे स्थळात बदल केला गेलेला आहे, त्याची नवीन स्थळाची नोंद या परवान्यात करावी लागेल.

(२) या अधिनियमाच्या किंवा त्या अंतर्गत तयार केलेल्या नियमांच्या तरतुदींतर्गत विक्री किंवा इतर प्रकारे विल्हेवाट करण्यासाठी प्राधिकृत केलेल्या व्यवसायी, उत्पादक किंवा व्यक्ती यांच्याकडूनच अनुज्ञप्तीधारक मृगयाचिन्ह, प्रक्रिया न केलेल्या मृगयाचिन्ह, त्याचा भाग किंवा वन्यप्राण्याचे वस्तू याचा साठा विकत घेऊ शकेल, किंवा प्राप्त करू शकेल. कलम ४३ किंवा ४८ मधील तरतुदी धरून अधिनियमाच्या तरतुदींचे उल्लंघन करून अनुज्ञप्तीधारक कच्ची कातडी, वन्यप्राण्यांच्या वस्तू, मृगयाचिन्ह किंवा प्रक्रिया न केलेल्या मृगयाचिन्ह खरेदी करणार नाही, साठा मिळविणार नाही, किंवा प्राप्त करणार नाही. अनुज्ञप्तीधारक वर नमूद मान्य परिसरातच कच्ची कातडी, वन्यप्राण्यांच्या वस्तू, मृगयाचिन्ह किंवा प्रक्रिया न केलेल्या मृगयाचिन्ह याचा साठा करेल. अनुज्ञप्तीधारक मान्य परिसरात वन्यप्राण्यांच्या वस्तूचे तसेच त्याबाबतचे रेकॉर्डचे संरक्षणाकरिता पुरेशे व्यवस्था करेल.

(३) या अधिनियमाच्या तरतुदींतर्गत प्राधिकृत न केलेल्या कोणत्याही व्यक्तीला अनुज्ञप्तीधारक मृगयाचिन्ह किंवा प्रक्रिया न केलेल्या मृगयाचिन्ह, वन्यप्राण्यांच्या वस्तूचा साठा किंवा त्याचे भागाची विक्री करणार नाही किंवा विल्हेवाट लावणार नाही. अधिनियमाचे उल्लंघन करून कोणत्याही वन्यप्राण्यांच्या वस्तूचा किंवा त्याचे भागाचा वाहतूक अनुज्ञप्तीधारक करणार नाही.

(४) अनुज्ञप्तीधारक या नियमामध्ये निर्दिष्ट नोंदवही कामकाजाचे प्रत्येक दिवस संपल्यापूर्वी खात्रीपूर्वक अद्यावत ठेवेल.

(५) नोंदविलेल्या नोंदीच्या अनुज्ञप्तीधारकानी प्रमाणीत आणि साक्षांकीत केलेल्या सत्यप्रतीसह मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा प्राधिकृत अधिकारी यांना मासिक अहवाल सादर करेल. मासिक अहवाल त्या पुढील महिन्याच्या दहाव्या दिवसापूर्वी प्राधिकृत अधिकारी यांना सादर केला जाईल.

(६) मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा त्यासंदर्भात प्राधिकृत केलेला प्राधिकृत अधिकारी यांना जेव्हा पाहीजे असेल तेव्हा, अनुज्ञप्तीधारक त्याचे ताब्यात असलेला साठा तपासणीकरिता तत्परतेने सादर करेल. तसेच उत्पादन, साठवण किंवा व्यवहाराकरिता वापरात परिसरातील साठ्याची तपासणी सुकर करेल.

(७) अनुज्ञप्तीधारक किंवा त्यांचे सहकाऱ्यांशिवाय इतरांना ही अनुज्ञप्ती वापरता येणार नाही. अनुज्ञप्तीधारकाने त्याचे सहकाऱ्याची नावे कमीतकमी तीन दिवस अगोदर प्राधिकृत अधिकारी यांना कळवावे. प्राधिकृत अधिकारी यांनी काही सहकारी यांना अनुज्ञप्ती संबंधी कामापासून वगळण्याचे दिलेले निर्देश बंधनकारक राहिल. अनुज्ञप्ती धारकाद्वारे सदर अनुज्ञप्ती पोटभाड्याने देण्यास, इतरांकडून करून घेण्यास किंवा कोणत्याही कारणास्तव व पद्धतीने हस्तांतरित करण्यास मनाई आहे. सदर अनुज्ञप्ती वारसाने किंवा तत्सम पद्धतीने हस्तांतरित करता येणार नाही.

(८) ही अनुज्ञप्ती जारी करतेवेळी, मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा प्राधिकृत अधिकारी यांनी या परवान्यासोबत जोडलेल्या अतिरिक्त अटी अनुज्ञप्तीधारकास बंधनकारक राहिल.

स्थळ आणि दिनांक

अनुज्ञप्ती देणाऱ्या प्राधिकाऱ्याची स्वाक्षरी,

नाव आणि पदनाम.

नमुना तेवीस

[नियम २४(५)(क)(चार) पहावा]

बंदिस्त वन्यप्राण्यांचा व्यवहार करण्याची अनुज्ञप्ती

(अहस्तांतरणीय)

अनुज्ञप्ती क्रमांक ----- दिनांक -----

वन्यजीव (संरक्षण) अधिनियम, १९७२ आणि त्या अंतर्गत तयार केलेल्या नियमामधील तरतुदींचे अधीन राहून, खालील-प्रमाणे बंदिस्त वन्यप्राण्यांचा व्यवहार करण्याकरिता ही अनुज्ञप्ती, याद्वारे जारी करण्यात येत आहे :

१. अनुज्ञप्तीधारकाचे पूर्ण नाव : -----

२. कंपनी/ संगठन असल्यास संपर्क व्यक्तीचे नाव : -----

३. पत्ता : -----

तालुका व जिल्हा ----- पिनकोड -----

फोन, फॅक्स, ई-मेल व वेबसाइट -----

४. फक्त खालील नमूद वन्यप्राण्यांच्या प्रजातीच्या बंदिस्त वन्यप्राण्यांचा व्यवहार करण्याकरिता ---/---/२०--- ते ---/---/२०- (दोनही दिवस धरून, परन्तु एक वर्षापेक्षा जास्त नसेल) या कालावधीत ही अनुज्ञप्ती वैध राहिल :

अ. क्र.	सामान्य नाव	वैज्ञानिक नाव	अधिनियमाचे परिशिष्ट	लिंग	किमान आकारमान व विशेष उल्लेख	कमाल मर्यादा
१	२	३	४	५	६	७

५. खाली नमूद परिसर, दुकान व गोदामात बंदिस्त वन्यप्राण्यांचा व्यवहार करण्याकरिता साठवण व व्यवहार/ व्यवसाय करणे मान्य करण्यात येत आहे:

अ. क्र.	वन परिक्षेत्र व विभाग	परिसराचा पूर्ण पत्ता, फोन, ई-मेल व लँडमार्क	परिसराचे क्षेत्र (चौरस मीटर)	मालकाचे नाव व पत्ता	परिसराचे वापराचे उद्देश्य व शेरा
१	२	३	४	५	६

६. अनुज्ञप्तीधारक यांनी रु. ----- (अक्षरी रु. -----) चा भरणा केलेला आहे.

७. ही अनुज्ञप्ती खालील अटींवर देण्यात येत आहे:

(१) अनुज्ञप्तीधारक वर नमूद मान्य परिसरातच मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा प्राधिकृत अधिकाऱ्यांना कळविलेले व्यवहाराच्या कालावधीमध्येच त्याचा व्यवहार करेल. तसेच मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा इतर प्राधिकृत अधिकारी यांनी मंजूर केलेल्या परिसरातच खरेदी केलेला किंवा त्यांचे ताब्यात असलेला संबंधीत साठा ठेवेल. व्यवहार करावयाच्या परिसरातील ठळकपणे दिसणाऱ्या जागी अनुज्ञप्ती लावण्यात येईल व प्राधिकृत अधिकाऱ्याने मागणी

केल्यास तपासणीसाठी अनुज्ञप्ती सादर करावी लागेल. अनुज्ञप्ती जारी करणाऱ्या प्राधिकरणाच्या पूर्व परवानगीनेच व्यवहाराच्या परिसरात बदल करता येईल आणि ज्या प्रकरणी व्यवहाराचे स्थळात बदल केला गेलेला आहे, त्याची नवीन स्थळाची नोंद या परवान्यात करावी लागेल.

(२) या अधिनियमाच्या किंवा त्या अंतर्गत तयार केलेल्या नियमांच्या तरतुदींतर्गत विक्री किंवा इतर प्रकारे विल्हेवाट करण्यासाठी प्राधिकृत केलेल्या व्यवसायी किंवा व्यक्ती यांचेकडूनच अनुज्ञप्तीधारक बंदिस्त वन्यप्राणी किंवा याचा साठा विकत घेऊ शकेल, किंवा प्राप्त करू शकेल. कलम ४३ किंवा ४८ मधील तरतुदी धरून अधिनियमाच्या तरतुदींचे उल्लंघन करून अनुज्ञप्तीधारक बंदिस्त वन्यप्राणी किंवा वन्यप्राण्यांच्या वस्तू खरेदी करणार नाही, साठा मिळविणार नाही, किंवा प्राप्त करणार नाही. अनुज्ञप्तीधारक वर नमूद मान्य परिसरातच बंदिस्त वन्यप्राण्याचा साठा करेल. अनुज्ञप्तीधारक मान्य परिसरात बंदिस्त प्राण्यांच्या काळजी घेतील/ देखरेख करतील. तसेच बंदिस्त प्राण्यांच्या व त्याबाबतचे रेकॉर्डचे संरक्षण करिता पुरेशे व्यवस्था करेल.

(३) या अधिनियमाच्या तरतुदींतर्गत प्राधिकृत न केलेल्या कोणत्याही व्यक्तीला अनुज्ञप्तीधारक बंदिस्त प्राणी किंवा वन्यप्राण्यांच्या वस्तू विक्री करणार नाही किंवा विल्हेवाट लावणार नाही. अधिनियमाचे उल्लंघन करून कोणत्याही बंदिस्त प्राण्यांच्या वस्तूचा किंवा त्याचे भागाचा वाहतूक अनुज्ञप्तीधारक करणार नाही.

(४) अनुज्ञप्तीधारक या नियमामध्ये निर्दिष्ट नोंदवही कामकाजाचे प्रत्येक दिवस संपल्यापूर्वी खात्रीपूर्वक अद्यावत ठेवेल.

(५) नोंदविलेल्या नोंदीच्या अनुज्ञप्तीधारकानी प्रमाणित आणि साक्षात्कीत केलेल्या सत्यप्रतीसह मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा प्राधिकृत अधिकारी यांना मासिक अहवाल सादर करेल. मासिक अहवाल त्या पुढील महिन्याच्या दहाव्या दिवसापूर्वी प्राधिकृत अधिकारी यांना सादर केला जाईल.

(६) मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा त्यासंदर्भात प्राधिकृत केलेला प्राधिकृत अधिकारी यांना जेव्हा पाहिजे असेल तेव्हा, अनुज्ञप्तीधारक त्याचे ताब्यात असलेला साठा तपासणीकरिता तत्परतेने सादर करेल. तसेच उत्पादन, साठवण किंवा व्यवहाराकरिता वापरात परिसरातील साठ्याची तपासणी सुकर करेल.

(७) अनुज्ञप्तीधारक किंवा त्यांचे सहकाऱ्याशिवाय इतरांना ही अनुज्ञप्ती वापरता येणार नाही. अनुज्ञप्तीधारकाने त्याचे सहकाऱ्याची नावे कमीतकमी तीन दिवस अगोदर प्राधिकृत अधिकारी यांना कळवावे. प्राधिकृत अधिकारी यांनी काही सहकारी यांना अनुज्ञप्ती संबंधी कामापासून वगळण्याचे दिलेले निर्देश बंधनकारक राहिल. अनुज्ञप्ती धारकाद्वारे सदर अनुज्ञप्ती पोटभाड्याने देण्यास, इतरांकडून करून घेण्यास किंवा कोणत्याही कारणास्तव व पद्धतीने हस्तांतरित करण्यास मनाई आहे. सदर अनुज्ञप्ती वारसाने किंवा तत्सम पद्धतीने हस्तांतरित करता येणार नाही.

(८) हही अनुज्ञप्ती जारी करतेवेळी, मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा प्राधिकृत अधिकारी यांनी या परवान्यासोबत जोडलेल्या अतिरिक्त अटी अनुज्ञप्तीधारकास बंधनकारक राहिल.

स्थळ आणि दिनांक

अनुज्ञप्ती देणाऱ्या प्राधिकाऱ्याची स्वाक्षरी,
नाव आणि पदनाम.

अनुज्ञप्ती देणाऱ्या
प्राधिकाऱ्याचा
कार्यालयीन
शिक्का

नमुना चोवीस

[नियम २४(५)(क) पहावा]

वन्यप्राण्याचे मांसाचे विक्री किंवा व्यवहार करण्याची अनुज्ञप्ती

(अहस्तांतरणीय)

अनुज्ञप्ती क्रमांक ----- दिनांक -----

वन्यजीव (संरक्षण) अधिनियम, १९७२ आणि त्या अंतर्गत तयार केलेल्या नियमामधील तरतुदींचे अधीन राहून, खालील प्रमाणे वन्यप्राण्याचे मांसाचे विक्री किंवा व्यवहार करण्याकरिता ही अनुज्ञप्ती, याद्वारे जारी करण्यात येत आहे :

१. अनुज्ञप्तीधारकाचे पूर्ण नाव : -----

२. कंपनी/ संगठन असल्यास संपर्क व्यक्तीचे नाव : -----

३. पत्ता : -----

तालुका व जिल्हा ----- पिनकोड -----

फोन, फॅक्स, ई-मेल व वेबसाईट -----

४. फक्त खालील नमूद वन्यप्राण्यांच्या प्रजातीच्या वन्यप्राण्याचे मांसाचे विक्री किंवा व्यवहार करण्याकरिता ---/---/२०--- ते ---/---/२०--- (दोन्ही दिवस धरून, परन्तु एक वर्षापेक्षा जास्त नसेल) या कालावधीत ही अनुज्ञप्ती वैध राहिल :

अ. क्र.	सामान्य नाव	वैज्ञानिक नाव	अधिनियमाचे परिशिष्ट	लिंग	आकारमान व विशेष उल्लेख	कमाल मर्यादा
१	२	३	४	५	६	७

५. खाली नमूद परिसर, दुकान व गोदामात वन्यप्राण्याचे मांसाचे विक्री किंवा व्यवहार करण्याकरिता साठवण व व्यवहार/ व्यवसाय करणे मान्य करण्यात येत आहे :

अ. क्र.	वन परिक्षेत्र व विभाग	परिसराचा पूर्ण पत्ता, फोन, ई-मेल व लॅंडमार्क	परिसराचे क्षेत्र (चौरस मीटर)	मालकाचे नाव व पत्ता	परिसराचे वापराचे उद्देश्य व शेरा
१	२	३	४	५	६

६. अनुज्ञप्तीधारक यांनी रु. ----- (अक्षरी रु. -----) चा भरणा केलेला आहे.

७. ही अनुज्ञप्ती खालील अटींवर देण्यात येत आहे :

(१) अनुज्ञप्तीधारक वर नमूद मान्य परिसरातच मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा प्राधिकृत अधिकाऱ्यांना कळविलेले व्यवहाराच्या कालावधीमध्येच त्याचा व्यवहार करेल. तसेच मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा इतर प्राधिकृत अधिकारी यांनी मंजूर केलेल्या परिसरातच खरेदी केलेला किंवा त्यांचे ताब्यात असलेला संबंधित साठा ठेवेल. व्यवहार

करावयाच्या परिसरातील ठळकपणे दिसणाऱ्या जागी अनुज्ञप्ती लावण्यात येईल व प्राधिकृत अधिकाऱ्याने मागणी केल्यास तपासणीसाठी अनुज्ञप्ती सादर करावी लागेल. अनुज्ञप्ती जारी करणाऱ्या प्राधिकारणाच्या पूर्व परवानगीनेच व्यवहाराच्या परिसरात बदल करता येईल आणि ज्या प्रकरणी व्यवहाराचे स्थळात बदल केला गेलेला आहे, त्याची नवीन स्थळाची नोंद या परवान्यात करावी लागेल.

(२) या अधिनियमाच्या किंवा त्या अंतर्गत तयार केलेल्या नियमांच्या तरतुदींतर्गत विक्री किंवा इतर प्रकारे विल्हेवाट करण्यासाठी प्राधिकृत केलेल्या व्यवसायी किंवा व्यक्ती यांचेकडूनच अनुज्ञप्तीधारक वन्यप्राण्याचे मांसाचे विक्री किंवा व्यवहार किंवा याचा साठा विकत घेऊ शकेल, किंवा प्राप्त करू शकेल. कलम ४३ किंवा ४८ मधील तरतुदी धरून अधिनियमाच्या तरतुदींचे उल्लंघन करून अनुज्ञप्तीधारक वन्यप्राण्याचे मांसाचे विक्री किंवा व्यवहार किंवा वन्य प्राण्यांच्या वस्तू खरेदी करणार नाही, साठा मिळविणार नाही, किंवा प्राप्त करणार नाही. अनुज्ञप्तीधारक वर नमूद मान्य परिसरातच वन्यप्राण्याचे मांसाचा साठा करेल. अनुज्ञप्तीधारक मान्य परिसराचे व त्याबाबतचे रेकॉर्डचे संरक्षण करिता पुरेशे व्यवस्था करेल.

(३) या अधिनियमाच्या तरतुदींतर्गत प्राधिकृत न केलेल्या कोणत्याही व्यक्तीला अनुज्ञप्तीधारक वन्यप्राणी किंवा वन्य प्राण्यांच्या वस्तू विक्री करणार नाही किंवा विल्हेवाट लावणार नाही. अधिनियमाचे उल्लंघन करून कोणत्याही वन्यप्राण्याचे मांस, वन्यप्राण्यांच्या वस्तूचा किंवा त्याचे भागाचा वाहतूक अनुज्ञप्तीधारक करणार नाही.

(४) अनुज्ञप्तीधारक या नियमामध्ये निर्दिष्ट नोंदवही कामकाजाचे प्रत्येक दिवस संपल्यापूर्वी खात्रीपूर्वक अद्यावत ठेवेल.

(५) नोंदविलेल्या नोंदीच्या अनुज्ञप्तीधारकानी प्रमाणित आणि साक्षांकीत केलेल्या सत्यप्रतीसह मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा प्राधिकृत अधिकारी यांना मासिक अहवाल सादर करेल. मासिक अहवाल त्या पुढील महिन्याच्या दहाव्या दिवसापूर्वी प्राधिकृत अधिकारी यांना सादर केला जाईल.

(६) मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा त्यासंदर्भात प्राधिकृत केलेला प्राधिकृत अधिकारी यांना जेव्हा पाहीजे असेल तेव्हा, अनुज्ञप्तीधारक त्याचे ताब्यात असलेला साठा तपासणी करिता तत्परतेने सादर करेल. तसेच उत्पादन, साठवण किंवा व्यवहाराकरिता वापरात परिसरातील साठ्याची तपासणी सुकर करेल.

(७) अनुज्ञप्तीधारक किंवा त्यांचे सहकाऱ्यांशिवाय इतरांना ही अनुज्ञप्ती वापरता येणार नाही. अनुज्ञप्तीधारकाने त्याचे सहकाऱ्याची नावे कमीतकमी तीन दिवस अगोदर प्राधिकृत अधिकारी यांना कळवावे. प्राधिकृत अधिकारी यांनी काही सहकारी यांना अनुज्ञप्ती संबंधी कामापासून वगळण्याचे दिलेले निर्देश बंधनकारक राहिल. अनुज्ञप्ती धारकाद्वारे सदर अनुज्ञप्ती पोटभाड्याने देण्यास, इतरांकडून करून घेण्यास किंवा कोणत्याही कारणास्तव व पद्धतीने हस्तांतरित करण्यास मनाई आहे. सदर अनुज्ञप्ती वारसाने किंवा तत्सम पद्धतीने हस्तांतरित करता येणार नाही.

(८) ही अनुज्ञप्ती जारी करतेवेळी, मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा प्राधिकृत अधिकारी यांनी या परवान्यासोबत जोडलेल्या अतिरिक्त अटी अनुज्ञप्तीधारकास बंधनकारक राहिल.

स्थळ आणि दिनांक

अनुज्ञप्ती देणाऱ्या प्राधिकाऱ्याची स्वाक्षरी,
नाव आणि पदनाम.

नमुना पंचवीस

[नियम २४(५) (ख) पहावा]

सापाचे विष मिळविण्याकरिता, गोळा करण्याकरिता आणि त्याचा व्यवहार करण्याकरिता अनुज्ञप्ती
(अहस्तांतरणीय)

अनुज्ञप्ती क्रमांक ----- दिनांक -----

वन्यजीव (संरक्षण) अधिनियम, १९७२ आणि त्या अंतर्गत तयार केलेल्या नियमामधील तरतुदींचे अधिन राहून, खालील प्रमाणे सापाचे विष मिळविण्याकरिता, गोळा करण्याकरिता आणि त्याचा व्यवहार करण्याकरिता ही अनुज्ञप्ती, याद्वारे जारी करण्यात येत आहे :---

१. अनुज्ञप्तीधारकाचे पूर्ण नाव : -----

२. कंपनी/ संगठन असल्यास संपर्क व्यक्तीचे नाव : -----

३. पत्ता : -----

तालुका व जिल्हा ----- पिनकोड -----

फोन, फॅक्स, ई-मेल व वेबसाईट -----

४. फक्त खालील नमूद प्रजातीच्या बंदिस्त सापाचे विष मिळविण्याकरिता, गोळा करण्याकरिता आणि त्याचा व्यवहार करण्याकरिता ---/---/२०--- ते ---/---/२०--- (दोन्ही दिवस धरून, परंतु एक वर्षापेक्षा जास्त नसेल) या कालावधीत ही अनुज्ञप्ती वैध राहिल:

अ. क्र.	सामान्य नाव	वैज्ञानिक नाव	अधिनियमाचे परिशिष्ट	आकारमान व वय धरून मानक	सापाची कमाल मर्यादा	सापाचे विष ग्राम व मि.ली.	बंदिस्तीचा कालावधी
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)

५. खाली नमूद परिसर, दुकान व गोदामात बंदिस्त साप ठेवण्याकरिता, बंदिस्त सापाचे विष मिळविण्याकरिता, गोळा करण्याकरिता आणि त्याचा व्यवहार करण्याकरिता साठवण व व्यवहार/ व्यवसाय करणे मान्य करण्यात येत आहे :---

अनु क्र.	वन परिक्षेत्र व विभाग	परिसराचा पूर्ण पत्ता, फोन, ई मेल व लॅंडमार्क	परिसराचे क्षेत्र (चौरस मीटर)	मालकाचे नाव व पत्ता	परिसराचे वापराचे उद्देश्य व शेरा
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)

६. अनुज्ञप्तीधारक यांनी रु. ----- (अक्षरी रु. -----) चा भरणा केलेला आहे.

७. ही अनुज्ञप्ती खालील अटीवर देण्यात येत आहे :---

(१) अनुज्ञप्तीधारक वर नमूद मान्य परिसरातच मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा प्राधिकृत अधिकार्यांना कळविलेल्या व्यवहाराच्या कालावधीमध्येच त्याचा व्यवहार करेल. तसेच मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा इतर प्राधिकृत अधिकारी

यांनी मंजूर केलेल्या परिसरातच खरेदी केलेला किंवा त्यांचे ताब्यात असलेला संबंधीत साठा ठेवेल. व्यवहार करावयाच्या परिसरातील ठळकपणे दिसणाऱ्या जागी अनुज्ञप्ती लावण्यात येईल, व प्राधिकृत अधिकाऱ्याने मागणी केल्यास तपासणीसाठी अनुज्ञप्ती सादर करावी लागेल. अनुज्ञप्ती जारी करणाऱ्या प्राधिकरणाच्या पूर्व परवानगीनेच व्यवहाराच्या परिसरात बदल करता येईल आणि ज्या प्रकरणी व्यवहाराचे स्थळात बदल केला गेलेला आहे, त्याची नवीन स्थळाची नोंद या परवान्यात करावी लागेल.

(२) या अधिनियमाच्या किंवा त्या अंतर्गत तयार केलेल्या नियमांच्या तरतुदींतर्गत विक्री किंवा इतर प्रकारे विल्हेवाट करण्यासाठी प्राधिकृत केलेल्या व्यवसायी किंवा व्यक्ती यांचेकडूनच अनुज्ञप्तीधारक सापाचे विषाचा साठा विकत घेऊ शकेल, किंवा प्राप्त करू शकेल. कलम ४३ किंवा ४८ मधील तरतुदी धरून अधिनियमाच्या तरतुदींचे उल्लंघन करून अनुज्ञप्तीधारक सापाचे विषाचा व्यवहार किंवा खरेदी करणार नाही, साठा मिळविणार नाही, किंवा प्राप्त करणार नाही. अनुज्ञप्तीधारक वर नमूद मान्य परिसरातच सापाचे विषाचा साठा करेल. अनुज्ञप्तीधारक मान्य परिसरात बंदिस्त सापाची काळजी घेतील/ देखरेख करतील. बंदिस्त सापाचा, गोळा केलेले विषाचा व त्याबाबतचे रेकॉर्डचे संरक्षणकरिता पुरेशी व्यवस्था करेल. तसेच बंदिस्त साप किंवा सापाचे विष हाताळणारे किंवा त्यामुळे दुखापत होण्याची परिस्थितीत असलेल्या व्यक्तीच्या पुरेशा सुरक्षेबाबत खात्री करेल.

(३) या अधिनियमाच्या तरतुदींतर्गत प्राधिकृत न केलेल्या कोणत्याही व्यक्तीला अनुज्ञप्तीधारक वर नमूद साप, सापाचे विष किंवा वन्य प्राण्यांच्या वस्तू विक्री करणार नाही किंवा विल्हेवाट लावणार नाही. अधिनियमाचे उल्लंघन करून कोणत्याही साप, सापाचे विष, वन्यप्राण्यांचे मांस, वन्य प्राण्यांच्या वस्तू किंवा त्याचे भागाचा वाहतुक अनुज्ञप्तीधारक करणार नाही. तसेच तात्पुरते बंदिस्ती मधील सापांना मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा प्राधिकृत अधिकाऱ्यांनी निर्देशित केल्याप्रमाणे निसर्गमुक्त करणे किंवा इतर पद्धतीने विल्हेवाट करण्यास अनुज्ञप्तीधारक व्यवस्था करेल.

(४) अनुज्ञप्तीधारक या नियमामध्ये निर्दिष्ट नोंदवही कामकाजाचे प्रत्येक दिवस संपण्यापूर्वी खात्रीपूर्वक अद्ययावत ठेवेल.

(५) नोंदविलेल्या नोंदीच्या अनुज्ञप्तीधारकानी प्रमाणित आणि साक्षात्कीत केलेल्या सत्यप्रतीसह मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा प्राधिकृत अधिकारी यांना मासिक अहवाल सादर करेल. मासिक अहवाल त्या पुढील महिन्याच्या दहाव्या दिवसापूर्वी प्राधिकृत अधिकारी यांना सादर केला जाईल.

(६) मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा त्यासंदर्भात प्राधिकृत केलेल्या प्राधिकृत अधिकारी यांना जेव्हा पाहीजे असेल तेव्हा, अनुज्ञप्तीधारक त्याचे ताब्यात असलेला साठा तपासणीकरिता तत्परतेने सादर करेल. तसेच उत्पादन, साठवण किंवा व्यवहाराकरिता वापरात परिसरातील साठ्याची तपासणी सुकर करेल.

(७) अनुज्ञप्तीधारक किंवा त्यांचे सहकाऱ्याशिवाय इतरांना ही अनुज्ञप्ती वापरता येणार नाही. अनुज्ञप्तीधारकाने त्याचे सहकाऱ्यांची नावे कमीतकमी तीन दिवस अगोदर प्राधिकृत अधिकारी यांना कळवावी. प्राधिकृत अधिकारी यांनी काही सहकारी यांना अनुज्ञप्तीसंबंधी कामापासून वगळण्याचे दिलेले निर्देश बंधनकारक राहिल. अनुज्ञप्तीधारकाद्वारे सदर अनुज्ञप्ती पोटभाड्याने देण्यास, इतरांकडून करून घेण्यास किंवा कोणत्याही कारणास्तव व पद्धतीने हस्तांतरित करण्यास मनाई आहे. सदर अनुज्ञप्ती वारसाने किंवा तत्सम पद्धतीने हस्तांतरित करता येणार नाही.

(८) ही अनुज्ञप्ती जारी करतेवेळी, मुख्य वन्यजीव रक्षक किंवा प्राधिकृत अधिकारी यांनी या परवान्यासोबत जोडलेल्या अतिरिक्त अटी अनुज्ञप्तीधारकास बंधनकारक राहतील.

स्थळ आणि दिनांक

अनुज्ञप्ती देणाऱ्या
प्राधिकाऱ्याचा
कार्यालयीन
शिक्का

अनुज्ञप्ती देणाऱ्या प्राधिकाऱ्याची स्वाक्षरी
नाव आणि पदनाम

नमुना सव्वीस

[नियम २५(१) पहावा]

वन्यप्राण्यापासून वस्तू बनविण्याकरिता किंवा वन्यप्राण्यांची कच्ची कातडी खारवून भरण्याकरिता किंवा कोणत्याही प्राण्याच्या वस्तूंचा, मृगयाचिन्ह, प्रक्रिया न केलेले मृगयाचिन्ह किंवा बंदिस्त प्राणी यांचा व्यवहार करण्याकरिता किंवा सापाचे विष काढण्यासाठी, गोळा करण्यासाठी किंवा त्याचा व्यवहार करण्यासाठी लागणारा अनुज्ञप्ती नुतनीकरण करण्याचा अर्ज

प्रति,

मुख्य वन्यजीव रक्षक, महाराष्ट्र राज्य/ प्राधिकृत अधिकारी -----

१. नुतनीकरणासाठी अनुज्ञप्ती (प्रकार, क्रमांक, दिनांक, कालावधी व जारीकर्ता अधिकारी) : -----

२. खाली नमूद प्रयोजन चालू ठेवण्यासाठी अनुज्ञप्तीचे नुतनीकरण करण्याची विनंती आहे : -----

(जे काही लागू असल्यास लिहावे)

(एक) वन्यप्राण्यांच्या वस्तूंचे उत्पादक किंवा विक्रेता

(दोन) वन्यप्राण्याची कच्ची कातडी खारवून भरण्याची कामे करण्याकरिता

(तिन) मृगयाचिन्ह किंवा प्रक्रिया न केलेल्या मृगयाचिन्हांचा विक्रेता

(चार) बंदिस्त वन्यप्राण्यांचा विक्रेता

(पाच) सापाचे विष काढण्यासाठी, गोळा करणेसाठी किंवा त्याचा व्यवहार करणेसाठी.

३. अर्जदाराचे पूर्ण नाव : -----

४. कंपनी/ संस्था/ संघटना असल्यास संपर्क व्यक्तीचे नाव : -----

५. व्यवसाय/ पदनाम : -----

६. पत्ता : -----

फोन, फॅक्स, ई-मेल व वेबसाइट : -----

७. व्यवहाराचे किंवा दुकानाचे नाव आणि पूर्ण पत्ता : -----

८. सद्य्याच्या किंवा व्यपगत झालेल्या परवान्याची अनुज्ञप्ती असल्यास, त्याचे तपशील (प्रकार, क्रमांक, दिनांक आणि जारी करणारे अधिकारी; प्रत जोडावी) : क्रमांक -----, दिनांक -----, कालावधी -----, आणि जारी करणारे अधिकारी -----

९. एका वर्षाकरिता लागणारे अनुज्ञप्ती शुल्क रु. ----- यासोबत जोडले आहे.

१०. घोषणा :

मी, -----, शपथपूर्वक नमूद करतो की नियम २५(१) अंतर्गत अनुज्ञप्तीचे नुतनीकरणासाठी माझ्या माहिती प्रमाणे वर नमूद केलेली माहिती सत्य व परिपूर्ण आहे. या पुढे मी वचन देतो की, या संदर्भात घालून दिलेल्या सर्व अटी व शर्तीचे, वन्यजीव (संरक्षण) अधिनियम, १९७२, भारतीय वन अधिनियम, १९२७ आणि जैविक विविधता अधिनियम, २००२ या अधिनियमातील तरतुदींचे आणि त्या अंतर्गत तयार केलेल्या नियमांचे पालन करेन.

सहपत्र :

स्थळ व दिनांक

(अर्जदाराची स्वाक्षरी)

(शिक्का लागू असल्यास)

नमुना सतावीस

[नियम २७ (१) (एक) पहावा]

बंदिस्त वन्यप्राणी किंवा वन्यप्राण्यांच्या वस्तू किंवा मृगयाचिन्हे किंवा प्रक्रिया न केलेल्या मृगयाचिन्हांचा व्यवहार करणाऱ्या विक्रेत्यांनी ठेवावयाच्या नोंदवही

(नोंदवहीच्या प्रत्येक पृष्ठावर मशीनने दिलेला क्रमांक असावा)

अनुज्ञप्ती क्र. -----

दुकान / गोदामाचे नाव आणि पत्ता : -----

दिनांक	बंदिस्त वन्यप्राणी, प्राण्यांच्या वस्तू, मृगयाचिन्हे, प्रक्रिया न केलेली मृगयाचिन्हे, त्याचा भाग आणि त्यापासून प्राप्त पदार्थाचे विवरण	प्रत्येक भागाचा सुरवातीचा/अखेरचा साठा	प्राप्तीची/विल्हेवाटीची पध्दत	प्राप्त साठा/परिमाण	विल्हेवाट लावलेला साठा/परिमाण	रोख पावतीचा क्रमांक, दिनांक व तपशील	पुरवठादार किंवा खरेदीदार यांचे नाव, पत्ता व अनुज्ञप्तीचे स्वरूप	मालकीचे प्रमाणपत्र/ आंतरराज्यीय हस्तांतरणाचा परवाना बाबत तपशील	शेरा व स्वाक्षरी
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०

नोट : रकाना २ मध्ये प्रजाती (सामान्य व वैज्ञानिक नाव), लिंग, वय, वजन, आकारमान व संबंधीत तपशील नमूद करावे. रकाना ३ मध्ये बंदिस्त वन्यप्राणी, प्राण्यांच्या वस्तू, मृगयाचिन्हे किंवा प्रक्रिया न केलेली मृगयाचिन्हे आणि त्यापासून प्राप्त पदार्थाचा प्रत्येक दिवस अखेरचा साठा नमूद करावा. मासिक अहवाल या नोंदवहीतील माहितीचा गोषवारा असेल.

नमुना अड्डावीस

[नियम २७ (१) (दोन) पहावा]

वन्यप्राण्यांची कच्ची कातडी खारवुन भरणाऱ्या किंवा प्राण्यांच्या वस्तूच्या उत्पादकांनी ठेवावयाच्या नोंदवही

(नोंदवहीच्या प्रत्येक पृष्ठावर मशीनने दिलेला क्रमांक असावा)

अनुज्ञप्ती क्र.

दुकान / गोदामाचे नाव आणि पत्ता :

प्राप्ती व मुक्त केल्याचा दिनांक	प्राप्त झालेले मृगयाचिन्ह/ प्रक्रिया न केलेले मृगयाचिन्ह याचे विवरण	प्रत्येक भागाचा सुरवाती/ अखेरचा साठा	प्राप्त साठा/ परिमाण	पाठवणाऱ्याचे नाव, पत्ता व मालकीचे प्रमाणपत्र	कातडी खारवुन भरण्याचे कारण व तयार होणार वस्तूचे अंदाजित संख्या	विल्हेवाट लावलेला साठा/ परिमाण	पावतीचा क्रमांक, दिनांक व तपशील	प्राप्त करणाऱ्याचे नाव, पत्ता व मालकीचे प्रमाणपत्र	आंतरराज्यीय हस्तांतरणाचा परवानाचे तपशील	शेरा व स्वाक्षरी
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११

नोट : रकाना २ मध्ये प्रजाती (सामान्य व वैज्ञानिक नाव), लिंग, वय, वजन, आकारमान व संबंधित तपशील नमूद करावे. रकाना ३ मध्ये मृगयाचिन्ह, प्रक्रिया न केलेले मृगयाचिन्ह आणि प्राण्यांच्या वस्तू/ प्राप्त पदार्थाचे प्रत्येक दिवस अखेरचा साठा नमूद करावे. मासिक अहवाल या नोंदवहीतील माहितीचा गोषवारा असेल.

नमुना एकोणतीस

[नियम २७ (१) (तीन) पहावा]

सापाचे विष काढण्याकरिता, गोळा करण्याकरिता किंवा त्याचा

व्यवहार करण्याकरिता प्राधिकृत करण्यात आलेल्या परवानाधारकाने ठेवावयाच्या नोंदवहीचा नमुना

(नोंदवहीच्या प्रत्येक पृष्ठावर मशीनने दिलेला क्रमांक असावा.

बंदिस्त सापाचे विवरण नमुना-सत्तावीस मध्ये ठेवावे)

अनुज्ञप्ती क्र. -----

दुकान / गोदामाचे नाव आणि पत्ता : -----

प्राप्ती व मुक्त केल्याचा दिनांक	सामान्य व वैज्ञानिक नाव	सापाचे विष व त्यापासून प्राप्त पदार्थाचे विवरण	सुरवाती/ अखेरचा साठा	प्राप्तीची/ विल्हेवाटीची पद्धत - काढलेले विष धरून	प्राप्त साठा/ परिमाण (मि.ली. व ग्राम)	विल्हेवाट लावलेला साठा/ परिमाण (मि.ली. व ग्राम)	चालान/ रोख पावतीचा क्रमांक, दिनांक व तपशील	पुरवठादार किंवा खरेदीदार यांचे नाव, पत्ता व अनुज्ञप्तीचे स्वरूप	मालकीचे प्रमाणपत्र/ आंतरराज्यीय हस्तांतरणाचा परवाना बाबत तपशील	शेरा व स्वाक्षरी
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११

नोट : रकाना ३ मध्ये प्रजातीवार (सामान्य व वैज्ञानिक नाव) सापाचे विष संबंधित तपशील नमूद करावे. रकाना ४ मध्ये सापाचे विष व त्यापासून प्राप्त पदार्थाचे प्रत्येक दिवस अखेरचा साठा नमूद करावे. मासिक अहवाल या नोंदवहीतील माहितीचा गोषवारा असेल.

नमुना तीस

[नियम २७ (१) (चार) पहावा]

वन्यप्राण्यांच्या मांसाचा व्यवहार करणाऱ्या विक्रेत्यांनी ठेवावयाच्या नोंदवही

(नोंदवहीच्या प्रत्येक पृष्ठावर मशीनने दिलेला क्रमांक असावा)

अनुज्ञप्ती क्र. -----

दुकान / गोदामाचे नाव आणि पत्ता : -----

प्राप्ती व मुक्त केल्याचा दिनांक	सामान्य व वैज्ञानिक नाव	वन्य प्राण्यांच्या मांस व त्यापासून प्राप्त वस्तू/ पदार्थाचे विवरण	सुरवाती/ अखेरचा साठा	प्राप्तीची/ विल्हेवाटीची पद्धत	प्राप्त साठा/ परिमाण (किलो ग्राम)	विल्हेवाट लावलेला साठा/ परिमाण (किलो ग्राम)	रोख पावतीचा क्रमांक, दिनांक व तपशील	पुरवठादार किंवा खरेदीदार यांचे नाव, पत्ता व अनुज्ञप्तीचे स्वरूप	मालकीचे प्रमाणपत्र/ आंतरराज्यीय हस्तांतरणाचा परवाना बाबत तपशील	शेरा व स्वाक्षरी
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११

नोट : रकाना ४ मध्ये वन्यप्राण्यांच्या मांस व वस्तू आणि त्यापासून प्राप्त पदार्थाचे प्रत्येक दिवस अखेरचा साठा नमूद करावे. मासिक अहवाल या नोंदवहीतील माहितीचा गोषवारा असेल.

नमुना एकतीस

(नियम २८ पहावा)

बंदिस्त वन्यप्राणी, मृगयाचिन्ह, प्राण्याचे वस्तू, मांस किंवा त्यापासून प्राप्त पदार्थाचे व्यवहार करणारे अनुज्ञप्तीधारकानी सादर करावयाचे मासिक माहितीपत्रक

प्रति,

प्राधिकृत अधिकारी (जारीकर्ता अधिकारी) -----

१. अनुज्ञप्ती (क्रमांक, दिनांक, कालावधी व जारीकर्ता अधिकारी) : -----

२. अनुज्ञप्तीधारकाचे पूर्ण नाव : -----

३. कंपनी/ संस्था/ संघटना असल्यास संपर्क व्यक्तीचे नाव : -----

४. पत्ता : -----

तालुका व जिल्हा : ----- पीनकोड -----

फोन, फॅक्स व ई-मेल : -----

५. माहे -----, २०---- अंती प्रत्यक्ष साठा (प्रत्येक परिसरातील वेगळे द्यावी.)

अ. क्र.	सामान्य व वैज्ञानिक नाव	साठ्याचे प्रकार	साठा ठेवल्याचे परिसर	महिन्याचे सुरवातीचा साठा	प्राप्त केलेले साठा	अनुज्ञप्ती धारकानी वापरलेले साठा	विल्हेवाट लावलेला साठा	शिल्लक साठा	परवानगी शिवाय झालेले व्यवहार	शेरा
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११

६. चालू महिन्यात आढळून आलेले तफावत/विसंगत व त्याबाबत केलेली कार्यवाही : -----

७. घोषणा:

मी, ----- (नाव व पदनाम), याद्वारे जाहीर करतो की माझ्या माहितीप्रमाणे वर नमूद केलेली माहिती सत्य व परिपूर्ण आहे. निर्दिष्ट नोंदवही मधील नोंद व सदर माहितीपत्रक याचे मेळ असल्याचे माझी खात्री आहे.

सहपत्र :

स्थळ व दिनांक

(अनुज्ञप्तीधारक/ प्राधिकृत प्रतिनिधी यांची स्वाक्षरी)

नाव व पदनाम.

प्रतिलिपी सादर :

१. मुख्य वन्यजीव रक्षक, महाराष्ट्र राज्य, नागपूर.

२. उप वनसंरक्षक/ विभागीय वन अधिकारी/ उप विभागीय वन अधिकारी.

REVENUE AND FORESTS DEPARTMENT

Madam Cama Marg, Hutatma Rajguru Chowk, Mantralaya,
Mumbai 400 032, dated the 1st March, 2014

NOTIFICATION

WILDLIFE (PROTECTION) ACT, 1972.

No.WLP. 2012/CR-317/F-1.- In exercise of the powers conferred by sub-sections (1) and (2) of section 64 of the Wildlife (Protection) Act, 1972 (53 of 1972) and all other powers enabling it in that behalf and in supersession of the Wildlife (Protection) (Maharashtra) Rules, 1975, the Government of Maharashtra hereby makes the following Rules, namely :—

CHAPTER-I

PRELIMINARY

1. *Short title and extent.*—(1) These rules shall be called the Maharashtra Wildlife (Protection) Rules, 2014.

(2) They shall apply to the entire State of Maharashtra.

2. *Definitions.*—(1) In these rules, unless the context otherwise requires—

(a) “Act” means the Wildlife (Protection) Act, 1972 (53 of 1972) ;

(b) “Chairperson” means the Chairperson of the Board constituted under sub-section (1) of section 6 ;

(c) “Form” means a form appended to these rules ;

(d) “Licensee” means a holder of the licence ;

(e) “Licensing Authority” means the Chief Wildlife Warden or any other officer authorized by the State Government under the Act ;

(f) “Section” means a section of the Act ;

(g) “Schedule” means a Schedule to the Act ;

(h) “Vice-Chairperson” means the Vice-Chairperson of the Board constituted under sub-section (1) of section 6.

(2) Words and expressions used in these rules but not defined therein shall have the meanings respectively assigned to them under the Act.

CHAPTER - II

STATE BOARD FOR WILDLIFE

(Section 6)

3. *Term of office.*—(1) Subject to the provisions of rule 5, the term of office of the members other than those who are members *ex-officio* shall be for a period of three years from the date of appointment and this term may be extended for a further period of one year by the State Government.

(2) The member of the State Legislature nominated to the Board under clause (c) of sub-section (1) of section 6 shall cease to be a member of the Board on his having ceased to be the member of the Legislature.

(3) The casual vacancies referred to in clauses (d) and (e) of sub-section (1) of section 6 shall be filled in by nomination by the State Government with the approval of the Chairperson for the remaining period of the term of a member in whose place he has been nominated.

4. *Resignation by member.*—(1) A member, other than the members *ex-officio* of the Board may resign by writing under his hand addressed to the Chairperson.

(2) The vacancy due to the resignation under sub-rule (1) shall be deemed to be created in the Board from the date on which such resignation is accepted or on the expiry of thirty days from the date of receipt of intimation of resignation, whichever is earlier.

(3) The power to accept resignation of a member of the Board shall vest in the Chairperson.

5. *Removal of member.*—The State Government may, on the recommendation of the Chairperson, remove any member of the Board appointed under clauses (d) and (e) of sub-section (1) of section 6 of the Act if such member,—

(a) is, in the opinion of the State Government, unfit to continue in office by reason of infirmity of mind or body ; or

(b) has become of unsound mind and stands so declared by a Competent Court ; or

(c) is adjudged insolvent ; or

(d) is convicted of a criminal offence involving moral turpitude ; or

(e) fails, without leave of the Chairperson, to attend more than three successive meetings of the Board :

Provided that, no such member shall be removed from the office unless he has been given reasonable opportunity to furnish his explanation.

6. *Filling in of casual vacancy.*—(1) When a member of the Board referred to in clauses (d) and (e) of sub-section (1) of section 6 resigns or dies or is removed from the office or becomes incapable of acting, the State Government may, by notification in the *Official Gazette*, nominate a person to fill the vacancy.

(2) A person nominated to fill in the vacancy under sub-rule (1) shall hold office so long as the member in whose place he is nominated would have held it, if the vacancy had not occurred.

7. *Disclosure of interest by members.*—If any member of the Board or his family members have any interest in a proposal submitted for consideration of the Board, the member shall disclose the extent of his interest in the proposal, in writing, to the Member-Secretary before the meeting.

8. *Allowances.*—(1) The members of the Board, who are members of the State Legislature, shall be entitled to draw travelling and daily allowances in accordance with the law relating to allowances of members of the State Legislature.

(2) Members, other than the members, *ex-officio* but not belonging to the category in sub-rule (1) of the Board shall be entitled to travelling and daily allowances in accordance with scale I, in clause (b) of sub-rule (1), under section I of Appendix XLII-A of the Maharashtra Civil Services Rules, 1974, Volume II, as applicable from time to time.

(3) The travelling allowance bills shall be presented to the Member-Secretary of the Board, who shall, after scrutiny thereof, countersign the bills and disburse the allowances.

CHAPTER - III

HUNTING OF WILD ANIMALS

(Section 12)

9. *Grant of permit for hunting of wild animals.*—(1) Every person desiring to hunt any wild animal for any special purposes referred to in section 12, shall obtain a permit from the Chief Wildlife Warden.

(2) The application for the permit for special purposes shall be made to the Chief Wildlife Warden in Form I.

(3) Every application referred to in sub-rule (2) shall be accompanied by a fee of rupees five hundred if the permit is required for a period of one month or rupees five thousand where it is required for a period which is more than a month but not exceeding one year. The fee to be accompanied with an application shall be increased by ten percent every year from the 1st January of that year

(4) On receipt of the application for permit for special purposes, the Chief Wildlife Warden may, after such enquiry as he deems fit and subject to the provisions of the section 12 grant or reject the application.

(5) Where the application is rejected, the fee paid by the applicant shall be refunded to the applicant after deducting the processing charges which shall be ten percent of the application fee.

(6) Where the Chief Wildlife Warden decides to grant a permit for special purposes, it shall be granted in Form II.

10. *Conditions of permit for hunting wild animals.*—(1) Every person holding permit for special purpose shall submit a report of his collection as may be required by the Chief Wildlife Warden and send a copy of such report, each to the Chief Conservator of Forests and Deputy Conservator of Forests of the area in which the hunting is done.

(2) The permit holder shall, whenever required by the Chief Wildlife Warden or any other officer authorized by him in that behalf, produce for inspection the entire collection made by him.

(3) The permit holder shall not export his collection outside the State of Maharashtra, without the written permission from the Chief Wildlife Warden or any officer authorized by him in this behalf.

(4) The permit holder shall abide by the conditions, if any, additionally mentioned by the Chief Wildlife Warden while issuing the permit.

CHAPTER - IV

PROTECTION OF SPECIFIED PLANTS

(Sections 17-B, 17-C, 17-D, 17-E, 17-F, 17-G)

11. *Grant of a permit to pick, uproot, acquire or collect or transport any specified plant.*—(1) Every person who intends to obtain a permit to pick, uproot, acquire or collect any specified plants for any of the purposes referred to in section 17B shall make an application to the Chief Wild Life Warden in Form III.

(2) Every application referred to in sub-rule (1) shall be accompanied by a fee of rupees five hundred if the permission is required for a period of one month or rupees five thousand when it is required for a period more than a month but not exceeding one year. The fee to be accompanied with an application shall be increased by ten percent every year from the 1st January of that year

(3) On receipt of the application, the Chief Wildlife Warden may after such enquiry, as he deems fit, and subject to the provisions in section 17B, grant or reject the application.

(4) Where the application is rejected, the fee paid by the applicant shall be refunded after deducting the processing charges which shall be ten percent of the application fee.

(5) Where the Chief Wildlife Warden decides to grant a permit for special purposes in respect of the specified plants, it shall be granted in Form IV.

12. *Other conditions for grant of special purpose permit for collection of specified plants.—*

(1) Every person holding special purpose permit for collection of specified plants shall submit a report of his collection as required by the Chief Wildlife Warden and send a copy of such report, each to the Chief Conservator of Forests and Deputy Conservator of Forests of the area in which the collection is done.

(2) The permit holder shall, whenever required by the Chief Wildlife Warden or any other officer authorized by him in that behalf, produce for inspection the entire collection made by the applicant.

(3) The permit holder shall not export his collection outside the State of Maharashtra without the written permission from the Chief Wildlife Warden or any other officer authorized by him in this behalf.

(4) The Chief Wildlife Warden shall mention the conditions under which the permission for the collection of specified plants has been granted.

13. *Licence for cultivation of specified plants.—* (1) Every person who intends to obtain a licence for cultivation of specified plant(s) shall make an application to the Chief Wildlife Warden or the authorized officer in Form V.

(2) Every application referred to in sub-rule (1) shall be accompanied by a fee of rupees five thousand for a period of one year. The fee to be accompanied with an application shall be increased by ten percent every year from the 1st January of that year

(3) On receipt of the application, the Chief Wildlife Warden or the authorized officer may, after making inquiry in respect of those matters as he may think fit and being fully satisfied, grant licence to the applicant in Form VI or reject the application.

(4) Where the application is rejected, the fees paid by the applicant shall be refunded to the applicant after deducting the processing charges which shall be ten per cent of the application fee.

14. *Licence for dealing in the specified plants.—*(1) Every person who intends to obtain licence for dealing in specified plant(s) or part or derivative thereof, shall make an application to the Chief Wildlife Warden or the authorized officer in Form VII.

(2) Every application referred to in sub-rule (1) shall be accompanied by a fee of rupees five thousand for a period of one year. The fee to be accompanied with an application shall be increased by ten percent every year from the 1st January of that year.

(3) On receipt of the application for carrying on business or occupation as a dealer in specified plant(s) or part or derivative thereof, the Chief Wildlife Warden or the authorized officer may, after making enquiry in respect of those matters as he may think fit and is fully satisfied, grant licence to the applicant specifying the premises and the conditions in Form VIII or reject the application.

(4) Where the application is rejected, the fees paid by the applicant shall be refunded to the applicant after deducting the processing charges which shall be ten per cent of the application fee.

15. *Other conditions for grant of licence for cultivation of specified plants and dealing in specified plants or parts or derivatives thereof.—*(1) The licensee shall keep the stock of specified

plants or part or derivative thereof, so procured by him only in the premises approved by the Chief Wildlife Warden or the authorized officer.

(2) The licensee shall maintain a register in Form IX.

(3) The licensee shall ensure that the register required to be maintained by him under this rule has been brought up-to-date, before closing the business for the day.

(4) Every licensee shall submit monthly returns in Form X and a true copy of the entries made by him in the relevant register duly certified and signed by the him referred to in sub-rule (2) during the course of a month, to the Chief Wildlife Warden and authorized officer.

(5) The return under sub-rule (4) shall be submitted before tenth of every month following the month to which the return relates.

(6) The licence issued may be renewed by the Chief Wildlife Warden or the authorized officer on expiry of the period for which it was granted at first instance or renewed later on. For the purpose of renewal, the licensee shall submit application in the same form in which he had made it at the first instance for a new licence before fifteen days of the expiry of the period of licence.

(7) The Chief Wildlife Warden or the authorized officer after making enquiry in respect of those matters as he may think fit and is fully satisfied may grant renewal or reject the same.

(8) All relevant conditions in rules 13 and 14 shall apply *mutatis mutandis* in case of renewal of license also.

CHAPTER V

PROTECTED AREAS

(Sections 21, 22, 28, 31, 33-A, 34, 35)

16. *Claims to be made upon proclamation by the collector.*— Where the Collector who has been appointed by the State Government as per section 18B publishes the proclamation under section 21, any person claiming any right mentioned in section 19, may prefer before such Collector, within a period of two months from the date of such proclamation, his written claim in Form XI.

17. *Notice to the claimant.*—On receipt of the claim made under rule 16, the Collector or any other officer who has been appointed by the State Government as per section 18B, shall serve a notice upon the claimant requiring him to appear at such place and on such date, as may be specified in the notice, either in person or through an agent, authorized by him in this behalf, and to produce evidence, oral or documentary, in support of the claim.

18 (1). *Entry in a sanctuary or national park for purposes of section 28(1) (d) and (e).*—
(a) Every person desiring to enter any sanctuary or national park as may be determined by the State Government in this behalf, for the purpose of tourism or transaction of any lawful business with any person residing therein, shall obtain the necessary permit.

(b) A permit referred to in sub-rule (1) shall be in form XII and be issued by an officer authorized by the Chief Wildlife Warden in this behalf, on payment of a fee specified in sub-rule (3).

(c) *The fee in respect of the permit for entry shall be as follows, namely :—*

(i) In the case of Indian citizens, Rs. 30/- per head, per day.

(ii) In the case of persons other than Indian citizens, Rs. 60/-per head, per day.

(iii) In the case of students who are Indian citizens, Rs. 15/- per head, per day.

(iv) In the case of students who are other than Indian citizens, Rs. 30/- per head, per day.

(v) The rates prescribed in (iii) and (iv) above shall be applicable only on production of valid Identity Card in proof of the visitor being a student.

(vi) A child below five years shall be exempted from payment of the fee.

(vii) Person(s) specifically permitted by the Chief Wildlife Warden or the authorized officer shall be exempted from payment of the fee.

(d) The fee in respect of the permit for entry of vehicle shall be as follows, namely :

(i) In respect of a light motor vehicle, such as a car or jeep, Rs. 100/- per vehicle, per day ;

(ii) In respect of a heavy motor vehicle, such as a bus, lorry or truck, Rs. 150/- per vehicle, per day ;

(iii) In respect of motorcycle or tricycle, including motor scooters and cycle with attachment, for propelling the same by mechanical power, Rs. 25/- per vehicle, per day.

(iv) Vehicle(s) used by person(s), specifically permitted by the Chief Wildlife Warden or authorized officer shall be exempted from payment of the fee.

(e) The fee for operating a camera shall be as follows, namely :—

(i) In the case of a still camera to be operated by an Indian citizen, Rs. 100/- per camera, per day,

(ii) In the case of a still camera to be operated by visitors other than an Indian citizen, Rs. 200 per camera, per day.

(iii) In the case of a cine-camera to be operated by an Indian citizen, Rs. 250/- per camera, per day.

(iv) In the case of a cine-camera to be operated by visitors other than an Indian citizen, Rs. 500/- per camera, per day.

(v) These fees for operating camera are for the purpose other than commercial use. Use of such photograph or cine-output for commercial purpose is prohibited without prior written permission of the Chief Wildlife Warden or the authorized officer.

(f) A permit referred to in sub-rule (1), shall be valid for the period specified therein.

18 (2). *Entry in a sanctuary or a national park for the purposes of section 28 (1) (a), (b) and (c).—*

(a) Every person desiring to enter a sanctuary or national park, for the purpose of investigation or study of Wildlife and purpose ancillary or incidental thereto or for professional photography or scientific research, shall obtain a permit from the Chief Wildlife warden or an authorized by him.

(b) *The fee for operating a camera, where photography is for scientific research, investigation and study of wildlife and purposes ancillary or incidental thereto, shall be as follows, namely :—*

(i) In the case of a still camera to be operated by Indian citizens not exceeding five in number, Rs. 500 per camera, per day, and in the case of other persons not exceeding five in number, Rs 1000/- per camera, per day.

(ii) In the case of a cine-camera, where it is to be operated by Indian citizens not exceeding five in number, Rs.5,000/- per camera, per day, and in the case of other persons not exceeding five in number, Rs. 10,000/- per camera, per day.

(iii) Camera used for the study of wildlife, specifically permitted by the Chief Wildlife Warden shall be exempted from payment fee.

(c) *The fee for operating a camera, where photography is for professional purpose, shall be as follows, namely :—*

(i) in the case of a still camera to be operated by an Indian citizen, Rs. 2,500/- per camera, per day and in the case of other persons, Rs. 5,000/- per camera, per day.

(ii) in the case of a cine-camera to be operated by an Indian citizen, Rs. 10,000/- per camera, per day, and in the case of other persons, Rs. 20,000/- per camera, per day.

(d) *The fee for operating a camera, where photography is for or in connection with commercial movies, shall be as follows, namely :—*

(i) For shooting in Mini Train and related sites in Sanjay Gandhi National Park, Rs. 45,000/- per day per party ;

(ii) For shooting Lion and Tiger safari area and in the vicinity of the Log-Hut in Sanjay Gandhi National Park, Rs. 40,000/- per day per party ;

(iii) For shooting in Nursery, Gandhi Temple and other sites in Sanjay Gandhi National Park, Rs. 25,000/- per day per party ;

(iv) For shooting in other sanctuaries or national parks in the State, Rs. 25,000/-per day, per party.

(e) The fee specified in sub-rule (2) shall be payable in advance.

(f) For professional photography and commercial movies in addition to the above fee, a deposit of Rs. 10,000 shall be recovered in advance. The same shall be refunded with due regard to the fulfillment of the terms and conditions laid down in this behalf.

(g) The permit referred to in the sub-rule (2) shall be in form XIII.

18(3). All the fees mentioned in sub-rule (1) and (2) shall be increased by ten percent every year from the 1st January of that year.

18(4). These rates shall not be applicable in case of a Tiger Reserve and the Tiger Conservation Foundation constituted under section 38 X shall regulate entry to a tiger reserve.

18(5). *General conditions governing the issue of permits.*---(a) The permit shall not entitle any person to free accommodation in any Government building, situated within the limits of the sanctuary or national park.

(b) Any officer or employee of the Forest Department on duty or an officer appointed under sub-section (1) of section 4, may require any person to stop within the limits of the sanctuary or national park, as the case may be, or at the entrance gate, for the purpose of checking and may demand for inspection, the permit granted under this chapter. Every person so required to stop, shall stop when called upon to do so and shall produce the permit for inspection.

(c) No person shall be allowed to enter a sanctuary or a national park with any weapon or ammunition, except with the prior permission in writing, of the Chief Wildlife warden or any other officer authorized in this behalf.

18(6). *Cancellation of permit.*—Where a holder of a permit referred to in aforesaid sub-rules commits a breach of any of the provisions of the Act or the rules thereunder or of any of the conditions specified in a permit, the Chief Wildlife Warden or the officer in charge of a sanctuary or national park may, after recording his reasons in writing, may cancel the permit.

19. *Power to exempt.*—Where the State Government considers it necessary or expedient so to do in the public interest, it may, by order, exempt any person or class of persons from payment of any fee payable under rule 18.

20. *Immunization of Livestock.*— (1) The Chief Wildlife warden or the authorized officer may direct the concerned local authorities of the area falling inside or within five kilometers of Sanctuary or National Park, as the case may be to submit detailed information regarding cattle in possession of each person in the said area under the jurisdiction of such local authorities once in a year.

(2) The Chief Wildlife Warden or authorized officer may direct the officer-in-charge of the Animal Husbandry and/or any other authority responsible for immunization of cattle in the District to carry out immunization of the entire cattle population in villages falling inside or within five kilometers of Sanctuary or National Park in a time bound manner.

(3) The Chief Wildlife Warden or authorized officer may direct to cancel grazing permission within the Sanctuary in respect of any cattle which has not been immunized within the period specified in sub-rule (2).

(4) The officer-in-charge of the Animal Husbandry and / or any other authority responsible for managing veterinary services to livestock in the District shall report any outbreak of communicable diseases of the livestock to the concerned authorized officer.

21. *Registration of certain persons in possession of arms.*— (1) Every person residing in or within ten kilometers of a sanctuary or National Park and holding a licence granted under the Arms Act, 1959, or exempted from the provisions of that Act and possessing arms, shall apply in Form XIV accompanied with a fee of Rs 500/- for such registration to the officer-in-charge of the sanctuary or National Park for registering his name.

(2) (a) On receipt of an application under sub-rule (1), the officer-in-charge of the sanctuary or National Park shall, after making such inquiry as he may deem fit, register the name of the applicant in Form XV.

(b) A register shall be maintained for this purpose and separate page in the register shall be allotted to every person whose name is so registered.

(3) Where the holder of a licence granted under the Arms Act, 1959 or exempted from the provisions of that Act and possessing Arms,—

(a) commits any offence under the Act or the rules made thereunder, the officer-in-charge of the sanctuary or National Park shall make an entry to that effect in the register and where such officer is satisfied that such person has committed the said offence, on occasions more than one, he may take steps as he considers necessary, to move the authority concerned for cancelling the licence, held by the licensee under the Arms Act, 1959.

(b) transfer his arms to another person by way of sale, gift or otherwise, he shall intimate the officer-in-charge of sanctuary or National Park, of the same within a period of fifteen days of such transfer.

(c) changes his residence to another place within ten kilometers of such sanctuary or National Park or changes his residence to a place beyond such distance, he shall intimate his new address and other relevant details to the officer-in-charge of sanctuary or National Park, within fifteen days from the date of such changes.

(4) Where the holder of licence granted under the Arms Act, 1959 or exempted from that Act and possessing arms, dies, his successor or legal representative shall, as soon as possible, after such death, intimate the fact to the officer-in-charge of the sanctuary or National Park.

CHAPTER VI

TRADE OR COMMERCE IN WILD ANIMALS, ANIMAL ARTICLES AND TROPHIES

(Sections 40, 41, 43, 44, 45, 47, 48, 48-A, 49, 49-A, 49-B, 49-C)

22. *Inquiry and preparation of inventories.*— (1) As regards a declaration made under rule 35 of the Wildlife (Protection) (Maharashtra) Rules, 1975 or under sub-section (1) of section 40 or section 40A, or under any notification issued by the State Government under sub-section (4) of section 40, the Chief Wildlife Warden or the authorized officer, shall give a notice in Form XVI to the person making the declaration, as to the date and time on which he shall enter upon his

premises and such notice shall be served on the person making the declaration or sent to him by registered post.

(2) The Chief Wildlife Warden or authorized officer may, after making such inquiry as he may deem fit, inspect the premises and animal articles, trophies, uncured trophies and captive animals specified in Schedule-I or Part-II of Schedule-II.

(3) The Chief Wildlife Warden or authorized officer shall make an inventory of such animals or objects found by him in the premises in Form XVII.

(4) The Chief Wildlife Warden or authorized officer shall affix upon each object referred to in sub-rule (3) an appropriate identification mark as far as possible, in indelible ink.

23. *Certificate of ownership.*— (1) The Chief Wildlife Warden may for the purpose of section 40-A, issue a Registration Book for Ownership Certificate in Form XVIII to a person who in his opinion is in lawful possession of any wild animal, animal article, trophy or uncured trophy.

(2) The certificate of ownership shall contain the facsimile of the identification mark and in case of live animal the identification number of the transponder (microchip) implanted shall be mentioned in the certificate.

24. *License for dealings in trophy and animal articles.*— (1) Every person intending to obtain a licence for any of the purposes mentioned in clause (a) of sub-section (1) and clause (c) of sub-section (1) of section 44, shall make an application along with a fee of rupees 5000/- to the Chief Wildlife Warden or the authorized officer in Form XIX.

(2) The fee for obtaining subsequent renewal of the licence shall be rupees 5000/-.

(3) On receipt of the application along with a fees as prescribed in sub-rules (1) and (2), the Chief Wildlife Warden shall make necessary enquiry as to the past record of the applicant, as to whether he was ever convicted for an offence under the Act and need for granting license in view of the abundance or otherwise of the Wildlife in the State and shall either grant a license or reject the application. Such license shall be granted for a period, not exceeding one year.

(4) Where the application is rejected, the fee paid by the applicant shall be refunded after deducting processing charges which shall be ten per cent. of the application fee.

(5) Where the Chief Wildlife Warden or the authorized officer decides to grant the license,—

(a) to commence or carry on the business as –

(i) a manufacturer of or a dealer in an animal article, the license shall be issued in Form XX.

(ii) a taxidermist, the licence shall be issued in Form XXI.

(iii) a dealer in trophy or uncured trophy, the licence shall be issued in Form XXII.

(iv) a dealer in captive animals, the license shall be issued in Form XXIII.

(v) a dealer in meat, the license shall be issued in Form XXIV.

(b) to derive, collect and deal in snake venom, the license shall be issued in Form XXV :

Provided further that nothing in this sub-section shall apply to the dealers in tail feather of peacock and articles made therefrom and the manufacturers of such articles.

25. *Renewal of licence.*—(1) A licensee desiring to renew his licence granted under this Chapter shall apply in Form XXVI at least thirty days before its expiry.

(2) The Chief Wildlife Warden after making such enquiry as provided in sub-rule (3) of rule 24 and on payment of fees prescribed sub-rules (1) and (2) of rule 24 for renewal of the licence, renew the licence for a further period of one year or reject the application.

26. *Maintenance of records.*— (1) Every licensee, not being a taxidermist, shall, at the time of sale, issue a bill or cash memo to the purchaser and such bill or cash memo shall contain the following particulars, namely —

- (a) Name of the licensee ;
- (b) Name, address, and place of business of the licensee ;
- (c) Number of licence ;
- (d) Description of the article sold ;
- (e) Sale price therefor ;
- (f) Date of sale ;
- (g) Signature of the licensee.

(2) Every taxidermist shall, at the time of returning the trophy or uncured trophy, issue a voucher to the owner thereof and such voucher shall contain the following particulars, namely :—

- (a) Date of issue of voucher ;
- (b) Name, address, and place of business of the licensee ;
- (c) Number of licence ;
- (d) Description including name of the species ;
- (e) Price realized ;
- (f) Name and address of the person to whom the voucher is issued ;
- (g) Signature of the licensee.

(3) Every bill, cash memo or voucher, as the case may be, shall be in triplicate and serially numbered.

(4) The duplicate and triplicate copy of every bill, cash memo or voucher shall be retained by the licensee and the original copy—

- (i) in the case of a bill or cash memo, shall be given to the purchaser ; and
- (ii) in the case of a voucher, shall be given to the owner of the trophy.

(5) Every book containing blank vouchers, shall be presented to the Chief Wildlife Warden or authorized officer for affixing his initials or stamp on such book before it is brought into use.

(6) The duplicate copy of every bill, cash memo or voucher, shall be sent along with the monthly return.

27. *Maintenance of registers.*—(1) The register shall be maintained as follows, namely :—

(i) A manufacturer of or dealer in any animal article, or a dealer in captive animals or a dealer in trophy or uncured trophy shall maintain a register in Form XXVII.

(ii) A taxidermist shall maintain a register in Form XXVIII.

(iii) A person authorized to derive, collect and deal in snake venom shall maintain a register in Form XXIX.

(iv) A person authorized to deal in meat of wild animals shall maintain a register in form XXX.

(2) The person required to maintain registers under this rule shall ensure that the register required to be maintained by him under this rule has been brought up-to-date, before closing the business for a day.

28. *Submission of returns.*—Every licensee shall submit monthly returns in form XXXI, before the tenth day of the following month to which the return relates, to the Chief Wildlife Warden or the authorized officer along with a true copy of the entries made by him in the relevant register during the month, duly certified and signed by the licensee.

CHAPTER - VII

REWARDS TO PERSONS

(Section 60-A)

29. *Payment of Reward.*— (1) Payment towards reward shall be made out of the grants provided for the purpose by the government, after the Chief Wildlife Warden is satisfied that the person to whom reward is to be given has rendered assistance in detection of an offence under the Act or the rules thereunder or arrest of a person involved in such offence, by providing information leading to detection of such offence or arrest of such person.

(2) An officer not below the rank of Deputy Conservator of Forests/ Divisional Forest Officer/ Sub-Divisional Forest Officer in-charge of a Forest Division or independent sub-division, as applicable, may recommend payment of the reward in a confidential report addressed to the Chief Wildlife Warden providing necessary details along with relevant documents leading to detection of an offence stated in sub-rule (1) or arrest of a person involved in such offence.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

DR. U. M. FAROOQUI,
Joint Secretary to Government.

FORM I

[See rule 9(2)]

APPLICATION FOR PERMIT TO HUNT FOR SPECIAL PURPOSE

To

The Chief Wildlife Warden, Maharashtra State, Nagpur

1. Full name of applicant : _____ (in block letters)

2. Name of the contact person in case of Institution/organization/Company :

3. Profession/designation : _____

4. Postal Address : _____

Taluka and District _____ Pincode _____

Phone and Fax No. _____ ; Email _____

5. Details of current or expired permits (type, number, date, period of validity and issuing authority), if any issued to the applicant or at same address (enclose copy):

No. _____, dated _____ valid from _____ to _____ issued by _____

6. Special Purpose for Hunting of Wild Animals (Strike out whatever not applicable)

(a) Education

(b) Scientific research

(c) Collection of specimens for the applicant Zoological Garden/ Museum/ Institution:

(d) Collection or derivation of snake venom for manufacturing life saving drugs either by the permit holder or by recipient of snake venom from the permit holder.

7. Species and number of wild animals proposed to be hunted :

Sl. No.	Common name of species	Scientific name of Species	Schedule of the Act	Number and sex (include young ones)	Location	Forest Range	Forest Division	Number to be released back in natural habitat
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)

8. Species and Number of juvenile (young) specimens to be hunted : _____

9. Period of proposed hunting : From _____ (month) 20__ to _____ (month) 20__

10. Does proposed period of hunting coincide with the breeding season of the wild animal concerned? (Yes/No) :

11. Payment of fee (amount and mode of payment) :—

Mode of payment (1)	Name of Bank (2)	Demand Draft No. (3)	Date (4)	Payable at (5)	Amount (in Rs.) (6)

12. Justification and other relevant information for the proposed hunting (enclose a copy of the project) : _____

13. Declaration:

I, _____, solemnly affirm that the information given above is correct and complete to the best of my knowledge and belief. Further, I promise to return the permit applied for, with full particulars as specified therein, within fifteen days from its expiry and to abide by all the terms and conditions laid down in this regards as well as provisions of the Wildlife (Protection) Act, 1972, the Indian Forest Act, 1927 and the Biological Diversity Act, 2002 and rules made thereunder.

Place and date : _____

Signature of the applicant
(Stamp / Seal, if applicable)

FORM II

[See rule 9(6)]

PERMIT TO HUNT FOR SPECIAL PURPOSE

(Not Transferable)

Permit No. _____ Date : _____

Subject to the provisions of the Wildlife (Protection) Act, 1972 and the Maharashtra Wildlife (Protection) Rules, 2014, this permit is hereby granted to :—

1. Name of the permit holder : _____
2. Name of contact person in case of Institution/Organization : _____
3. Postal Address : _____

Taluka and District _____ Pincode _____

4. For period from ___/___/20__ to ___/___/20__ (not exceeding one year) to hunt the wild Animals and birds given in the table below for the following special purpose (type in bold or encircle whatever is applicable ; strike out whatever not applicable) :—
 - (a) Education
 - (b) Scientific research
 - (c) Collection of specimens for zoological garden/ museum/ institution being permit holder.
 - (d) Collection or derivation of snake venom for manufacturing life saving drugs either by the permit holder or by recipient of snake venom from the permit holder.

Sl. No.	Common name	Scientific name	Schedule of the Act	Sex and number including young ones	Forest Range and Division	Location	Number to be released in natural habitat	Snake venom gm. and ml.
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)

5. Species and Number of juvenile (young) specimens permitted to be hunted: _____

6. The wild animals to be released back in natural habitat within ____ days of its hunting.

7. The permit holder has paid fee of Rs. ____ (Rupees _____).

8. The conditions under which this permit is issued are as under :—

- (1) The permit holder shall submit a report of his collection as may be required by the Chief Wildlife Warden or authorized officer, and send a copy of such report to the Deputy Conservator of Forests and the Chief Conservator of Forests of the area where hunting has taken place.

- (2) The permit holder shall produce the entire collection made by him for inspection, whenever required by the Chief Wildlife Warden or any other officer authorized by him for the purpose.
- (3) The permit holder shall not use any wild animal under this permit for any commercial purpose. Further, the permit holder shall not export his collection outside the State of Maharashtra, without the prior written permission from the Chief Wildlife Warden or any officer authorized by him in this behalf.
- (4) The permit holder shall submit quarterly reports of hunting under this permit to the Authorized Officer. The report shall include details of inventory along with species (including scientific name), number and sex of wild animals hunted, juvenile specimens hunted, location of hunting and number of wild animals released back to its natural habitat as well as details of any wild animal inadvertently hunted by him during the period.
- (5) The permit holder shall surrender this permit to the Authorized Officer issuing this permit within 15 days of its expiry or before leaving the area given in the Permit, whichever is earlier, along with the final reports containing the details as required in the quarterly report.
- (6) No person other than the permit holder or his assistants engaged by the permit holder can use of this permit. The permit holder shall communicate names of his assistants at least three days in advance to the Authorized Officer, whose directions on dissociating any individual from use of this permit shall be binding. The permit holder is prohibited from subletting, outsourcing or transferring this permit in any manner. This permit is not transferable by inheritance or any other means of similar nature.
- (7) The permit holder shall abide by additional conditions, if any appended to this permit, as deemed fit by the Chief Wildlife Warden or Authorized Officer while issuing this permit.

Place & date: _____

Signature of the Authority

Name and designation

FORM III

[See rule 11(1)]

APPLICATION FOR PERMIT TO COLLECT SPECIFIED PLANTS FOR SPECIAL PURPOSE

To

The Chief Wildlife Warden, Maharashtra State / Authorized Officer, _____

1. Full name of the applicant: _____ (in block letters)

2. Name of contact person in case of Institution/Organization : _____

3. Designation/ Profession : _____

4. Postal Address : _____

Taluka and District _____ Pincode _____

Phone and Fax No. _____ ; Email _____

5. Details of current or expired permits (type, number, date, period of validity and issuing authority), if any issued to the applicant or at same address (enclose copy):

No. _____, dated _____ valid from _____ to _____ issued by _____

6. Special Purpose to pick, uproot, acquire or collect specified plant (Strike out whatever not applicable) :—

(a) Education

(b) Scientific research

(c) Collection, preservation and display in herbarium of scientific Institution named above.

7. Species and number of specified plant proposed :—

Sl. No.	Common name	Scientific name	Number	Size class	Part of the plant	Location	Forest Range	Forest Division
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)

8. Payment of fee (amount and mode of payment) :—

Mode of payment	Name of Bank	Demand Draft No.	Date	Payable at	Amount (in Rs.)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)

9. Justification and other relevant information for proposed collection (enclose the project) :—

10. Declaration :

I, _____, solemnly affirm that the information given above is correct and complete to the best of my knowledge and belief. Further, I promise to return the permit applied for, with full particulars as specified therein, within fifteen days from its expiry and to abide by all the terms and conditions laid down in this regards as well as provisions of the Wildlife (Protection) Act, 1972, the Indian Forest Act, 1927 and the Biological Diversity Act, 2002 and rules made thereunder.

Place and date : _____

Signature of the applicant

(Stamp/seal, if applicable)

FORM IV

[See rule 11(5)]

PERMIT TO COLLECT SPECIFIED PLANTS FOR SPECIAL PURPOSE

(NOT TRANSFERABLE)

Permit No. _____ Date : _____

Subject to the provisions of the Wildlife (Protection) Act, 1972 and the Maharashtra Wildlife (Protection) Rules, 2014, this permit is hereby granted to :—

1. Name of the permit holder: _____
2. Name of contact person in case of Institution/Organization : _____
3. Postal Address : _____

Taluka and District _____ Pincode _____

4. For period of ___/___/20__ to ___/___/20__ to pick, uproot, acquire or collect specified plant given in the table below for the following special purpose (Strike out whatever not applicable)

(a) Education

(b) Scientific research

(c) Collection, preservation and display in herbarium at scientific Institution as permit holder :

Sl. No.	Common name	Scientific name	Number	Size class	Part of the plant	Location	Forest Range & Division
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)

5. The permit holder has paid fee of Rs. _____ (rupees _____).

6. The conditions under which this permit is issued are as under :—

- (1) The permit holder shall submit a report of his collection as may be required by the Chief Wildlife Warden or authorized officer, and send a copy of such report to the Deputy Conservator of Forests of the area and concerned Chief Conservator of Forests where specified plants are picked, uprooted, acquired or collected.
- (2) The permit holder shall produce the entire collection made by him for inspection, whenever required by the Chief Wildlife Warden, the Authorized Officer or any other officer authorized by him for the purpose.
- (3) The permit holder shall not use such specified plant collected under this permit for any commercial purpose. Further, the permit holder shall not export his collection outside

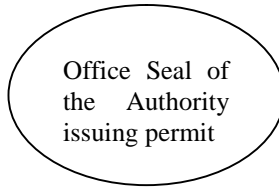
the State of Maharashtra, without the prior written permission from the Chief Wildlife Warden or any officer authorized by him in this behalf.

- (4) The permit holder shall submit quarterly reports of hunting under this permit to the Authorized Officer. The report shall include details of inventory alongwith species (including scientific name), number and size class of specified plants picked, uprooted, acquired or collected and location of collection as well as details of any specified plant inadvertently destroyed or damaged by him during the period.
- (5) The permit holder shall surrender this permit to the Authorized Officer issuing this permit within 15 days of its expiry or before leaving the area given in the Permit, whichever is earlier, alongwith the final reports containing the details as required in the quarterly report.
- (6) No person other than the permit holder or his assistants engaged by the permit holder can use of this permit. The permit holder shall communicate names of his assistants atleast three days in advance to the Authorized Officer, whose directions on dissociating any individual from use of this permit shall be binding. The permit holder is prohibited from subletting, outsourcing or transferring this permit in any manner. This permit is not transferable by inheritance or any other means of similar nature.
- (7) The permit holder shall abide by additional conditions, if any appended to this permit, as deemed fit by the Chief Wildlife Warden or Authorized Officer while issuing this permit.

Place & date: _____

Signature of the Issuing Authority

Name and designation

11. Location of the storage facilities: _____

12. Payment of fee (amount and mode of payment) :

Mode of payment (1)	Name of Bank (2)	Demand Draft No. (3)	Date (4)	Payable at (5)	Amount (in Rs.) (6)

13. Justification and other relevant information for the proposed cultivation (enclose a copy of the project) : _____

14. Declaration:

I, _____, solemnly affirm that the information given above is correct and complete to the best of my knowledge and belief. Further, I promise to return the Licence applied for, with full particulars as specified therein, within fifteen days from its expiry and to abide by all the terms and conditions laid down in this regards as well as provisions of the Wildlife (Protection) Act, 1972, the Indian Forest Act, 1927 and the Biological Diversity Act, 2002 and rules made thereunder.

Place and date : _____

Signature of the applicant.

FORM - VI

[See rule 13(3)]

LICENCE TO CULTIVATE SPECIFIED PLANTS

(Not transferable)

Licence No. _____ Date : ___/___/20__

Subject to the provisions of the Wildlife (Protection) Act, 1972 and the Maharashtra Wildlife (Protection) Rules, 2014, this licence is hereby granted to :-

1. Full name of the licensee : _____

2. Name of contact person in case of Company/ Organization : _____

3. Address : _____

Taluka and District _____ Pincode _____

4. For period from ___/___/20__ to ___/___/20__ to cultivate specified plants at the proposed site as given in table below :

Sr. No.	Forest Range and Division	Village, Taluka and District	Survey/ Gat No. of the site	Area (Ha)	Name and address of owner	Scientific and common name	Cultivation area (Ha)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)

5. The licensee is also permitted to use following premises for storage of specified plants or parts thereof cultivated under this licence or the stock under his possession:

Sr. No.	Forest Range and Division	Full address of storage site	Owner's name and address	Scientific and common name	Storage area (sq meter)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)

6. The licensee has paid fee of Rs. _____ (rupees _____).

7. The conditions under which this licence is issued are as under :—

- (1) The licensee shall purchase, receive or acquire stock of specified plants or its parts required for cultivation, only from a dealer or cultivator of the specified plants, as the case may be, authorized to sell or otherwise dispose of under provisions of the Act or rules made thereunder.
- (2) The licensee shall not sale or dispose of specified plant or its parts to any person who is not authorized under provisions of the Act to receive stock of specified plant or its parts. The licensee shall not transport any specified plant in violation of the Act.

- (3) The licensee shall keep the stock of specified plants so produced by him only in the premises approved by the Chief Wildlife Warden or any authorized officer.
- (4) The licensee shall maintain a register in prescribed form. The licensee shall ensure that the register required to be maintained by him under this rule has been brought up to date, before closing the business for a day.
- (5) Every licensee shall submit monthly returns to the Chief Wildlife Warden or Authorized Officer alongwith a true copy, duly certified and signed by the licensee, of the entries made by him during the month in the relevant register referred to in above said condition (4). The monthly return shall be submitted to the Authorized Officer not later than tenth day of the following month.
- (6) The licensee shall, whenever required by the Chief Wildlife Warden or any other officer authorized by him in that behalf, facilitate inspection of the area under cultivation, and produce the entire stock obtained from the cultivation or under his possession for inspection.
- (7) No one other than the licensee or his assistants engaged by the licensee can use of this licence. The licensee shall communicate names of his assistants at least three days in advance to the Authorized Officer, whose directions on dissociating any individual from use of this licence shall be binding. The licensee is prohibited from subletting, outsourcing or transferring this licence in any manner. This licence is not transferable by inheritance or any other means of similar nature.
- (8) The licensee shall abide by additional conditions, if any communicated alongwith this appended to this licence, as deemed fit by the Chief Wildlife Warden or Authorized Officer while issuing this licence.

Place and date : _____

Signature of Licensing Authority,

Name and designation.

Office Seal of
the Licensing
Authority

FORM VII

[See rule 14 (1)]

APPLICATION FOR OBTAINING LICENCE FOR DEALING IN SPECIFIED PLANTS

To,

The Chief Wildlife Warden, Maharashtra State/ The Authorized Officer, _____

1. Full name of the applicant : _____ (in block letters)

2. Name of contact person in case of Company/ Organization : _____

3. Profession/ Designation : _____

4. Postal Address : _____

Taluka and District _____ Pincode _____

Phone and Fax No. _____, Email _____

5. In case of Institution/Organization/Company, state whether name and addresses of partners, or the person managing its affairs and the Board of Directors has been enclosed :

6. Details of current or expired licences or permits (type, number, date, period of validity and issuing authority), if any issued to the applicant or at same address (enclose copy) :

No. _____, dated _____ valid from _____ to _____ issued by _____

7. If stocks had been duly declared by the applicant under section 17E of the Act, the date of such declaration and the officer to whom this declaration was submitted: _____

8. Specified plant for which Licence is required for proposed trade :

Sr. No.	Common name	Scientific name	Description including derivatives	Stock required	Name, contact details and particulars of licence number of person(s) from whom initial stock will be acquired
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)

9. Location of shop/premises (existing and/or proposed) of trade and storage/warehousing

Sr. No.	Forest Range and Division	Full Address, email and contact No. of shop and/or warehouse	Proposed activities	Derivatives, if any
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)

10. Payment of fee (amount and mode of payment) :

Mode of payment (1)	Bank & draft No. (2)	Date (3)	Payable at (4)	Amount in Rs. (5)

11. Any other relevant information (enclose copy of project, if any) : _____

12. Declaration :

I, _____, solemnly affirm that the information given above is correct and complete to the best of my knowledge and belief. Further, I promise to return the permit applied for, with full particulars as specified therein, within fifteen days from its expiry and to abide by all the terms and conditions laid down in this regards as well as provisions of the Wildlife (Protection) Act, 1972, the Indian Forest Act, 1927 and the Biological Diversity Act, 2002 and rules made thereunder.

Place and date : _____

Signature of the applicant,
(Stamp/seal, if applicable).

FORM VIII

[See rule 14(3)]

LICENCE TO DEAL IN SPECIFIED PLANTS

(Not transferable)

Licence No. _____ Date: ___/___/20__

Subject to the provisions of the Wildlife (Protection) Act, 1972 and the Maharashtra Wildlife (Protection) Rules, 2014, this Licence is hereby granted to :—

1. Full name of the licensee : _____
2. Name of contact person in case of Company/ organization : _____
3. Postal Address : _____

Taluka and District _____ Pin code _____

4. For period from ___/___/20__ to ___/___/20__ to deal in specified plants or part thereof as given in table below :—

Sl. No.	Common name	Scientific name	Description including derivatives
(1)	(2)	(3)	(4)

5. The licensee shall carry out his business in specified plants or part thereof at following shops/ establishments, and store his stock at following warehouse/ storage facilities :—

Sl. No.	District & Taluka	Forest Division	Range	Full Address, e-mail and contact No. of shop and/or warehouse	Business or storage
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)

6. The licensee has paid fee of Rs. _____/ (rupees _____).

7. The conditions under which this Licence is issued are as under :—

(1) The licensee shall purchase, receive or acquire stock of specified plants or its parts only from a dealer or cultivator of the specified plants, as the case may be, authorized to sell or otherwise dispose of under provisions of the Act or rules made thereunder. The licensee shall not purchase, receive or acquire stock in violation of Section 17D and 17G of the Act.

- (2) The licensee shall not sale or dispose of specified plant or its parts to any person who is not authorized under provisions of the Act to receive stock of specified plant or its parts. The licensee shall not transport any specified plant in violation of the Act.
- (3) The licensee shall keep the stock of specified plants so purchased by him or otherwise in his possession only in the premises approved by the Chief Wildlife Warden or Authorized Officer.
- (4) The licensee shall maintain a register in prescribed form. The licensee shall ensure that the register required to be maintained by him under this rule has been brought upto date before closing of the business for a day.
- (5) The licensee shall submit monthly returns to the Chief Wildlife Warden or Authorized Officer alongwith a true copy, duly certified and signed by the licensee, of the entries made by him during the month in the relevant register referred to in condition No.7(4). The monthly return shall be submitted to the Authorized Officer not later than tenth day of the following month.
- (6) Whenever required by the Chief Wildlife Warden or any other officer authorized by him in that behalf, the licensee shall promptly produce the entire stock in his possession for inspection.
- (7) No one other than the licensee or his assistants engaged by the licensee can use of this licence. The licensee shall communicate names of his assistants at least three days in advance to the Authorized Officer, whose directions on dissociating any individual from use of this licence shall be binding. The licensee is prohibited from subletting, outsourcing or transferring this licence in any manner. This licence is not transferable by inheritance or any other means of similar nature.
- (8) The licensee shall abide by additional conditions, if any appended to this permit, as deemed fit by the Chief Wildlife Warden or Authorized Officer while issuing this permit.

Place & date : _____

Signature of Licensing Authority,
Name and designation.

FORM - IX

[See Rule 15(2)]

FORM OF REGISTER TO BE MAINTAINED BY CULTIVATOR OF/DEALERS IN SPECIFIED PLANTS,
ITS PARTS OR DERIVATIVES

(Each page of the register must be machine numbered)

Permit/ Licence No. _____

Name and address of Shop/ Store/ Warehouse (godown) : _____

Date	Description of specified plant, its part and derivative	Opening / closing balance of each part	Manner in which received/ disposed of	Stock/ quantity acquired	Stock/ quantity disposed of	No., date & details of cash memo	Name, address & licence held by supplier/ purchaser	Certificate of Ownership & interstate transfer Permit, if any	Initial
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)

Note.— Column (3) should have opening/closing balance of each part of specified plants at the end of each day.

FORM X

[See rule 15(4)]

MONTHLY RETURN OF STOCK OF SPECIFIED PLANTS, OR PARTS OR DERIVATIVES THEREOF

To,

The Authorized Officer (Licensing Authority), _____

1. Licence Number, date and issuing authority : _____

2. Full name of the licensee (cultivator/dealer) : _____

3. Name of contact person in case of Company/ organization : _____

4. Postal Address : _____

Taluka and District _____ Pincode _____

Phone No. _____ ; email : _____

5. Actual stock held (at each site) on the end of Month _____, 20__

Sl. No.	Common & scientific name of specified plant	Description of Stock (live/ dead plant, part/ derivative)	Premises where stocks are kept	Opening balance with unit	Quantity acquired	Quantity utilized by licensee	Quantity disposed of	Closing balance	Quantity dealt with who are not authorized persons	Remarks, if any
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)

6. Discrepancies noticed during the month and action taken: _____

7. Declaration:

I, _____ (name & designation), do hereby declare that the information given above is true and complete to the best of my knowledge and belief. Further, I have personally checked that the information is as per prescribed registers.

Place and Date :

Signature of the licensee/ authorized representative

Name, designation and seal, if applicable

Copy submitted to :

1. The Chief Wild life Warden, Maharashtra State, Nagpur.

2. The Deputy Conservator of Forests/ Divisional Forest Officer/ Sub-divisional Forest Officer.

9. Particulars of compensation claimed for any other rights of the claimant within the limits of Sanctuary/ National Park (excluding Land parcel and house/building given in 7 and 8 above)

Sl. No.	Nature of rights claimed in the area	Extent of such right	If the rights are shared as a co-proprietor, etc. details thereof.	Date/ Period since when the rights claimed are enjoyed	Amount and particulars of compensation claimed in Rs.
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)

10. Annual value of easement right, if any, described in item 9 above _____ rupees

11. The rent or profit received on account of such rights claimed in item No. 7 to 10 above during the three years financial immediately preceding the date of application:

Sl. No.	Source of rent or profit	Rent/ profit in year 20__-__	Rent/ profit in year 20__-__	Rent/ profit in year 20__-__	Average annual Rent/profit in Rs.
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)

12. Description of ongoing litigation related to any property or right claimed under item No. 7 to 11 above: _____

13. List of documents enclosed to substantiate nature and extent of claims or rights and dates since when such rights are being enjoyed:

14. Declaration:

I, _____, solemnly affirm that the information given above is true and complete to the best of my knowledge and belief. Further, I declare that the properties claimed by me are free of all encumbrances except those already described in this claim. Further, I declare that no person in my family or anyone else has any right over or share in the enjoyment of abovementioned properties beyond already described in this claim. I personally shall not make additional claims for on account of any error made in this claim, and shall be liable for the same. I also declare that this claim is final for me and my successors.

Place and Date :

(Signature of the applicant).

FORM No. XII

[See Rule 18(1)(b)]

MAHARASHTRA WILD LIFE (PROTECTION) RULES, 2014

Entry in a Sanctuary or National Park for purposes of section 28(1)(d) and (e)*(Not Transferable)*

Permit No. _____

Date _____

Name of Protected Area : _____

Subject to the provisions of the Wild life (Protection) Act, 1972 and the rules made there under and subject to the conditions hereinafter mentioned, permission is hereby granted to :

1. The person whose name appears at serial number 1 in table below and his party of ___ persons (maximum six persons ; each adult person must carry proper identification Card) :

Sl. No.	Name of persons	Sex	Age (years)	Nationality	Place of residence	ID No.
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1						
2						
3						
4						
5						
6						

2. Address of person at serial No. 1 (group leader) : _____

3. Permitted to enter into above said Protected Area for the period From ___/___/20___ to ___/___/20___ (Both days inclusive)

4. Purpose of visit (encircle or type in bold fonts whatever is applicable, and delete the remaining parts which are not applicable):

(i) Transaction of lawful business with _____ (name & address of the person) residing in Sanctuary/ National Park

(ii) Tourism

(iii) _____ (specify)

5. Calculation of fee :

Particular	Persons	Entries	Rate (Rs.)	Amount (Rs.)	Remarks
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
(1) Entry fee for adults					
(2) Entry fee for children					
(3) Entry fee for vehicles					
(4) Fee for carrying camera inside area (excluding commercial use)					
Total					

6. Payment of fee (amount and mode of payment) including online payment :—

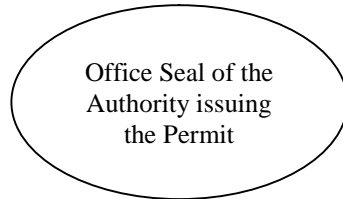
Mode of payment (1)	Name of Bank (2)	Draft No. (3)	Date (4)	Payable at (5)	Amount in Rs. (6)

7. The conditions under which this permit is issued are as under :—

- (1) This permit shall not entitle the holder, to hunt and trap any animal/ birds without a valid special purpose permit.
- (2) The fees for operating camera are for the purpose other than commercial use. Use of such photograph or cine-output for any commercial purpose or monetary gain in any manner without prior written permission of the Chief Wildlife Warden or an Officer so authorized is prohibited.
- (3) The permit holder shall abide by relevant provisions of the Wildlife (Protection) Act, 1972 and the Rules made thereunder as well as additional conditions including appropriate conduct, if any, declared by the Officer in charge of the National Park or Sanctuary and as applicable at the time of entry.

Place and date :

Signature and Designation of the issuing authority.

Note.— Signature and seal not required on the permit in case of valid online reservation/approval for entrance.

FORM XIII

[See rule 18 (2) (g)]

ENTRY IN SANCTUARY OR NATIONAL PARK FOR PURPOSES OF SECTION 28(1)(a), (b) AND (c)

(Not transferable)

(To be returned to the issuing authority within fifteen days of the expiry of Permit together with details of the business transacted using this permit)

Permit No. _____ Date _____

Name of National Park/ Sanctuary/ Others : _____

Subject to the provisions of the Wildlife (Protection) Act, 1972 and the rules made thereunder and subject to the conditions hereinafter mentioned, permission is hereby granted under section 28(1) for entry/ residing in National Park/ Sanctuary for purpose stated below to —

1. Name : _____

2. Address : _____

3. Name and designation of contact person (in case of organization) : _____

4. And the party consisting of (maximum _____ persons assisting the permit holder) :

(i) Name : _____, address _____

And any other person permitted by Officer-in-charge of the Protected Area to be included in party subject to maximum number of persons stated above.

5. For period from ___/___/___ to ___/___/___ (both days inclusive) to enter into National Park/ Sanctuary named above.

6. for the purpose of (Type in bold/ encircle whichever is applicable ; strike out others) :

(i) Scientific research or investigation other than study of wildlife ;

(ii) Study of wildlife and purposes ancillary and incidental thereto ; or

(iii) Commercial photography (including filming, videography or preparing documentary)

Title of the Project : _____

Activities permitted under this permit : _____

7. Particulars of fee deposited in digits and words : _____

8. This permit shall be subject to the following conditions :—

(1) The permit holder shall not be entitled to free accommodation in any Government building within the limits of the Sanctuary or National park.

(2) The permit holder shall abide by the relevant provisions of the Wildlife (Protection) Act, 1972 as amended from time to time and the rules made thereunder.

(3) The permit shall not entitle the holder to hunt and trap any animals/ birds without a valid special purpose permit.

(4) The permit holder and each member of his party shall carry a valid identity card as specified by the officer-in-charge of the National Park/ Sanctuary.

- (5) In case of exemption of fees for operating camera inside Sanctuary or National Park for the purpose of study of Wildlife, use of such photograph or cine-output for any commercial purpose or monetary gain in any manner without prior written permission of the Chief Wildlife Warden or an Officer so authorized is prohibited.
- (6) The Chief Wildlife Warden or authorized officer may specify additional conditions for use of this permit for study, professional photography and/or scientific research. Such specified conditions shall deem to be included as conditions of this permit.
- (7) The permit holder shall abide by relevant provisions of the Wildlife (Protection) Act, 1972 and the rules made there under as well as additional conditions including appropriate conduct, if any, declared by the Officer-in-charge of the National Park or Sanctuary and as applicable at the time of entry.

Place and date : _____

Signature of the Issuing Authority,
Name and designation.

FORM XIV

[See rule 21(1)]

APPLICATION FOR REGISTRATION OF ARMS UNDER SECTION 34

To,

The Authorized Officer, _____

Name of Sanctuary/ National Park : _____

1. Full name of the applicant : _____ (in block letters)

2. Profession : _____

3 (a) Address of residence : _____

Taluka and District _____ Pin code _____

Phone & Fax No. _____, Email _____

3 (b) Postal Address if different from residential address :
_____4. Name and address of Institution/Organization/Company (if applicable) :

5. Applicant's relationship with the Company/ Institution/Organization : _____

6. Address of the Company/ Institution/Organization : _____

Taluka and District _____ Pin code _____

7. Particulars of arms possessed by the applicant residing in or within ten kilometers of
Sanctuary or National Park _____:

Licence No., date of issue & issuing authority	Area for which the licence is valid (district and state)	Description of each arms with details such as make, bore, register number & distinguishing marks, etc.	Quantity & description of each kind of ammunition entitled to possess	Whether the licence is for sport/self protection or display	Date on which the licence expires	Remarks (name & address of retainer, if specified in the licence)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)

7. If exempted from the provisions of the Arms Act, 1959 (54 of 1959), details thereof :
_____8. Details of the Arms Licence enclosed for verification, endorsement and return :

9. Distance from the Sanctuary or National Park (in kilometers) : _____

10. Any other relevant information : _____

11. Declaration :

I, _____, solemnly affirm that the information given above for the purpose of registration under the provisions of Section 34 of the Wildlife (Protection) Act, 1972, is correct and complete to the best of my knowledge and belief. Further, I promise to abide by all the terms and conditions laid down in this regards as well as provisions of the Wildlife (Protection) Act, 1972, the Indian Forest Act, 1927 and the Biological Diversity Act, 2002 and rules made thereunder.

Encl: As above

Place : _____

Date : _____

Signature of the applicant

(Stamp / seal, if applicable).

FORM XV

[See rule 21(2)(a)]

REGISTRATION OF PERSONS POSSESSING ARMS

Registration No. : _____ Date : _____

Name of Sanctuary or National Park : _____

1. Full Name of person in possession of arms : _____
(in block letters)

2. Profession : _____

3. Address of residence : _____

Taluka and District _____ Pincode _____

Phone & Fax No. : _____ ; Email : _____

4. Following arms and ammunition in possession of above named person residing in / within ten kilometers from the above named Sanctuary / National Park subject is hereby registered.—

Licence No., date of issue & issuing authority (1)	Area for which the licence is valid (District and State) (2)	Description of each arms with details such as make, bore, register Number & distinguishing marks, etc. (3)	Quantity & description of each kind of ammunition entitled to possess (4)	Whether the licence is for sport, self protection or display (5)	Date on which the licence expires (6)	Remarks (name and address of retainer, if any, specified in the licence) (7)

5. The Arms Licence specified in column 1 of item No. 4 above has been returned to the holder after verification and endorsement.

6. This registration shall stand cancelled on expiry of the licence on _____.

7. The holder is permitted to keep or carry said arms and ammunition within following area in the said sanctuary : _____

8. Any other relevant remarks : _____

9. This registration for categories of arms and ammunition or holders exempted from holding arms licence shall stand cancelled in case of withdrawal of such exemption.

10. This registration shall stand cancelled if the licence is becomes invalid prior to its expiry.

11. The permit holder shall abide by relevant provisions of the Wildlife (Protection) Act, 1972 and the Rules made there under as well as additional conditions including appropriate conduct, if any, declared by the Officer in charge of the National Park or Sanctuary and as applicable at the time of entry.

Place : _____

Date: _____

Signature of the Issuing Authority
Name and designation.

Endorsements of change in address and instances of offence under the Act, 1972, if any

FORM XVI

[See rule 22 (1)]

NOTICE FOR VERIFICATION OF DECLARED WILDLIFE ARTICLES

To

Mr. /Ms. _____

Address : _____

District _____ Pincode _____

Sub : Notice under Rule 22 (1) regarding verification of declared wildlife articles

You are hereby directed to refer to your declaration application for the following wildlife articles in your custody or control :—

Sr. No.	Name of the article, if any	Declared description of the article	Quantity declared	Declared premises for storing the article(s)	Remarks
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)

The undersigned intends to visit your premises, where you have stored the declared wildlife articles for the purpose of inspection and verification. You should remain present on the specified address, along with the supporting documents in original, regarding your claim on the ownership of the above articles at the following date and time :

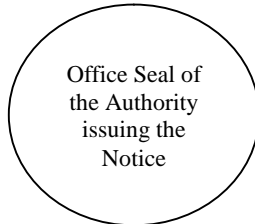
Date : _____ at time : ____ am./pm. (during daytime unless requested in the declaration).

Notice No : _____

Date : _____

Signature of the Authorized Officer

Name and designation.

8. Description of each animal article, trophy, etc., as noted during inspection (append atleast one representative photograph of each item) and included in the table under item No. 6 :

Sr. No.	Description of animal article, trophy, etc.,	Derived from species	Scientific name	Name, if any	Number	Size and weight	Identification mark incl. Microchip No.	Storage, display & relevant details
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)

9. Captive wild animals and/or animal article, trophy, etc., has been handed over back to the holder/authorized representative named below after verification/inspection, and remains in possession/custody of the holder making declaration under rule 22 : _____

10. This inspection/verification was done in presence of the members of household as well as independent witness who have put their signature alongwith date as given below :—

Place : _____

Date : _____

Signature of the Authorized Authority

Name and designation.

In presence of :

(a) Name and signature of person making the declaration and/or members of his household :

(b) Name, address and signature (with date) of witnesses :

(c) Name, designation and signature (with date) of persons engaged in verification :

FORM XVIII

[See rule 23 (1)]

Office of the Chief Wildlife Warden, Maharashtra State, Nagpur
 REGISTRATION BOOK FOR OWNERSHIP CERTIFICATE FOR POSSESSION OF
 ANY WILD ANIMAL, ANIMAL ARTICLE, TROPHY AND UNCURED TROPHY

Registration No. MH/

Details of Owner

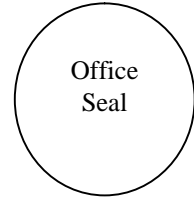
1. Photograph of the Owner
2. Name : _____
3. Date of birth : _____
4. Permanent Address : _____

5. Current Postal Address : _____
(If different) _____
6. Contact Phones, Fax and E-mail : _____
7. Pan Card No., if any : _____
8. Other relevant details of owner : _____
9. Signature of Owner : _____
10. Left Thumb Impression : _____

 Signature of the Authorized Wildlife Warden

Name & Designation : _____

Place & date : _____

Certificate of Ownership for Lawful Possession
Details of the Wild Animal, Animal Article, Trophy or uncured Trophy
(Sheet No.....)

1. Registration No. : _____
2. Name of the Item : _____
3. Common Name : _____
4. Scientific Name : _____
5. Schedule of the Act: Schedule _____, Part _____,
6. Description and other details : _____
 - (a) Size : _____
 - (b) Colour : _____
 - (c) Weight : _____
 - (d) Identification mark (Describe type and details such as microchip, embroidery, etc.) : _____
 - (e) Sex of the animal : _____
 - (f) Date of birth and age : _____
 - (g) Photograph of wild animal, etc.: _____

Place & date : _____

Signature of the Authorized Wildlife Warden
Name and designation : _____

Note.— on previous owners along with ownership details, if known : _____

INSTRUCTIONS

1. Always keep this Registration Book as evidence of lawful possession of any Wild Animal, Animal Article, Trophy or uncured Trophy.
2. Loss, theft or destruction of this Registration Book should be immediately reported to the office of the Chief Wildlife Warden, Maharashtra State and the authorized officer.
3. It is mandatory to show this Registration Book, whenever asked to do so by any authorized officer, forest officer or any other competent authority.
4. Tampering with the identification marks given by the authorized officer on Wild Animal, Animal Article, Trophy or uncured Trophy (as the case may be) or the Registration Book is prohibited, and the same will be treated as an offence under the Wildlife (Protection) Act, 1972.
5. In case the owner is moving permanently from one state to another, he must inform the Chief Wildlife Warden, Maharashtra State and the Authorized Officer.

Contact Address of the Principal Chief Conservator of Forests (Wildlife) and Chief Wildlife Warden: Van Bhavan, Ramgiri Road, Civil Lines, Nagpur 440 001.

FORM XIX

[See rule 24(1)]

APPLICATION FOR OBTAINING LICENCE FOR MANUFACTURING ANY ANIMAL PRODUCT OR DEALING IN ANY ANIMAL ARTICLE OR TAXIDERMISTRY OR TROPHY OR UNCURED TROPHY OR CAPTIVE ANIMAL OR DERIVING, COLLECTING OR DEALING IN SNAKE VENOM

To,

The Chief Wildlife Warden, Maharashtra State, or the Authorized Officer, _____

1. Name of the applicant (full name in block letter) : _____

2. Profession : _____

3. Address : _____

Phone, fax, E-mail & website : _____

4. If the licence is to be issued in name of the Company, applicant's relation with company : _____

5. Place of business or shop and its full address : _____

6. Name and addresses of partners : _____

7. Licence is required to commence or carry on business as a _____

Select whichever is applicable :

(i) Manufacturer of or a dealer in any animal article

(ii) Taxidermist

(iii) Dealer in trophy or uncured trophy

(iv) Dealer in captive animal

(v) Deriving, collecting or dealing in snake venom.

8. Details of current or expired licences or permits (type, number, date, period of validity and issuing authority), if any, issued to the applicant or at same address (enclose copy) :

No. _____, dated _____ valid from _____ to _____ issued by _____

9. If stocks had been duly declared under section 44(2) of the Act, the date of declaration :

10. Species of animals in which trade or taxidermy is proposed to be carried on, including approximate number of each species, number of animal articles to be manufactured and number of trophies and description of uncured trophies in which trade will be carried out.

Sl. No.	Common name	Scientific name	Schedule of the Act	Upper limit of animal articles	Upper limit (number) of wild animals	Activities proposed
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)

11. Proposed location of manufacturing, storage and dealing in the animal articles :

Sl. No.	Forest Range & Division	Full address of premises incl. phone & landmark	Area of premises	Owner's name & address	Purpose and Remarks
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)

12. Names of licensees (with particulars of licence numbers) from whom the applicant will acquire initial stocks : _____

13. Enclosed is the licence fee of Rs. _____ for one year to commence or carry on the trade :

14. Declaration :

I, _____, solemnly affirm that the information given above for the purpose of obtaining licence under the provisions of Rule 24(1) is correct and complete to the best of my knowledge and belief. Further, I promise to abide by all the terms and conditions laid down in this regards as well as provisions of the Wildlife (Protection) Act, 1972, the Indian Forest Act, 1927 and the Biological Diversity Act, 2002 and rules made thereunder.

15. List of enclosures.

Place and date : _____

Signature of the applicant
(Stamp/Seal, if applicable).

FORM - XX

[See rule 24(5) (a) (i)]

LICENCE TO MANUFACTURE OR DEAL IN ANIMAL ARTICLES

(Not Transferable)

Licence No. _____ Date: ___/___/20__

Subject to provisions of the Wildlife (Protection) Act, 1972 and the Rules made thereunder,

This licence is hereby granted to:—

1. Full name of the licensee : _____

2. Name of contact person in case of Company/ Organization : _____

3. Address : _____

Taluka and District _____ Pincode _____

Phone, fax, email and website : _____

4. For period from ___/___/20__ to ___/___/20__ (inclusive of both days, but not exceeding one year) to manufacture and/or deal in animal articles of wild animals given below :—

Sl. No.	Common name	Scientific name	Schedule	Permitted activities and its upper limits
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)

5. Premises of manufacturing, storage and dealing in the animal articles approved under this licence shall be as follows :—

Sl. No.	Forest Range and Division	Address of premises and phone No. and landmark	Area of premises	Owner's name and address	Purpose and Remarks
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)

6. The licensee has paid Rs. _____ / (rupees _____) as fee for this licence.

7. The conditions under which this license is issued are as under :—

(1) The licensee shall carry on his business only at the approved premises during business hours communicated to the Chief Wildlife Warden or the Authorized Officer. This licence shall be displayed at a conspicuous place of the approved premises in which the business of licensee is carried on and shall be produced on demand for inspection by an authorized officer. The place of business may be changed with prior permission of the

Licence Issuing Authority as recorded by entering particulars of new premises in this licence.

- (2) The licensee shall purchase, receive or acquire any animal article or part thereof only from a dealer or manufacturer or a person, as the case may be, authorized to sell or otherwise dispose of any animal article under provisions of the Act or rules made thereunder. The licensee shall not purchase, receive, or acquire or transport any animal article, trophy or uncured trophy in violation of provisions of the Act particularly section 43 or section 48. The licensee shall keep the stock of any animal article, trophy or uncured trophy only in the premises approved by the Chief Wildlife Warden or the authorized officer. The licensee shall ensure adequate security of the animal articles in the approved premises as well as relevant records.
- (3) The licensee shall not sale or dispose of any animal article, trophy or uncured trophy to any person who is not authorized under provisions of the Act to receive the same.
- (4) The licensee shall maintain a register in prescribed form. The licensee shall ensure that the register required to be maintained by him under this rule has been brought up to date, before closing the business for a day.
- (5) Every licensee shall submit monthly returns not later than tenth day of the following month to the Chief Wildlife Warden or Authorized Officer along with a true copy, duly certified and signed by the licensee, of the entries made during the month in the prescribed registers.
- (6) The licensee shall, whenever required by the Chief Wildlife Warden or any other officer authorized by him for the purpose, facilitate inspection of the premises used for manufacturing, storage and dealing in the animal articles ; and produce the entire stock under his possession for inspection.
- (7) No person other than the licensee or his assistants engaged by the licensee can use of this licence. The licensee shall communicate names of his assistants at least three days in advance to the Authorized Officer, whose directions on dissociating any individual from use of this licence shall be binding. The licensee is prohibited from subletting, outsourcing or transferring this licence in any manner. This licence is not transferable by inheritance or any other means of similar nature.
- (8) The licensee shall abide by additional conditions, if any, communicated by the Chief Wildlife Warden or Authorized Officer while issuing this licence.

Place and date: _____

Signature of Licensing Authority

Name and designation.

FORM XXI

[See rule 24(5) (a) (ii)]

LICENCE FOR TAXIDERMY

(Not Transferable)

Licence No. _____ Date: ___/___/20__

Subject to provisions of the Wildlife (Protection) Act, 1972 and the Rules made thereunder,
This licence is hereby granted to :-

1. Full name of the licensee : _____

2. Name of contact person in case of Company/ Organization : _____

3. Address : _____

Taluka and District _____ Pincode _____

Phone, fax, email and website : _____

4. For period from ___/___/20__ to ___/___/20__ (inclusive of both days, but not exceeding one year) to carry out taxidermy of trophies or uncured trophies of wild animals given below, but excluding dealing in animal articles or any other manufacturing activity :—

Sl. No.	Common name	Scientific name	Schedule	Permitted activities and its upper limits
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)

5. Premises of taxidermy and storage of trophies/ uncured trophies or any activity permitted under this licence shall be as follows :—

Sl. No.	Forest Range and Division	Address of premises and phone No. and landmark	Area of premises	Owner's name and address	Purpose and Remarks
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)

6. The licensee has paid Rs. _____/ (rupees _____) as fee for this licence.

7. The conditions under which this license is issued are as under:

(1) The licensee shall carry on his business only at the approved premises during business hours communicated to the Chief Wildlife Warden or the Authorized Officer. This licence shall be displayed at a conspicuous place of the approved premises in which the business of licensee is carried on and shall be produced on demand for inspection by an

authorized officer. The place of business may be changed with prior permission of the Issuing Authority as recorded by entering particulars of new premises in the licence.

- (2) The licensee shall receive or acquire any trophy, uncured trophy or any animal article or part thereof only from a person who is authorized to possess any animal article, trophy or uncured trophy under provisions of the Act and rules made thereunder. The licensee shall not receive or acquire or transport any trophy, uncured trophy or any animal article in violation of provisions of the Act particularly section 43 or section 48. The licensee shall keep the stock of trophy, uncured trophy or any animal article only in the premises approved by the Chief Wildlife Warden or the authorized officer. The licensee shall ensure adequate security of the animal articles in the approved premises as well as relevant records.
- (3) The licensee shall not dispose of any trophy, uncured trophy or animal article to any person who is not authorized under provisions of the Act to receive the same.
- (4) The licensee shall maintain a register in prescribed form. The licensee shall ensure that the register required to be maintained by him under this rule has been brought up to date, before closing the business for a day.
- (5) Every licensee shall submit monthly returns not later than tenth day of the following month to the Chief Wildlife Warden or Authorized Officer along with a true copy, duly certified and signed by the licensee, of the entries made during the month in the prescribed registers.
- (6) The licensee shall, whenever required by the Chief Wildlife Warden or any other authorized officer, facilitate inspection of the premises used for taxidermy or storage of the animal articles ; and produce the entire stock under his possession for inspection.
- (7) No person other than the licensee or his assistants engaged by the licensee can use of this licence. The licensee shall communicate names of his assistants at least three days in advance to the Authorized Officer, whose directions on dissociating any individual from use of this licence shall be binding. The licensee is prohibited from subletting, outsourcing or transferring this licence in any manner. This licence is not transferable by inheritance or any other means of similar nature.
- (8) The licensee shall abide by additional conditions, if any, communicated by the Chief Wildlife Warden or Authorized Officer while issuing this licence.

Place and date : _____

Signature of Licensing Authority

Name and designation.

FORM - XXII

[See rule 24 (5) (a) (iii)]

LICENCE FOR DEALING IN TROPHIES OR UNCURED TROPHIES

(NOT TRANSFERABLE)

Licence No. _____ Date : ___/___/20__

Subject to provisions of the Wildlife (Protection) Act, 1972 and the Rules made thereunder,

This licence is hereby granted to:-

1. Full name of the licensee : _____
2. Name & designation of contact person in case of Company/ Organization : _____
3. Address : _____
Taluka and District : _____ Pincode _____
Phone, fax, email and website : _____
4. For period from ___/___/20__ to ___/___/20__ (inclusive of both days, but not exceeding one year) to deal in trophies or uncured trophies of wild animals given below :

Sl. No.	Common name	Scientific name	Schedule	Permitted activities & its upper limits
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)

5. Premises of dealing in and storage of trophies/ uncured trophies or any other activity permitted under this licence shall be as follows :

Sl. No.	Forest Range & Division	Address of premises and phone No. & landmark	Area of premises	Owner's name & address	Purpose and Remarks
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)

6. The licensee has paid Rs. _____ / (rupees _____) as fee for this licence.

7. The conditions under which this license is issued are as under :

(1) The licensee shall carry on his business only at the approved premises during business hours communicated to the Chief Wildlife Warden or the Authorized Officer. This licence shall be displayed at a conspicuous place of the approved premises in which the business of licensee is carried on and shall be produced on demand for inspection by an

authorized officer. The place of business may be changed with prior permission of the Issuing Authority as recorded by entering particulars of new premises in the licence.

- (2) The licensee shall purchase, receive or acquire any trophy or uncured trophy only from a dealer or person who is authorized to possess and sell trophy or uncured trophy under provisions of the Act and rules made thereunder. The licensee shall not purchase, receive or acquire or transport any trophy, uncured trophy or any animal article in violation of provisions of the Act particularly section 43 or section 48. The licensee shall keep the stock of trophy or uncured trophy only in the premises approved by the Chief Wildlife Warden or the authorized officer. The licensee shall ensure adequate security of the trophies or uncured trophies in the approved premises as well as relevant records.
- (3) The licensee shall not sell or dispose of any trophy or uncured trophy to any person who is not authorized under provisions of the Act to receive the same.
- (4) The licensee shall maintain a register in prescribed form. The licensee shall ensure that the register required to be maintained by him under this rule has been brought upto date, before closing the business for a day.
- (5) Every licensee shall submit monthly returns not later than tenth day of the following month to the Chief Wildlife Warden or Authorized Officer along with a true copy, duly certified and signed by the licensee, of the entries made during the month in the prescribed registers.
- (6) The licensee shall, whenever required by the Chief Wildlife Warden or any other authorized officer, facilitate inspection of the premises used for dealing in or storage of the trophies or uncured trophies, and produce the entire stock under his possession for inspection.
- (7) No person other than the licensee or his assistants engaged by the licensee can use of this licence. The licensee shall communicate names of his assistants at least three days in advance to the Authorized Officer, whose directions on dissociating any individual from use of this licence shall be binding. The licensee is prohibited from subletting, outsourcing or transferring this licence in any manner. This licence is not transferable by inheritance or any other means of similar nature.
- (8) The licensee shall abide by additional conditions, if any, communicated by the Chief Wildlife Warden or Authorized Officer while issuing this licence.

Place & date : _____

Signature of Licensing Authority

Name and designation

FORM XXIII

[See rule 24(5)(a)(iv)]

LICENCE FOR DEALING IN CAPTIVE ANIMALS
(NOT TRANSFERABLE)

Licence No. _____ Date: ___/___/20__

Subject to provisions of the Wildlife (Protection) Act, 1972 and the Rules made thereunder,
This licence is hereby granted to :-

1. Full name of the licensee : _____
2. Name & designation of contact person in case of Company/ Organization :

3. Address : _____

Taluka and District : _____ Pincode _____

Phone, fax, email and website : _____

4. For period from ___/___/20__ to ___/___/20__ (inclusive of both days, but not exceeding one year) to deal in captive wild animals given below :

Sl. No.	Common name	Scientific name	Schedule	Sex	Size & specifications	Upper limit
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)

5. Premises of dealing in and/ or keeping captive wild animals permitted under this licence shall be as follows :

Sl. No.	Forest Range & Division	Address of premises and phone No. & landmark	Area of premises	Owner's name & address	Purpose and Remarks
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)

6. The licensee has paid Rs. _____/ (rupees _____) as fee for this licence.

7. The conditions under which this license is issued are as under :

(1) The licensee shall carry on his business only at the approved premises during business hours communicated to the Chief Wildlife Warden or the Authorized Officer. This licence shall be displayed at a conspicuous place of the approved premises in which the

business of licensee is carried on and shall be produced on demand for inspection by an authorized officer. The place of business may be changed with prior permission of the Issuing Authority as recorded by entering particulars of new premises in the licence.

- (2) The licensee shall purchase, receive or acquire any captive wild animal only from a dealer or person who is authorized to possess and sell captive wild animal under provisions of the Act and rules made thereunder. The licensee shall not purchase, receive or acquire or transport any wild animal or animal article in violation of provisions of the Act particularly section 43 or section 48. The licensee shall keep the stock of captive wild animals or animal articles only in the premises approved by the Chief Wildlife Warden or the authorized officer. The licensee shall ensure adequate space, care, maintenance and security of captive wild animals or animal articles in the approved premises as well as relevant records.
- (3) The licensee shall not sell or dispose of any captive animal or animal article to any person who is not authorized under provisions of the Act to receive the same.
- (4) The licensee shall maintain a register in prescribed form. The licensee shall ensure that the register required to be maintained by him under this rule has been brought up to date, before closing the business for a day.
- (5) Every licensee shall submit monthly returns not later than tenth day of the following month to the Chief Wildlife Warden or Authorized Officer alongwith a true copy, duly certified and signed by the licensee, of the entries made during the month in the prescribed registers.
- (6) The licensee shall, whenever required by the Chief Wildlife Warden or any other authorized officer, facilitate inspection of the premises used for dealing in or keeping of captive wild animals or animal articles, and produce the entire stock under his possession for inspection.
- (7) No person other than the licensee or his assistants engaged by the licensee can use of this licence. The licensee shall communicate names of his assistants at least three days in advance to the Authorized Officer, whose directions on dissociating any individual from use of this licence shall be binding. The licensee is prohibited from subletting, outsourcing or transferring this licence in any manner. This licence is not transferable by inheritance or any other means of similar nature.
- (8) The licensee shall abide by additional conditions, if any, communicated by the Chief Wildlife Warden or Authorized Officer while issuing this licence.

Place & date: _____

Signature of Licensing Authority

Name and designation

FORM XXIV

[See rule 24(5)(a)(v)]

LICENCE FOR DEALING IN MEAT OF WILD ANIMALS

(NOT TRANSFERABLE)

Licence No. _____ Date : ___/___/20__

Subject to provisions of the Wildlife (Protection) Act, 1972 and the Rules made thereunder,

This licence is hereby granted to :-

1. Full name of the licensee : _____

2. Name & designation of contact person in case of Company/ organization :

3. Address : _____

Taluka and District _____ Pincode _____

Phone, fax, email and website : _____

4. For period from ___/___/20__ to ___/___/20__ (inclusive of both days, but not exceeding one year) to deal in meat of wild animals given below :—

Sl. No.	Common name	Scientific name	Schedule	Sex	Size & specifications	Upper limit
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)

5. Premises of dealing in and/or keeping meat of wild animals permitted under this licence shall be as follows :—

Sl. No.	Forest Range & Division	Address of premises and phone No. & landmark	Area of premises	Owner's name & address	Purpose and Remarks
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)

6. The licensee has paid Rs. _____ (rupees _____) as fee for this licence.

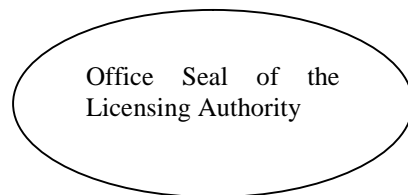
7. The conditions under which this license is issued are as under :—

(1) The licensee shall carry on his business only at the approved premises during business hours communicated to the Chief Wildlife Warden or the Authorized Officer. This licence shall be displayed at a conspicuous place of the approved premises in which the

business of licensee is carried on and shall be produced on demand for inspection by an authorized officer. The place of business may be changed with prior permission of the Issuing Authority as recorded by entering particulars of new premises in the licence.

- (2) The licensee shall purchase, receive or acquire meat of wild animal only from a dealer or person who is authorized to possess and sell meat of wild animal under provisions of the Act and rules made thereunder. The licensee shall not purchase, receive or acquire or transport meat of wild animal in violation of provisions of the Act particularly section 43 or section 48. The licensee shall keep the stock of meat of wild animals only in the premises approved by the Chief Wildlife Warden or the authorized officer. The licensee shall ensure adequate storage, maintenance and security of meat of wild animals in the approved premises as well as relevant records.
- (3) The licensee shall not sell or dispose of meat of wild animal to any person who is not authorized under provisions of the Act to receive the same.
- (4) The licensee shall maintain a register in prescribed form. The licensee shall ensure that the register required to be maintained by him under this rule has been brought up to date, before closing the business for a day.
- (5) Every licensee shall submit monthly returns not later than tenth day of the following month to the Chief Wildlife Warden or Authorized Officer alongwith a true copy, duly certified and signed by the licensee, of the entries made during the month in the prescribed registers.
- (6) The licensee shall, whenever required by the Chief Wildlife Warden or any other authorized officer, facilitate inspection of the premises used for dealing in or keeping of meat of wild animals, and produce the entire stock under his possession for inspection.
- (7) No person other than the licensee or his assistants engaged by the licensee can use of this licence. The licensee shall communicate names of his assistants atleast three days in advance to the Authorized Officer, whose directions on dissociating any individual from use of this licence shall be binding. The licensee is prohibited from subletting, outsourcing or transferring this licence in any manner. This licence is not transferable by inheritance or any other means of similar nature.
- (8) The licensee shall abide by additional conditions, if any, communicated by the Chief Wildlife Warden or Authorized Officer while issuing this licence.

Place & date: _____

Signature of Licensing Authority

Name and designation

FORM XXV

[See rule 24(5)(b)]

LICENCE TO DERIVE, COLLECT OR DEAL IN SNAKE VENOM

(NOT TRANSFERABLE)

Licence No. _____ Date: ___/___/20__

Subject to provisions of the Wildlife (Protection) Act, 1972 and the Rules made thereunder,

This licence is hereby granted to :-

1. Full name of the licensee : _____

2. Name & designation of contact person in case of Company/ organization : _____

3. Address : _____

Taluka and District _____ Pincode _____

Phone, fax, email and website : _____

4. For period from ___/___/20__ to ___/___/20__ (inclusive of both days, but not exceeding one year) to derive, collect or deal in snake venom of captive snakes (wild animals) given below :—

Sl. No.	Common name	Scientific name	Schedule	Specifications including size and age	Maximum number of snakes	Snake venom in gram & ml	Captivity – temporary/permanent
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)

5. Details of Permit granted under sub-section (d) of section 12 to hunt for special purpose :—

Permit No. _____, dated _____ valid from _____ to _____

6. Premises for deriving, collection and/or dealing in as well as keeping captive snakes (wild animals) permitted under this licence shall be as follows :—

Sl. No.	Forest Range & Division	Address of premises and phone No. & landmark	Area of premises	Owner's name & address	Purpose and Remarks
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)

7. The licensee has paid Rs. _____ (rupees _____) as fee for this licence.

8. The conditions under which this licence is issued are as under :—

(1) The licensee shall carry on his business only at the approved premises during business hours communicated to the Chief Wildlife Warden or the Authorized Officer. This licence shall be displayed at a conspicuous place of the approved premises in which the business of licensee is carried on and shall be produced on demand for inspection by an authorized officer. The place of business may be changed with prior permission of the Issuing Authority as recorded by entering particulars of new premises in the licence.

- (2) The licensee shall purchase, receive or acquire snake venom of any snake specified in Schedule I to IV only from a dealer or person who is authorized to possess and sell such snake venom under provisions of the Act and rules made thereunder. The licensee shall not purchase, receive or acquire or transport any snake or snake venom in violation of provisions of the Act particularly section 43 or section 48. The licensee shall keep the stock of such snakes or snake venom only in the premises approved by the Chief Wildlife Warden or the authorized officer. The licensee shall ensure adequate space, care, maintenance and security of captive snakes or snake venom in the approved premises as well as relevant records. The licensee shall ensure adequate safety of every person (including persons handling snakes or snake venom) who are vulnerable to any exposure adversely affecting his well being.
- (3) The licensee shall not sell or dispose of any snake, snake venom or derivative thereof to any person who is not authorized under provisions of the Act to receive the same. In case of temporary captivity, the licensee shall arrange to dispose of (including releasing back in its natural habitat) the snakes as prescribed by the Chief Wildlife Warden or Authorized Officer.
- (4) The licensee shall maintain a register in prescribed form. The licensee shall ensure that the register required to be maintained by him under this rule has been brought up to date, before closing the business for a day.
- (5) Every licensee shall submit monthly returns not later than tenth day of the following month to the Chief Wildlife Warden or Authorized Officer alongwith a true copy, duly certified and signed by the licensee, of the entries made during the month in the prescribed registers.
- (6) The licensee shall, whenever required by the Chief Wildlife Warden or any other authorized officer, facilitate inspection of the premises used for dealing in or keeping of captive snake or snake venom or derivative thereof, and produce the entire stock under his possession for inspection.
- (7) No person other than the licensee or his assistants engaged by the licensee can use of this licence. The licensee shall communicate names of his assistants atleast three days in advance to the Authorized Officer, whose directions on dissociating any individual from use of this licence shall be binding. The licensee is prohibited from subletting, outsourcing or transferring this licence in any manner. This licence is not transferable by inheritance or any other means of similar nature.
- (8) The licensee shall abide by additional conditions, if any, communicated by the Chief Wildlife Warden or Authorized Officer while issuing this licence.

Place & date: _____

Signature of Licensing Authority

Name and designation

FORM XXVI

[See rule 25 (1)]

APPLICATION FOR RENEWAL OF LICENCE FOR MANUFACTURING ANY ANIMAL PRODUCT OR DEALING IN ANY ANIMAL ARTICLE OR TAXIDERMY OR TROPHY OR UNCURED TROPHY OR CAPTIVE ANIMAL OR DERIVING, COLLECTING OR DEALING IN SNAKE VENOM

To,

The Chief Wildlife Warden, Maharashtra State, or the Authorized Officer, _____

1. Licence (type, number, date, period of validity & issuing authority) to be renewed :

No. _____, dated _____ valid from _____ to _____ issued by _____

2. Renewal of the Licence is required to carry on business as a _____

Select whichever is applicable:

(i) Manufacturer of or a dealer in any animal article

(ii) Taxidermist

(iii) Dealer in trophy or uncured trophy

(iv) Dealer in captive animal

(v) Deriving, collecting or dealing in snake venom.

3. Name of the applicant (full name in block letter) : _____

4. Name of contact person in case of a Company/ Organization/ Institution : _____

5. Profession/Designation : _____

6. Address : _____

Phone, Fax, email & Website : _____

7. Place of Business or Shop and its full address : _____

8. Details of current or expired licences or permits (type, number, date, period of validity and issuing authority), if any issued to the applicant or at same address (enclose copy):

No. _____, dated _____ valid from _____ to _____ issued by _____

9. Enclosed is the fee of Rs. _____ to carry on the purpose of the licence for one year.

10. Declaration:

I, _____, solemnly affirm that the information given above for the purpose of renewal of licence under the provisions of Rule 25(1) is correct and complete to the best of my knowledge and belief. Further, I promise to abide by all the terms and conditions laid down in this regards as well as provisions of the Wildlife (Protection) Act, 1972, the Indian Forest Act, 1927 and the Biological Diversity Act, 2002 and rules made thereunder.

11. List of enclosures.

Place and date : _____

Signature of the applicant
(Stamp/seal, if applicable).

FORM XXVII

[See rule 27(1)(i)]

REGISTER TO BE MAINTAINED BY DEALERS IN CAPTIVE WILD ANIMALS,
ANIMAL ARTICLES, TROPHIES OR UNCURED TROPHIES

(Each page of the register must be machine numbered)

Licence No. _____

Name and address of Shop/ Store/ Warehouse (godown) : _____

Date	Description of captive animal, animal article, trophy, uncured trophy or its parts/ derivative	Opening /closing balance of each part	Manner in which received or disposed of	Stock/ quantity acquired	Stock/ quantity disposed of	No., date & details of cash memo	Name, address & licence held by supplier/ purchaser	Certificate of Ownership & interstate transfer Permit, if any	Remarks & Initial
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)

Note: Column (2) record species (common and scientific names), sex, age, weight, dimensions and other relevant details, as applicable. Column (3) should have opening/closing balance of captive wild animals, animal articles, trophies or uncured trophies at the end of each day. The monthly returns will be true extract of this register.

FORM - XXVIII

[See rule 27(1)(ii)]

REGISTER TO BE MAINTAINED BY THE TAXIDERMIST
AND RELATED MANUFACTURER OF ANIMAL ARTICLES**(Each page of the register must be machine numbered)**

Licence No. _____

Name and Address of Shop/ Store/ Warehouse (Godown) : _____

Date receipt or delivery	Description of uncured trophy or trophy received	Opening /Closing balance of each part	Stock/ quantity of receipt	Name, address & licence/ ownership held by sender	Purpose of taxidermy ; estimated number of articles to be made	Stock/ quantity of delivery	No., date & details of cash memo	Name, address & licence/ ownership held by receiver	Interstate transfer Permit, if any	Remarks & Initial
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)

Note : Column (2) record species (common and scientific names), sex, age, weight, dimensions and other relevant details, as applicable. Column (3) should have opening/closing balance of animal articles, trophies or uncured trophies at the end of each day. The monthly returns will be true extract of this register.

FORM XXIX

[See rule 27(1)(iii)]

REGISTER TO BE MAINTAINED BY A LICENSEE AUTHORISED TO DERIVE,
COLLECT OR DEAL IN SNAKE VENOM

(Each page of the register must be machine numbered.)

The stock of captive snakes must be maintained in Form XXVII)

Licence No. _____

Name and Address of Shop/Store/Warehouse (Godown) : _____

Date of receipt or supply	Common & scientific name	Description of snake venom, its parts or derivative	Opening / closing balance	Manner of receipt/ delivery (snakes milked)	Stock/ quantity acquired (in ml & gram)	Stock/ quantity disposed of (in ml & gram)	No., date & details of cash memo /Challan	Name, address & licence held by supplier/ purchaser	Certificate of ownership & interstate transfer Permit	Remarks & Initial
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)

Note : Column (3) should have species wise relevant details of snake venom collected, acquired, disposed of or utilized. Column (4) should have opening/closing balance of snake venom or its derivatives at the end of each day. The monthly returns will be true extract of this register.

FORM XXX

[See rule 27(1)(iv)]

REGISTER TO BE MAINTAINED BY A LICENSEE AUTHORISED TO DEAL IN MEAT OF WILD ANIMALS

(Each page of the register must be machine numbered.)

Licence No. _____

Name and Address of Shop/ Store/ Warehouse (Godown) : _____

Date of receipt or supply	Common & scientific name	Description of meat of wild animal, its parts or animal articles	Opening / closing balance	Manner of receipt/ delivery	Stock/ quantity acquired in kilogram	Stock/ quantity disposed of in kilogram	No., date & details of cash memo	Name, address & licence held by supplier/ purchaser	Certificate of ownership & interstate transfer Permit	Remarks & Initial
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)

Note : Column (4) should have opening/closing balance of meat of wild animals, animal articles or its derivatives at the end of each day. The monthly returns will be true extract of this register.

FORM XXXI

(See rule 28)

MONTHLY RETURN BY A LICENSEE AUTHORISED TO DEAL IN CAPTIVE ANIMALS, TROPHY, ANIMAL ARTICLES, MEAT OF WILD ANIMALS OR DERIVATIVES THEREOF

To

The Authorized Officer (Licensing Authority), _____

1. Licence Number, Date and issuing Authority : _____

2. Full Name of the Licensee : _____

3. Name of Contact person in Case of Company/ Organization : _____

4. Postal Address : _____

Taluka and District _____ Pincode _____

Phone No. _____ ; email : _____

5. Actual stock held (at each site) on the end of Month _____, 20__

Sl. No.	Common & scientific name	Description of Stock	Premises where stocks are kept	Opening balance with unit	Quantity acquired	Quantity utilized by licensee	Quantity disposed of	Closing balance	Quantity dealt with persons not authorized	Remarks, if any
(1)	(2)	(3)	(4)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)

6. Discrepancies noticed during the month and action taken: _____

7. Declaration:

I, _____ (name & designation), do hereby declare that the information given above is true and complete to the best of my knowledge and belief. Further, I have personally checked that the information is as per prescribed registers.

Place and Date :

Signature of the licensee/ authorized representative

Name, designation and seal, if applicable.

Copy submitted to :

1. The Chief Wildlife Warden, Maharashtra State, Nagpur.
2. The Deputy Conservator of Forests/ Divisional Forest Officer/ Sub-divisional Forest Officer.